

LV – Latviešu

DJ07424 – Izpētes puzzle – Dinozauri

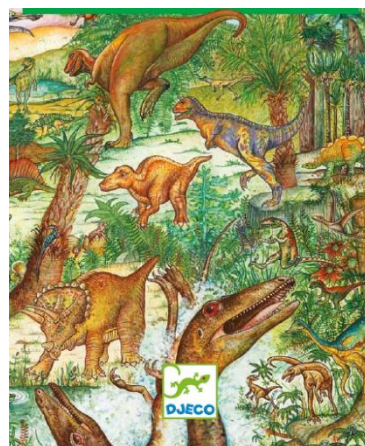
ALBERTOZAURS (Albertosaurus)

Tiranozaurīdu (*Tyrannosauridae*) dzimta Vēlā Krīta periodā.

Zālēdāju dinozauriem Ziemeļamerikas mežos bija jābūt modriem. Albertozaurs bija nežēlīgs plēsējs! Viņš veikli dzinās pakal savam medījumam, jo,

pateicoties garajām un spēcīgajām pakalējām, tas varēja paskriet ļoti ātri. Un, ja cietušais nonāca Albertozaura nagos, tad tam vairs nebija iespēju paglābties!

Dinozaura milzīgajai mutei zobi bija asi, kā naži, kas saplosīja miesu vienā mirklī!

ANATOTIETIS (Anatotitāns/Anatotitan)

Hadrozaurīdu (*Hadrosauridae*) dzimta Vēlajā Krīta periodā.

Šī dinozaura vārds nozīmē "milzīgā pīle". Lai gan tas bija bez zobiem vai nagiem, ar kuriem varētu uzbrukt, toties Anatotitānam bija liels knābis ar asām malām un 1000 stipriem zobiem mutes aizmugurē. Šādi tas vāca un sakošļāja augus, ar kuriem barojās. Būdam tik smags kā degunradzis un lēns, tas nespēja sevi aizstāvēt, saskaroties ar plēsējiem, kas prata ātri pārvietoties. Lai pasargātu sevi no uzbrukuma, Anatotietis parasti ienira dziļos ūdeņos, lai aizbēgtu. Tas prata ļoti ātri peldēt, izmantojot saaugušās, pleznveidīgās kājas un lielo asti, ko tas vicināja, kā pātagu.

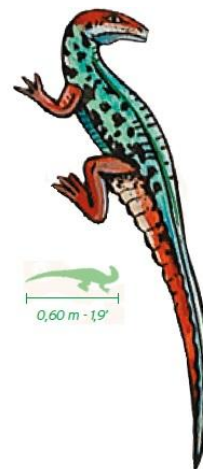

ANUROGNATS (Anurognathus)

Anurognatīdu (*Anurognathidae*) dzimta Vēlajā Juras periodā.

Anurognats ar savu

9 centimetrus garo ķermeni (izplešot spārnus tā platums sasniedza vien 30 centimetrus) bija mazs lidojošs rāpulis. Tā īsā aste padarīja to par prasmīgu lidotāju, jo tas spēja viegli manevrēt un dzīties pakal kukaiņiem, kas bija tā iecienītākais laupījums. Tas tos ēda ar saviem spēcīgajiem zobiem, kas bija izvietoti īsajā žoklī. Iespējams, ka *Anurognathus* dzīvoja sēžot uz zālēdāju dinozauru mugurām, kas, visticamāk, bija bagātīgi klātas ar kukaiņiem.

AREOSCELIS (Araeoscelis)

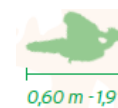
Araeoscelīdu (*Araeoscelida*) dzimta Perma periodā.

Šis dinozauris izskatījās kā krokodils ar ķirzakas galvu. Araeoscelis bija neliela izmēra rāpulis, apmēram 50 centimetrus garš. Tā biežā, spēcīgā aste veidoja divas trešdaļas no visa ķermeņa. Tam bija garš purniņš un diezgan slaidas kājas. *Araeoscelis* parādījās Amerikā agrā Karbona perioda laikā, kas bija apmēram pirms 330 miljoniem gadu. Tie ir senākie zināmie rāpuļi.

ARHEOPTERIKS (Archaeopteryx)

Arheopteriksu (*Archaeopteryx*) dzimta Juras periodā.

Tas ir visu putnu priekštecis! Esot pa pusei rāpulis, pa pusei putns, *Archaeopteryx* bija spārni, kam klāt bija arī nagi, spalvas un zobi, un aste, kurā bija apmēram divdesmit skriemeļi. Šis radības smadzenes bija vairāk attīstītas kā lielākajai daļai dinozauru. Droši vien tas bija spējīgs lidot no koka uz koku un nolaisties šūcot. Tas dzīvoja netālu no krasta, ēdot kukaiņus, zivju liemeņus un tārpus.

BRAHIOZAURS (Brachiosaurus)

Brahiozaurīdu (*Brachiosauridae*) dzimta Juras periodā.

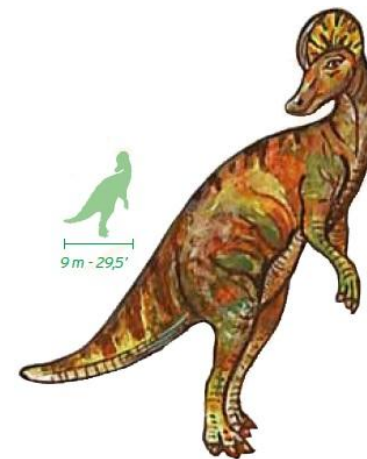
Brahiozauris sasniedza četrstāvu ēkas augstumu un svēra tikpat, cik divpadsmit ziloņu, t.i., vairāk nekā 80 tonnu! Daži cilvēki domā, ka šie dinosaurs bija līdzīgi žirafēm un varēja ērti noliekties un mieloties ar lapām augstu koku galotnēs. Tā garo kaklu veidoja divpadsmit skriemeļi, katrs no tiem bija ap 70 centimetriem garš. Šis dinosaurs bija četrkājis un tas pārvietojās mazos ganāmpulkos, tādējādi pasargājot savus mazuļus no plēsējiem.

KORITOAURS (Corythosaurus)

Hadrozaurīdu (*Hadrosauridae*) dzimta Vēlajā Krīta periodā.

Zālēdājs Koritozauris izmantoja lielo, pīlei līdzīgo knābi, lai izlauztos cauri augiem. Iespējams, ka tas ēdis arī priežu un egļu skuju. Tam bija vēdekļa formas sekste uz galvas, kurai bija arī praktisks pielietojums. Tā kalpoja kā atpazīšanas zīme un noderēja plēsoņu aizbaidīšanai! Tiek uzskatīts, ka tā radīja trokšņus, iespējams pat visu skaņu diapazonu. Koritozauris vienlīdz labi jutās gan ūdenī, gan uz sauszemes.

KARNOTAURS (Carnotaurus)

Abelizaurīdu (*Abelisauridae*) dzimta Krīta periodā.

Karnotaurs jeb "Vērsis-Gaļēdājs" – šo dinosauru 1985. gadā atklāja Argentīnas fosiliju vidū. Tam bija liela galva, īss deguns un divi ragi. Tā abas acis atradās galvaskausa priekšpusē. Aizvēsturiskos dzīvniekos tas bija neparasti, jo vairumam dzīvnieku acis bija izkārtotas galvas sānos. Karnotaurs noteikti

varēja izmērīt attālumus līdzīgi kā cilvēks, kas tajā laikā bija ļoti noderīga prasme plēsējam! Taču tā sīkajām rokām gan nebija nekāda pielietojuma!

KELOFIZIS (Coelophysis)

Podokezaurīdu (*Coelophysidae* *Podokesauridae*) dzimta Triasa periodā.

Koelofiziem bija viegls skelets, tie bija modri un ātri pārvietojās. Tā garā, plānā aste palīdzēja tam noturēt līdzsvaru skrienot. Savukārt elastīgais, čūskai līdzīgais kakls un lielās acis bija vērtīgs palīgīdzeklis, meklējot medījumu: ķirzakas, lidojošus kukaiņus un abiniekus. Šis dinosaurs, iespējams, bija arī kanibāls, kurš bija spiests ēst savus mazuļus,

ja sāka trūkt barības.

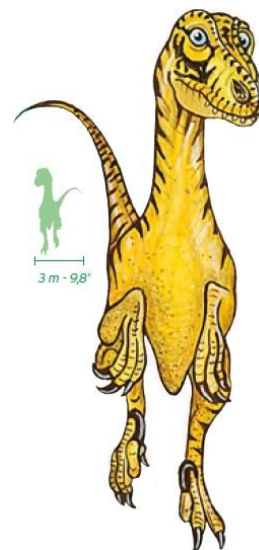

KRUSAFONTIJA (Crusafontia)

Driolestīdu (*Dryolestidae*) dzimta Krīta periodā.

Šis ir viens no mūsdienu zīdītāju priekštečiem. Krusafontija dzīvoja dinosauru ēras beigās. Ar savu garo, kuplo asti tā bija līdzīga vāverei vai Madagaskaras lemuriem. Ļoti ticams, ka tai

bija arī vēdera maisiņš, kā, piemēram, ķenguriem un koalām, kurā mazuļi turpināja augt pēc viņu piedzimšanas. Tās bija iecienīts laupījums mazajiem plēsējiem – dinosauriem.

DEINONIKSUS (Deinonychus)

Dromaozaurīdu (*Dromaeosauridae*) dzimta Krīta periodā. Ātrs, izveicīgs un spēcīgs, Deinoniksus bija viens no bīstamākajiem dinosauriem. Īsts slepkava! Šis divkājainais zvērs varēja skriet ar ātrumu 40 km stundā, izmantojot stingro asti kā stūri, lai saglabātu līdzsvaru. Pakāļpēdām uz katras kājas otrā pirksta bija garš un ļoti ass nags āķa formā. Tas bija briesmīgs ierocis. Ar savu lielisko redzi tas varēja veiksmīgi sameklēt savu laupījumu (jaunos zālēdājus), kurus tas parasti medīja grupās.

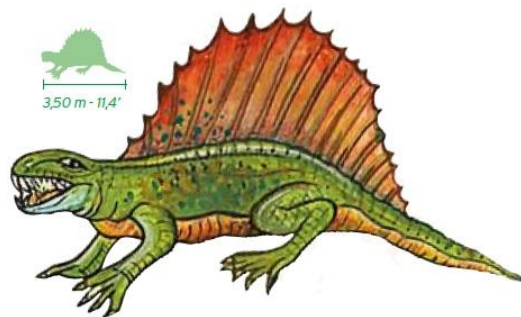
DIMETRODONS (*Dimetrodon*)

Sfenakodontīdu

(*Sphenacodontidae*) dzimta

Perma periodā.

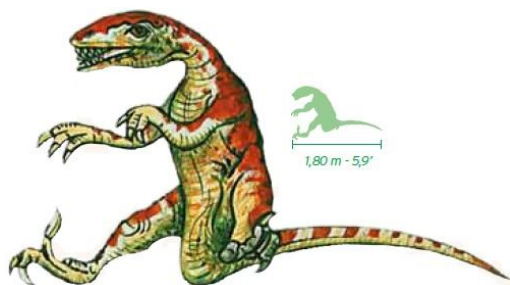
Dimetrodona fosilijas ir atrastas Ziemeļamerikā un Eiropā. Šis plēsēju dinosaurs izskatījās ļoti dīvaini: uz tā muguras bija iespaidīga bura, kā milzīga sekste, papildīta ar asinsvadiem. Sverot apmēram 250 kilogramus, tas parasti uzbruka līdzīga lieluma laupījumiem. Spēcīgajā žoklī priekšējie zobi bija smaili un asi, lai iekostu un saplosītu miesu.

DROMEZOZURS (*Dromaeosaurus*)

Dromaozaurīdu (*Dromaeosauridae*) dzimta Vēlajā Krīta periodā.

Dromeozauris bija tuvs Deinoniksus radnieks. Tāpat kā Deinoniksus, tam uz katras pakaļkājas bija liels nags, kas bija tik ass, kā izkaptis. Tas bija būtisks ierocis un noderēja medījuma uzšķērdēšanai. Dromeozauris bija diezgan smags, un tam bija samērā lielas smadzenes. Šis "skrejošais rāpulis" (kas ir viņa vārda nozīme) tika atklāts Kanādā 1914. gadā. Citas fosilijas nesēn tika atrastas arī Argentīnas dienvidos un Patagonijā.

ERIOPS (*Eryops*)

Eriopīdu (*Eryopidae*) dzimta Perma periodā.

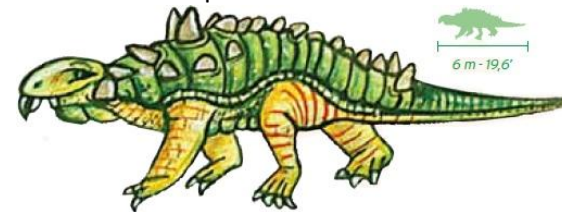
Šis aizvēsturiskais abinieks dzīvoja purvos un tuksnešu nomalēs. Abinieki ir kaut kas pa vidu starp zivīm un rāpuļiem. Eriops izskatījās kā lielzmēra tritons vai mazs krokodils ar vardes acīm. Tā plečīgais ķermenis bija klāts ar plānu ādu bez zvīņām. Visa mugura tam bija nosepta ar kaulu plāksnēm, kas to aizsargāja, atrodoties uz sauszemes. Ūdenī tas bija mežonīgs plēsējs.

SKOLOZAURS (*Euoplocephalus*)

Ankilozaurīdu (*Ankylosauridae*) dzimta Vēlā Krīta periodā.

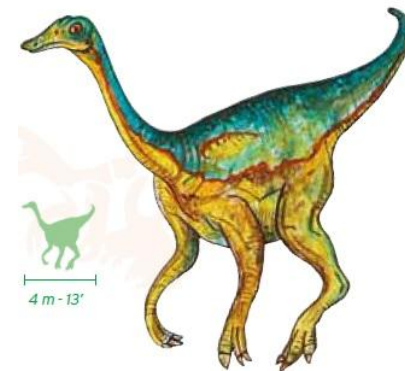
Skolozauris bija ar bruņām pārklāts dinosaurs. Tas bija pilnībā pārklāts ar kaulu plāksnēm līdz pat plakstiņiem. Tam bija uz āru izvirzīti asumi uz muguras un kakla, kā arī ragi, kas aizsargāja tā galvu un sānus. Tā astes gals bija kā milzīga kaulu vāle, kuru tas vicināja, lai aizstāvētu sevi. Pietiekami, lai apstulbinātu vai pat "izslēgtu" ienaidnieku! Tas dzīvoja vienatnē, ganoties pa augu plāvām ar savu bezzobaino knābi. Tas bija mazkustīgs dzīvnieks un neizgāja no savas teritorijas.

GALLIMIMS (*Gallimimus*)

Ornitomimīdu (*Ornithomimidae*) dzimta Krīta periodā.

Divreiz lielāks kā strauss, Gallimims bija īsts sprinteris! Tas bija izdzīvošanas jautājums, jo tam nebija ne zobu, ne nagu, ar kuriem sevi aizstāvēt. Garā, stīvā aste palīdzēja tam noturēt līdzsvaru, savukārt garās pakaļkājas un iegarenās pēdas to veikli dzina uz priekšu. Tā dobjie kauli to padarīja vieglu. Gallimims bija visēdājs, tas izmantoja savus trīs pirkstus, lai satvertu augus un mazos dzīvniekus, kas veidoja tā uzturu.

GERMANODAKTILS (*Germanodactylus*)

Germanodaktīlīdu (*Germanodactylidae*) vēlajā Juras periodā.

Germanodaktila fosilijas tika atklātas Vācijā. Šim Pterozauram bija sekste tieši virs acīm un tas, iespējams, dzīvoja kokos. Līdzīgi kā sikspārņi, tas varēja karāties pie zariem otrādi, turoties pie tā ar saviem spēcīgajiem nagiem, kurus tas izmantoja arī lai uzrāptos koku stumbros. Lai paceltos, tas, iespējams, vispirms ļāva sev krist ar galvu uz leju, pirms sāka vicināties ar spārņiem, lai paliktu gaisā.

HILEOZAURS (*Hylaeosaurus*)

Ankilozaurīdu (*Ankylosauridae*) dzimta Agrā Krīta periodā.

Hileozauram bija bieza čaula, kas bija pārklāta ar bieziem nagiem un iespaidīgiem pīķiem uz visas muguras, no kakla līdz pat astei. Papildus pīķi tam bija izvietoti arī uz sāniem, lai pasargātu to no sānu uzbrukumiem. Kad parādījās briesmas vai tuvojās kāds plēsējs, šis zālēdājs sastinga un, līdzīgi kā bruņurupucis, pievilka kājas sev tuvāk, paslēpjot zem sevis. Hileozauris tika atklāts 1832. gadā Anglijā.

IHTIOSTEGA (*Ichthyostega*)

Ihtiostegīdu (*Ichthyostegidae*) dzimta Vidējā Devona periodā.

Tas ir visu mūsdienu mugurkaulnieku (izņemot zivju) priekštečis! Uz sauszemes Ihtiostega pārvietojās rāpojot: tas noliecās uz muskuļainajām priekškājām un atlikušo ķermeņa daļu vilka uz priekšu. Ūdenī tas bija ērtāk! Visas četras pēdas tam bija ar pleznām, tāpēc tās bija daudz piemērotākas peldēšanai, nevis pastaigām uz sauszemes. Šim abiniekam bija arī spuras un zvīņas gan uz astes, gan vēdera, bet viņš elpoja caur plaušām, tāpat kā sauszemes dzīvnieki.

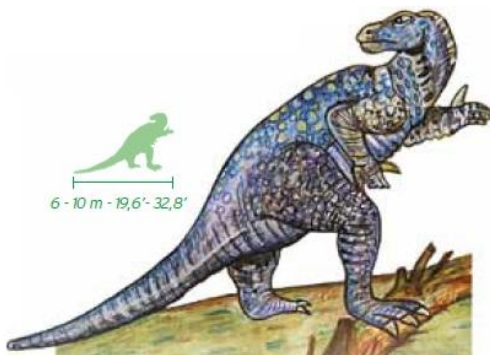

IGUANODONTS (*Iguanodon*)

Iguanodontīdu (*Iguanodontidae*) dzimta Krīta periodā.

Iguanodonts jeb "Iguānas zobs" bija liels zālēdāju dinosaurs, kurš dzīvoja baros. Tas svēra vairāk nekā 4 tonnas un pārvietojās uz divām vai četrām kājām. Tas ganījās papardēs, kuras ilgi košļāja. Tā atšķirīgā iezīme bija tā "rokas" ar īkšķiem pieša formā, kuras tas izmantoja paš aizsardzībai.

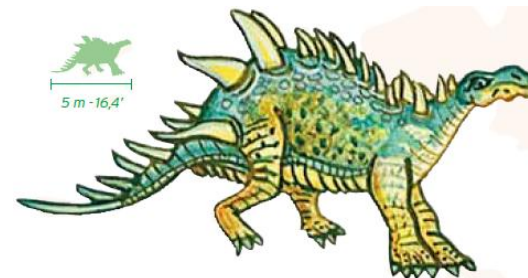
Pieceļoties stāvus, tas varēja iedurt šo ieroci uzbrucēja rīklē vai vēderā. Tas dzīvoja uz sauszemes, tagadējās Eiropas teritorijā.

KENTROZAURS (*Kentrosaurus*)

Stegozaurīdu (*Stegosauridae*) dzimta vēlajā Juras periodā.

Kentrozauris, iespējams, bija mazs, bet iespaidīgs! Tā kakls un mugura bija pārklāti ar trīsstūrveida plāksnēm un astoņiem pīķu pāriem - milzīgiem muguras kauliem, kuru garums bija 60 centimetri. Virs priekšējām kājām bija vēl divi pīķi, gatavībā, lai caurdurtu jebkuru ienaidnieku, kurš nonāca pārāk tuvu. Tas dzīvoja Āfrikā, barojoties ar augiem un termītiem. Tas mācēja stāvēt arī uz divām kājām, lai satvertu zaru.

KUENOZAURS (*Kuehneosaurus*)

Kuenozaurīdu (*Kuehneosaurus*) dzimta Triasa periodā.

Šī bija lidojošā ķirzaka! Kuenozauram bija "buru" jeb spārnu pāris, ko tas varēja izplest katrā ķermeņa pusē. Šie spārni bija veidoti no ļoti plānas ādas un tiem cauri gāja garas ribas. Atrodoties miera stāvoklī, tas salocīja tos pret vēderu, starp ķepām. Tas nevarēja tos atlocīt kā putna spārnus, bet, kad tas gribēja pacelties gaisā, tas tos drīzāk izmantoja kā vēdekli un planēja no koka uz koku, meklējot kukaiņus.

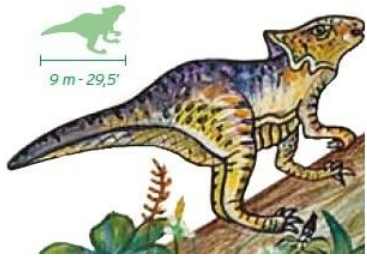

LIELINOZAURA (*Leaellynasaura*)

Hipsilofodontīdu (*Hypsilophodontidae*) dzimta Agrā Krīta periodā.

Lielinozaura dzīvoja tagadējās Austrālijas teritorijā. Pirms 100 miljoniem gadu šis kontinents atradās tuvu Antarktīdai un tāpēc šim mazajam divkājinajam dinosauram bija jāsadzīvo ar polāro vidi: četri mēneši jāpavada aukstā klimatā un tumsā. Šī iemesla dēļ Lielinozaurai bija lielas acis, pat milzīgas attiecībā pret ķermeņa izmēriem. Tas ļāva dinosauram pārvietoties arī naktī. Taču joprojām nav zināms, vai tas pasargāja sevi no aukstuma pārziemojot vai arī tas bija siltasiņu dzīvnieks.

LEPTOCERATOPS (*Leptoceratops*)

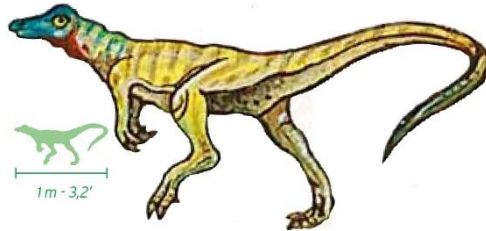
Leptoceratopīdu (*Leptoceratopsidae*) dzimta Vēlajā Krīta periodā.

Leptoceratops izmantoja savu "papagaiļa knābi", lai saplēstu augus, papardes un skujkoku zarus, kas veidoja tā uzturu. Tas arī izmantoja savus piecus pirkstus uz katras priekšējās kājas, lai satvertu lapas un ieliktu tās mutē. Tāpēc tas stāvēja taisni. Tiek uzskatīts, ka tas varēja būt gan divkājains, gan četrkājains dzīvnieks. Tā būtiskākā atšķirības zīme: aiz tā galvas bija neliels kaula aizsargs kaklam, kas līdzinājās ķiverei.

LESOTOZAURS (*Leptoceratops*)

Fabrozaurīdu (*Fabrosauridae*) dzimta agrajā Juras periodā.

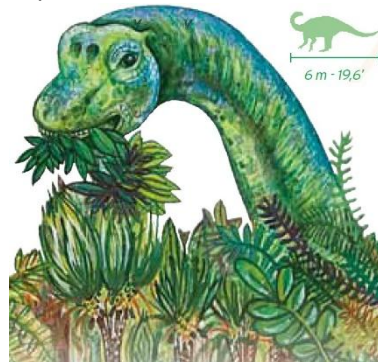
Šis "Lesoto rāpulis" tika atklāts Dienvidāfrikā. Lesotozauris bija mazs zālēdājs, nedaudz lielāks par lapsu. Tas izskatījās kā ķirzaka ar garām, tievām pakaļkājām. Kad draudēja briesmas, tas bija gatavs pazust zibens ātrumā. Tā ķermenis likās kā radīts ātrumam: tas bija viegls, veikls un ar mazu galvu. Tiek uzskatīts, ka tas spēja brīdināt citus lesotozaurus, iespējams, radot īpašas skaņas, ja pamanīja, ka apkārt ložņā plēsējs.

LUFENGOZAURS (*Lufengosaurus*)

Plateozaurīdu (*Plateosauridae*) dzimta agrajā Juras periodā.

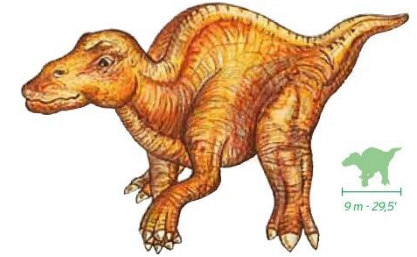
Gudrs radījums, šis zālēdājs varēja piecelties uz pakaļkājām un izstiept savu garo kaklu, lai sasniegtu augstās lapas, kuras nevarēja sasniegt neviens cits dinosaurs. Lufengozauram nebija pietiekami spēcīgi zobi, lai sasmalcinātu augus, tāpēc tas norija akmeņus, kas pēc tam sajaucās ar pārtiku un sasmalcināja to kuņģa iekšpusē. Tas varētu būt bijis arī gaļēdājs. Tas dzīvoja tāgadējās Ķīnas teritorijā.

MAIJAZAURA (*Maiasaura*)

Hadrozaurīdu (*Hadrosauridae*) dzimta Krīta periodā.

Maijazaura izrādīja lielu uzmanību saviem mazuļiem. Arī šī dinosaura nosaukums nozīmē "rāpuļu labā māte"! To ligzda bija veidota uz zemes, no izklātām lapām. Mātīte šajā ligzdā izdēja apmēram duci olu. Mazulis piedzimstot bija aptuveni 30 centimetru garš. Ligzdā tas atradās apmēram divus mēnešus, barojoties no vecāku atnestā ēdiena (augiem), līdz tas kļuva patstāvīgs un spēja pats par sevi cīnīties. Pusotra gada vecumā tas bija jau 3 metrus garš!

MAMENHIZAURS (*Mamenchisaurus*)

Diplodoku (*Diplodocus*) dzimta agrajā Juras periodā.

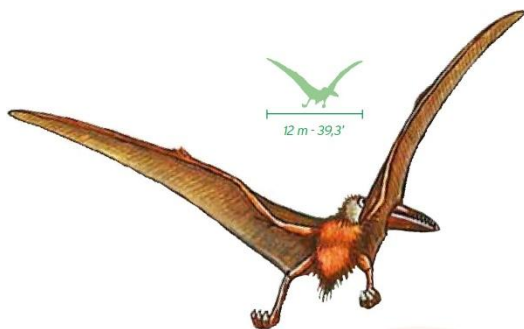
Mamenhizaoram bija garākais kakls, kāds jebkad dzīvojis uz Zemes: tā 11 metru garais kakls ir rekords. Kad tas stāvēja uz pakaļkājām, tas varēja aizsniegt pat mazās, mīkstās lapiņas pašās koku galotnēs. Tas pārvietojās uz četrām kājām, un tā aste likās ļoti īsa, salīdzinot ar pārējām ķermeņa daļām, jo tā bija tikai aptuveni 6 metrus gara. Tam, tāpat kā tā tuvajam brālēnam, Diplodokum (*Diplodocus*), bija ļoti maza galva. Šis dinosaurs tika atklāts Ķīnā.

MEGANEIRA (*Meganeura*)

Meganeirīdu (*Meganeuridae*) dzimta Karbona periodā.

Šis milzu spāre ir viens no visu laiku lielākajiem kukaiņiem, kas jebkad pastāvējuši uz Zemes. Meganeirai bija sešas spēcīgas, saliekamas kājas, pie ribām pastiprināti spārni un mute, kas varēja iekost. Tā barojās ar citiem kukaiņiem un maziem abiniekiem, kurus tā medīja tropu mežos, upju un citu ūdens avotu tuvumā. Pirmās Meganeiras fosilijas tika atklātas Francijā ap 1880. gadu.

ORNITOHEIRUS (Ornithocheirus)

Ornithoheirīdu (*Ornithocheiridae*)
dzimta Krīta periodā.

Ornithoheirus bija lidojošs rāpulis
un, iespējams, migrēja. Katru gadu
pārošanās sezonā tas varēja
nolidot pat tūkstošiem jūdžu, lai
sasniegtu pludmali vai upes vai

ezera krastus, kur tas varētu atrast, ar ko pāroties. Tā dobie kauli to padarīja ļoti vieglu. Ornithoheirus bija visēdājs, tas barojās ar zivīm un reizēm ar puvušiem liemeņiem. Tas zvejoja, skrienot pa ūdens virsmu un iegremdējot savus garos nagus ūdenī, lai notvertu savu laupījumu.

PARAZAUROLOFUS (Parasaurolophus)

Hadrozaurīdu (*Hadrosauridae*) dzimta Krīta periodā.

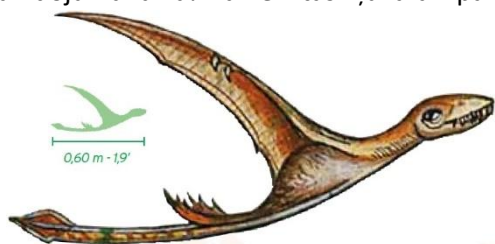
Parasaurolophus galvaskausa augšdaļā bija neticama kaula sekste. Šis dobais rags bija pat 1.8 metrus garš un dažreiz pat vēl garāks! Ar šāda veida pūšaminstrumentu dzīvnieks varēja radīt skaņas, kas sasniedza pat ļoti lielu attālumu (piemēram, lai brīdinātu baru par plēsēja tuvošanos). Sekste, iespējams, tika izmantota arī kā signāls pretējam dzimumam, jo tēviņiem un mātītēm tie atšķīrās.

PETEINOZAURS (Peteinosaurus)

Dimorfodontīdu (*Dimorphodontidae*) dzimta Vidējā Triasa periodā.

Tik liels kā vārns un tikpat viegls kā melnais meža strazds, Peteinozaurs ne tikai planēja lejā no klints virsotnēm, bet arī varēja pa īstam lidot, vicinot spārnus. Tas barojās ar kukaiņiem, kurus tas noķēra lidojuma laikā! Dažreiz tas kļuva arī par maitēdāju, ja atrada kādu mirušu dzīvnieku. Tā garā, taisnā aste un īsie, spēcīgie spārni (kas bija piestiprināti pie priekšējo kāju ceturtnā pirksta) palīdzēja tam prasmiģi manevrēt gaisā.

PTERANODONS (Pteranodon)

Pteranodontīdu (*Pteranodontidae*)
dzimta Agrā Krīta periodā.

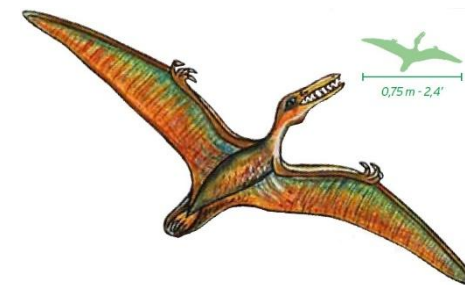
Šis bija viens no pēdējiem
lidojošajiem rāpuļiem. Pteranodons
dzīvoja uz klintīm, pie jūras. Milzīgs
plēsējs, tas iznīcināja kaudzēm zivju.
Droši vien tas medīja kā albatross,
sagrābjot savu laupījumu un norijot to veselu. Zem bezzobainā žokļa tam bija ādas maisiņš, kurā tas glabāja zivis, lai tās vēlāk sagremotu vai pabarotu mazuļus. To varēja atpazīt pēc tā galvaskausa garās sekstes.

PTERODAKTILS (Pterodactylus)

Pterodaktilīdu (*Pterodactylidae*) dzimta
agrajā Juras periodā.

Tiek uzskatīts, ka Pterodaktils lidoja ar
ātrumu 20 km stundā. Tas zināja, kā
izmantot siltā gaisa straumes, lai tās
palīdzētu tam pacelties augšup. Šķiet,
ka tā iegarenais galvaskausis bija
aerodinamisks. Pterodaktils bija grifa lielumā, ar īsu asti, garu kaklu un gariem metakarpālajiem kauliem (tie ir garenie kauli plaukstās, kas savieno pirkstus ar locītavu). Tā asie zobi bija ļoti noderīgi, medījot zivis un kukaiņus. Uz dažām Pterodaktila fosilijām ir konstatētas arī matu pēdas.

KETCALKOATLS (Quetzalcoatlus)

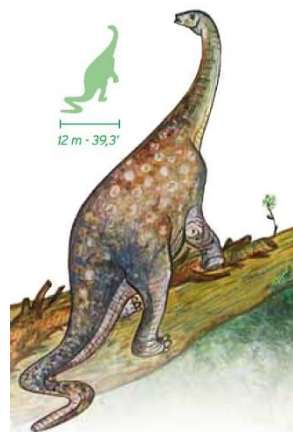
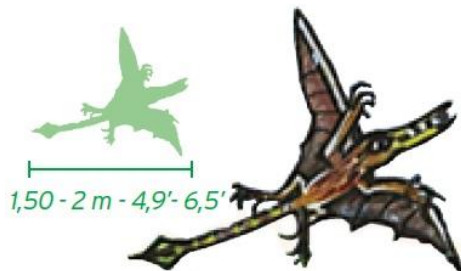
Azdardhīdu (*Azhdarchidae*) dzimta Krīta periodā.

“Quetzalcoatlus” ir acteku vārds,
kas apzīmē acteku dievību, kas
izskatījās pēc spalvainas čūskas,
taču šis vārds ir maldinošs un
nepareizs, jo šim aizvēsturiskajam
dzīvniekam nebija spalvu. Ar
izstieptiem spārnieniem tas bija tikpat
plats kā lidmašīna. Tas faktiski bija lielākais no lidojošajiem rāpuļiem. Debesīs tas planēja, bet uz zemes varēja ļoti labi pārvietoties arī uz kājām. Tas izmantoja savu garo, šauru knābi, lai meklētu dubļos gliemjus.

RAMFORINKUS (Rhamphorhynchus)

Ramforinkīdu (*Rhamphorhynchidae*) dzimta agrajā Juras periodā. Ramforinkus ar saviem platajiem spārniem un īsajām kājām, šķiet, bija ļoti neveikls uz sauszemes. Tomēr, kad tas bija gaisā, izmantojot garo asti kā stūri, tas varēja veikli lidot, pārvietoties virs ūdens un, iegremdējot straumē savu apakšējo žokli, notvert zivis. Tā garais, nedaudz augšupvērstais knābis darbojās kā harpūna. Tā mazuļi barojās no kukaiņiem un gliemenēm.

SALTAZAURS (Saltasaurus)

Titanozaurīdu (*Titanosauridae*) dzimta Agrā Krīta periodā.

Šis zālēdājs bija milzis, garāks par autobusu! Tā ķermenis bija pārklāts ar apaļām bruņām – kaula plāksnēm - un simtiem kaula “nagli”, veidojot punktiņus uz visas ādas. Saltazauris dzīvoja uz sauszemes, taču neiebilda dažkārt pavāļāties ūdenī, kā to dara ziloņi. Tas varēja piecelties uz pakājkājām, lai ēstu lapas koku galotnēs. Lai stāvēt noturētu līdzsvaru, tas atliecās atpakaļ un atspiedās uz savas lielās, lokanās astes.

SEGNOZAURS (Segnosaurus)

Terizinozaurīdu (*Therizinosauridae*) dzimta Agrā Krīta periodā.

Segnozauris joprojām ir noslēpums mūsdienu zinātniekiem. Joprojām nav zināms, kādu ēdienu ēda šis divkājainais zvērs. Vai tas bija zālēdājs? Vai tas peldējās upēs un medīja zivis? Vai arī tas ēda termītus? Aiz tā bezzobainā purna, žokļa dziļumā, bija asi zobī. Tā masīvās kājas nebūtu ļāvušas tam ātri pārvietoties, tāpēc tas būtu bijis slikts plēsējs!

STEGOCERASS (Stegoceras)

Pačisefalozaurīdu (*Pachycephalosauridae*) dzimta Agrā Krīta periodā.

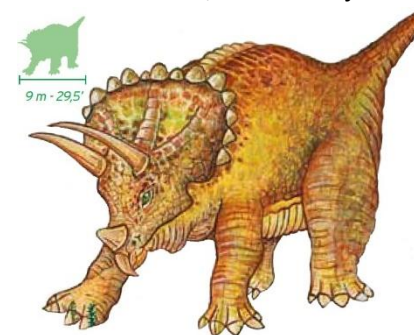
Stegocerasam bija ievērojami ciets galvaskauss, pieaugušam stegoceram tas bija pat vairāk nekā 6 centimetrus biezs. Tā apaļā, lielā galva bija pārklāta ar mazām kaula lodītēm. Vai tā bija tikai dekorācija? Nē, galvaskauss ir bijis milzīgs ierocis, pamanot uzbrucēju vai cīnoties ar citiem tās pašas sugas tēviņiem. Miermīlīgais zālēdājs Stegoceras parasti cīnījās tikai lai kļūtu par bara līderi vai lai izvēlētos mātīti.

TRICERATOPS (Triceratops)

Keratopsīdu (*Ceratopsidae*) dzimta Agrā Krīta periodā.

Triceratops izskatījās kā milzīgs degunradzis. Masīvs kā tanks, tā svars bija no 5 līdz 10 tonnām. Tā galvaskauss vien bija jau 2 metrus garš. Tam bija trīs ragi, īsākais no tiem atradās uz deguna, bet divi garāki ragi bija uz pieres. Kaula apakle aizsargāja tā kaklu un plecus. Tie neapšaubāmi bija nozīmīgi aizsarglīdzekļi šim zālēdājam. Tas dzīvoja baros, parasti līdzenumos un mežos, platuma grādos ar mērenu klimatu.

TROPEOGNATS (Troepegnathus)

Kriorhinīdu (*Criorhynchidae*) dzimta Agrā Krīta periodā.

Troepegnatus bija dīvains dzīvnieks, tam bija liels knābis ar 28 ārējiem zobiem. Tā žoklis gan augšpusē, gan apakšpusē noslēdzās ar ķeģļa formas izliekumu. Šī ķermeņa uzbūve, bez šaubām, palīdzēja tam sagūstīt savu laupījumu lidojuma laikā, jo tas zvejoja, slīdot līdz ar viļņiem. Tā knābis izlauzās cauri ūdenim, sagūstot zivis un kalmārus. Tas dzīvoja tagadējās Brazīlijas teritorijā.

TIRANOZAURS (Tyrannosauridae)

Tiranozaurīdu (*Tyrannosauridae*) dzimta Krīta periodā.

Ar savu spēcīgo žokli un asajiem zobiem Tiranozauris jeb “tirāna ķirzaka” bija viens no baisākajiem Krīta perioda dinosauriem. Izcils plēsējs! Ar vienu žokļa kodieni tas varēja nokost vairākus kilogramus gaļas. Šis 6 tonnas smagais divkājainais zvērs nevarēja paskriet ātrāk par 18 kilometriem stundā. Tas dzīvoja baros un, ja apstākļi spieda, kļuva par maitēdāju.

Pirmās Tiranozaura fosilijas tika atrastas Ziemeļamerikā ap 1900. gadu.

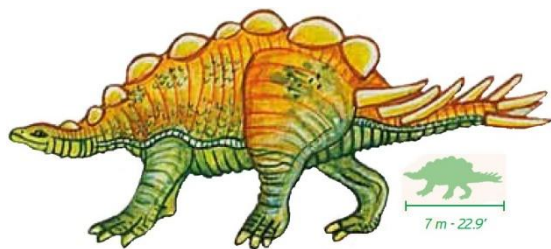

VUERHOZAURS / VĒRHOZAURS (Wuerhosaurus)

Stegozaurīdu (*Stegosauridae*) dzimta Krīta periodā.

Šis ir viens no retajiem Stegozauriem, kas dzīvoja Krīta periodā. Bet Vuerhozauris bija primitīvs zālēdājs, un pār to valdīja citi, spēcīgāki un labāk bruņoti dinosauri – Ankilozauri. Ķīnā ir atrasti tikai šī dinosaura skeleta fragmenti. Ir zināms, ka tam

uz muguras bija taisnstūrveida plāksnes, bet uz astes gala bija izvietoti vairāki pīķveida ragi. Zem šiem pīķiem bija spēcīgi muskuļi, kas asti padarīja par vērtīgu ieroci.

LT – Lietuvių*

DJ07424 – Dėlionė - Dinozaurai

ALBERTOZAURAS (Albertosaurus)

Tironozaurų (*Tyrannosauridae*) šeima.

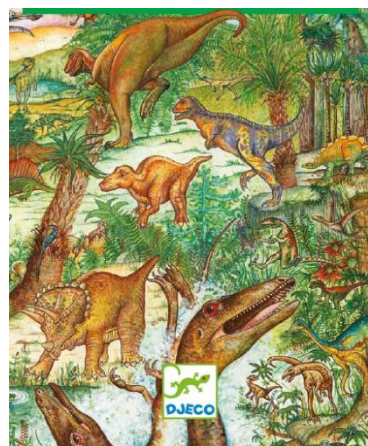
Laikotarpis: Vėlyvasis kreados periodas.

Žolėdžiai dinozaurai Šiaurės Amerikos miškuose turėjo būti budrūs.

Albertozauras buvo nuožmus plėšrūnas!

Tai buvo mėšėdis, kuris vijosi savo grobj greitai bėgdamas ilgomis ir stipriomis užpakalinėmis kojomis. Auka neturėjo jokių galimybių pabėgti, kai pakliūdavo į Albertozauras aštrias priekines letenas. Jo milžiniškoje burnoje buvo peilius primenantys dantys, kurie plėšė mėsą.

ANATOTITANAS (Anatotitan)

Hadrozaurų (*Hadrosauridae*) šeima.

Laikotarpis: Vėlyvasis kreados periodas.

Šis dinozauras vėrdas nozīmė "milzīgā pīle".

Lai gan tas bija bez zobiem vai nagiem, ar kuriem varētu uzbrukt, toties Anatotitānam bija liels knābis ar asām malām un 1000 stipriem zobiem mutēs aizmugurē. Šādi tas vāca un sakošļāja augus, ar kuriem barojās. Būdamas tik smags kā degunradzis un lēns, tas nespēja sevi aizstāvēt, saskaroties ar plēsējiem, kas prata ātri pārvietoties. Lai pasargātu sevi no uzbrukuma, Anatotietis parasti ienira dziļos ūdeņos, lai aizbēgtu. Tas prata ļoti ātri peldēt, izmantojot saaugušās, pleznveidīgās kājas un lielo asti, ko tas vicināja, kā pātagu.

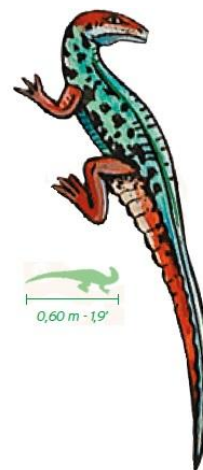

ANUROGNATAS (Anurognathus)

Anurognatidų (*Anurognathidae*) šeima.

Laikotarpis: Vėlyvasis jūros periodas.

Turėdamas 9 centimetrų ilgio kūną ir 30 centimetrų ilgio išskleistus sparnus, Anurognatas buvo mažas skraidantis roplys. Trumpa uodega padėjo jam būti puikiu skraidytoju – jis lengvai manevravo ir vijosi vabzdžius, kurie buvo jo mėgstamas grobis. Jis juos valgė stipriais dantimis trumpame žandikaulyje. Gali būti, kad Anurognatas gyveno ant žolėdžių dinozaurų nugarų, kurios buvo pilnos vabzdžių.

ARAJOCELIS (Araucoscelis)

Araucocelidų (*Araucoscelida*) šeima.

Laikotarpis: Permo periodas.

Šis dinozauras šiek tiek priminė krokodilą su driežo galva. Araucocelis buvo mažas roplys, apie 50 centimetrų ilgio. Jo stora ir stipri uodega sudarė du trečdalius kūno ilgio. Jis turėjo ilgą nosį ir gana lieknas kojas. Araucocelis pasirodė Amerikoje vėlyvuojų karbono periodu, maždaug prieš 330 milijonų metų. Tai yra seniausi žinomi ropliai.

ARCHEOPTERIKSAS (Archaeopteryx)

Archeopteryksų (*Archaeopteryx*) šeima.

Laikotarpis: Jūros periodas.

Tai visų paukščių protėvis! Pusiau roplys, pusiau paukštis – Archeopteryksas turėjo sparnus su plunksnomis, nagais, dantimis ir uodegą su maždaug dvidešimčia slankstelių. Jo smegenys buvo labiau išsivysčiusios nei daugumos dinozaurų. Tikėtina, kad jis galėjo skristi nuo medžio prie medžio ir leistis slysdama ore. Jis gyveno netoli pakrantės ir maitinosi vabzdžiais, žuvų liekanomis ir kirmėlėmis.

BRACHIOZAURAS (Brachiosaurus)

Brachiozaurų (Brachiosauridae) šeima.

Laikotarpis: Juros periodas.

Brachiozauras buvo toks aukštas kaip keturių aukštų namas ir svėrė tiek, kiek dvylika dramblių – daugiau nei 80 tonų! Panašiai kaip žirafa, manoma, kad jis galėjo atsilošti ir pasiekti aukštų medžių viršūnes. Jo ilgą kaklą sudarė dvylika slankstelių, kiekvienas apie 70 centimetrų ilgio. Tai buvo keturkojis gyvūnas. Jis judėjo mažomis bandomis, saugodamas savo jauniklius nuo plėšrūnų.

KARNOTAURAS (Carnotaurus)

Abelizaurų (Abelisauridae) šeima.

Laikotarpis: Kreidos periodas.

Karnotauras, arba “mėsėdis bulius”, yra šio dinosauro pavadinimas. Jis buvo atrastas 1985 metais tarp fosilijų Argentinoje. Jis turėjo didelę galvą, trumpą nosį ir du ragus. Jo abi akys buvo galvos priekyje. Tai buvo neįprasta priešistoriniams gyvūnams – todėl

Karnotauras beveik neabejotinai galėjo matuoti atstumus panašiai kaip žmogus. Labai naudingas gebėjimas plėšrūnui! Jo mažytės priekinės galūnės visai nenaudingos.

CELOFIZIS (Coelophysis)

Sena “Coelophysidae Podokesauridae” šeima.

Laikotarpis: vidurinis triaso periodas.

Celofizis turėjo lengvą skeletą ir buvo budrus, greitai judantis gyvūnas. Jo ilga, plona uodega padėjo išlaikyti pusiausvyrą bėgant. Lankstus, gyvatės formos kaklas ir didelės akys buvo labai svarbios ieškant grobio: driežų, skraidančių vabzdžių ir varliagyvių. Tačiau jis galėjo būti ir kanibalas – kai trūkdavo maisto, jis galbūt valgydavo

savo jauniklius.

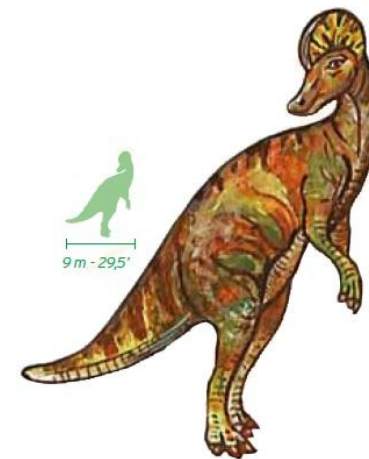
KORITIOZAURAS (Corythosaurus)

Hadrozaurų (Hadrosauridae) šeima.

Laikotarpis: Vėlyvasis kreidos periodas.

Koritiozauras buvo žolėdis, kuris savo dideliu, ančiai panašiu snapu kirto augalus. Galbūt jis ėdė ir pušų bei eglų spyglius. Ant galvos jis turėjo vėduoklės formos keterą.

Ji atliko praktinę funkciją – kaip atpažinimo ženklas arba tam, kad atbaidytų plėšrūnus! Manoma, kad koritiozauras skleidė garsus – galbūt net visą jų įvairovę. Koritiozauras vienodai gerai jautėsi tiek vandenyje, tiek sausumoje.

KRUSAFONTIJA (Crusafontia)

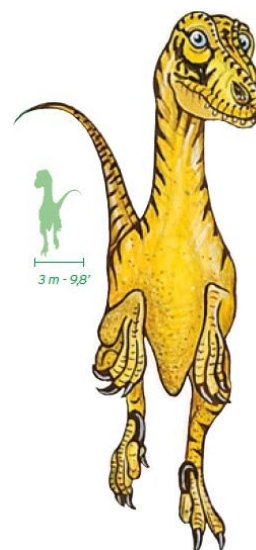
Dryolestidų (Dryolestidae) šeima.

Laikotarpis: Kreidos periodas.

Tai vienas iš šiuolaikinių žinduolių protėvių.

Krusafontija gyveno dinosauro eros pabaigoje.

Su ilga, pūkuota uodega ji turbūt atrodė panaši į voverę arba Madagaskaro lamūrus. Ji beveik neabejotinai turėjo pilvo maišelį – kaip kengūros ir koalos – kuriame jaunikliai toliau augo po gimimo. Tai buvo dažnas grobis mažiems mėsėdžiams dinosaurams.

DEINONICHAS (Deinonychus)

Dromeozaurų (Dromaeosauridae) šeima.

Laikotarpis: Kreidos periodas.

Greitas, vikrus ir stiprus – Deinonychus buvo vienas iš pavojingiausių dinosauro. Tikras plėšikas! Šis dvikojis gyvūnas galėjo bėgti 40 km per valandą greičiu, o jo standi uodega veikė kaip vairas pusiausvyrai išlaikyti. Jo užpakalinėse kojose antrasis pirštas turėjo ilgą, labai aštrų kablo formos nagą. Tai buvo pavojingas ginklas. Dėl puikios regos jis galėjo pastebėti savo grobį – jaunas žolėdžius – ir medžiodavo juos būriais.

DIMETRODONAS

(Dimetrodon)

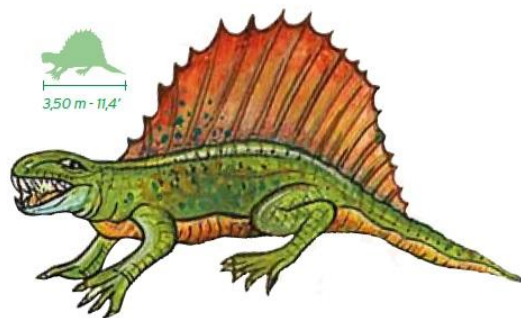
Sfenakodontidų

(*Sphenacodontidae*) šeima.

Laikotarpis: Permo periodas.

Dimetrodono fosilijos buvo rastos Šiaurės Amerikoje ir Europoje.

Šis mėšėdis gyvūnas atrodė labai keistai – ant jo nugaros buvo į bureį panaši išauga, primenanti milžinišką keterą, pripildyta kraujagyslių. Jis svėrė apie 250 kilogramų ir puldavo panašaus dydžio grobjį. Jo stipriuose žandikauliuose priekiniai dantys buvo aštrūs ir smailūs – skirti kandžioti ir pjaustyti mėsą.

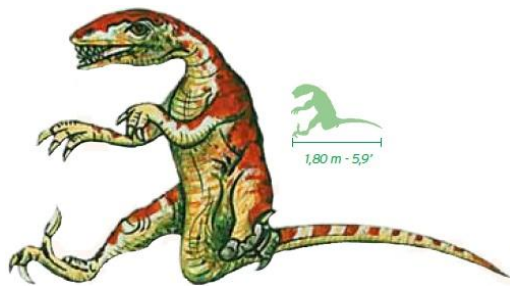

DROMEOSAURAS (Dromaeosaurus)

Dromeozaurų (*Dromaeosauridae*) šeima.

Laikotarpis: Vėlyvasis kreidos periodas.

Dromeozauras buvo artimas Deinonicho giminaitis. Kaip ir Deinonichas, jis turėjo po vieną didelį, pjautuvą primenantį nagą ant kiekvienos užpakalinės kojos – tai buvo pavojingas ginklas grobiui praplėšti. Jis buvo gana tvirtas ir turėjo palyginti dideles smegenis. Šis „bėgantis roplis“ (tokia jo vardo reikšmė) buvo atrastas Kanadoje 1914 metais. Nesen fosilijų rasta ir pietų Argentinoje bei Patagonijoje.

ERIOPS (Eryops)

Erijopidų (*Eryopidae*) šeima. Laikotarpis: Permo periodas.

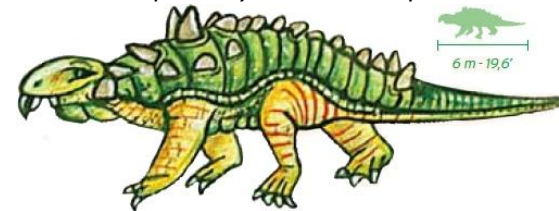
Šis priešistorinis varliagyvis gyveno pelkėse ir dykumų pakraščiuose. Varliagyviai yra tarpinė grandis tarp žuvų ir roplių. Erijopsas atrodė kaip didelis tritonas arba mažas krokodilas su varlės akimis. Jo tvirtas kūnas buvo padengtas plona, bežvynia oda. Per visą nugarą jis turėjo kaulines plokšteles, kurios saugojo jį, kai jis ropojo į sausumą. Vandenyje jis buvo nuožmus plėšrūnas.

SKOLOZAURAS (Euoplocephalus)

Ankilozaurų (*Ankylosauridae*) šeima. Laikotarpis: Vėlyvasis kreidos periodas.

Skolozauras buvo šarvuotas dinozauras. Jo kūnas buvo visiškai padengtas kaulinėmis plokštelėmis – net vokai. Jis turėjo spyglius ant nugaros ir kaklo bei ragus, saugančius galvą ir šonus. Jo uodega baigėsi milžinišku kauliniu kuolu, kuriuo jis mojavė gindamasis. Smūgis galėjo parblokti priešą! Jis gyveno vienas ir rupšėjo augalus savo snapu be dantų. Tai buvo sėslus gyvūnas, kuris nepalikdavo savo teritorijos.

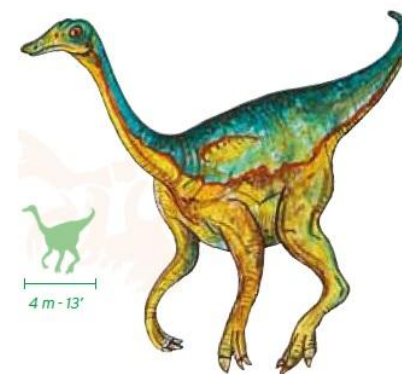

GALLIMIMS (Gallimimus)

Ornitomimidų (*Ornithomimidae*) šeima.

Laikotarpis: Kreidos periodas.

Galimimas buvo du kartus didesnis už stručių ir tikras bėgikas! Tai buvo būtina norint išgyventi, nes jis neturėjo nei dantų, nei nagų gynybai. Jo ilga, standi uodega padėjo išlaikyti pusiausvyrą, o ilgos užpakalinės kojos ir išstetos pėdos leido lengvai judėti. Tuščiaviduriai kaulai darė jį lengvą. Galimimas buvo visaėdis – trimis pirštais jis griebdavo augalus ir smulkius gyvūnus, kuriais maitinosi.

GERMANODAKTILAS

(Germanodactylus)

Germanodaktidų (*Germanodactylidae*)

šeima. Laikotarpis: Vėlyvasis jūros periodas.

Germanodaktilo fosilijos buvo rastos Vokietijoje. Šis pterozauras turėjo keturą virš akių ir greičiausiai gyveno medžiuose. Kaip šikšnosparniai, jis galėjo kaboti aukštyje kojomis ant šakų, laikydamasis stipriais

nagais. Jais jis taip pat naudodavosi, kad užliptų kamienu aukštyje. Norėdamas pakilti, jis tikriausiai tiesiog leidosi galva žemyn ir tada pradėjo mojuoti sparnais, kad išsilaikytų ore.

HILEOZAURAS (*Hylaeosaurus*)

Ankilozaurų (Ankylosauridae) šeima.
Laikotarpis: Ankstyvasis kreidos periodas.

Hileozauras turėjo storą šarvą, padengtą kauliniais kauburėliais ir milžiniškais spygliais nuo kaklo iki uodegos. Papildomi spygliai šonuose saugojo jį nuo šoninių atakų. Kai kildavo pavojus ar artėdavo plėšrūnas, šis žolėdis sustingdavo ir pritraukdavo kojas po kūnu – panašiai kaip vėžlys. Hileozauras buvo atrastas 1832 metais Anglijoje.

IHTIOSTEGA (*Ichthyostega*)

Ihtiostegidų (Ichthyostegidae) šeima. Laikotarpis: Vėlyvasis devons.

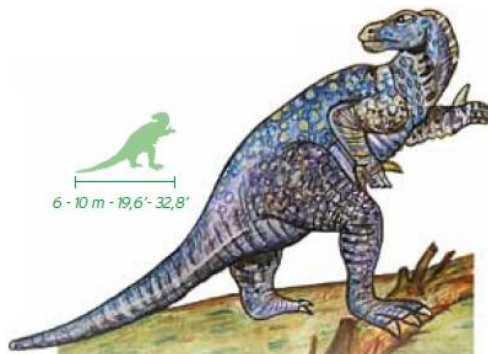
Tai yra visų šiuolaikinių stuburinių (išskyrus žuvis) protėvis! Sausumoje Ihtiostega judėjo ropodama – ji rėmėsi stipriomis priekinėmis galūnėmis ir traukė kūną pirmyn. Tačiau daug geriau ji jautėsi vandenyje! Visos keturios jos galūnės turėjo plėves, todėl buvo geriau pritaikytos plaukimui. Šis varliagyvis turėjo pelekus ir žvynus ant uodegos ir pilvo, bet kvėpavo plaučiais – kaip sausumos gyvūnai.

IGUANODONTAS (*Iguanodon*)

Iguanodontų (Iguanodontidae) šeima. Laikotarpis: Kreidos periodas.

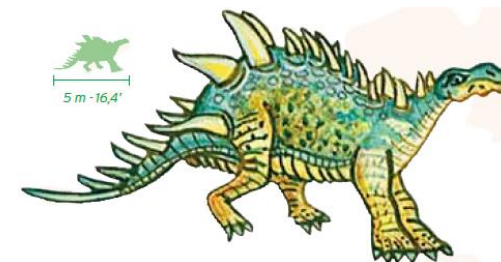
„Iguanų dantis“ – taip vadinamas šis didelis žolėdis dinosauros, kuris gyveno bandomis. Iguanodontas svėrė daugiau nei 4 tonas ir judėjo tiek dviem, tiek keturiomis kojomis. Jis ganėsi paparčiais, kuriuos ilgai kramtė. Jo išskirtinis bruožas buvo „rankos“, kurios padėjo gintis – nykštys buvo tarsi spyglys. Atsistojęs ant užpakalinių kojų, jis galėjo šį ginklą susmeigti plėšrūnui į gerklę arba pilvą. Jis gyveno sausumoje, teritorijoje, kuri šiandien vadinama Europa.

KENTROZAURAS (*Kentrosaurus*)

Stegozaurų (Stegosauridae) šeima.
Laikotarpis: Vėlyvasis jūros periodas.

Kentrozauras gal ir buvo mažas, bet tikrai įspūdingas! Jo kaklas ir nugara buvo padengti trikampėmis plokštelėmis ir aštuoniomis poromis spyglių – įspūdingų, net 60 centimetrų ilgio. Virš priekinių kojų buvo dar dvi spygliai, pasirošę perdurti bet kokį priešą, kuris prisiartintų per arti. Jis gyveno Afrikoje ir maitinosi augalais bei termitais. Jis galėjo atsistoti ant dviejų kojų, kad pasiektų šaką.

KUENOZAURS (*Kuehneosaurus*)

Kėnezaurų (Kuehneosaurus) šeima. Laikotarpis: Triaso periodas.

Tai buvo skraidantis driežas! Kuenozauras turėjo po „burę“ kiekvienoje kūno pusėje, kurias galėjo išskleisti. Jos buvo sudarytos iš labai plonos odos, per kurią ėjo ilgi šonkauliai. Išsėdamasis, jis priglausdavo šias „bures“ prie pilvo tarp priekinių kojų. Jis negalėjo jomis plasnėti kaip paukštis sparnais, bet kai norėdavo pakilti į orą, naudojo jas kaip vėduoklę ir sklėsdavo nuo vieno medžio prie kito, ieškodamas vabzdžių.

LIELINOZAURA (*Leaellynasaura*)

Hipsilofodontų (Hypsilophodontidae) šeima.

Laikotarpis: Ankstyvasis kreidos periodas.

Lielinozaura gyveno žemėje, kuri šiandien vadinama Australija. Prieš 100 milijonų metų šis žemynas buvo arti Antarktidos, todėl šis mažas dvikojis dinosauros turėjo prisitaikyti prie poliarinės aplinkos: keturių mėnesių šalčio ir tamsos. Dėl to jis turėjo labai dideles akis – jos buvo milžiniškos, palyginus su jo kūno dydžiu. Tai leido jam judėti naktį. Mes vis dar nežinome, ar jis nuo šalčio slėpėsi žiemodamas, ar galėjo būti šiltakraujis.

LEPTOCERATOPSAS (Leptoceratops)

Leptoceratopsų (Leptoceratopsidae) šeima.
Laikotarpis: Vėlyvasis kreidos periodas.

Leptoceratopsas naudojo savo “papūgos snapą”, kad plėšytų augalus, paparčius ir spygliuočių šakeles, kuriomis maitinosi. Jis taip pat naudojo penkis naguotus pirštus ant kiekvienos priekinės

kojos lapams sugriebti ir nunešti juos prie burnos. Todėl jis dažnai stovėdavo stačias. Manoma, kad jis galėjo būti tiek dvikojis, tiek keturkojis. Išskirtinis bruožas – už galvos jis turėjo mažą kaulinį kaklo skydą, šiek tiek panašų į šalmą!

LESOTOZAURAS (Leptoceratops)

Fabrozaurų (Fabrosauridae) šeima.
Laikotarpis: Ankstyvasis jūros periodas.

Šis “Lesoto roplis” buvo rastas Pietų Afrikoje. Lesotozauras buvo mažas žolėdis, ne daug didesnis už lapę.

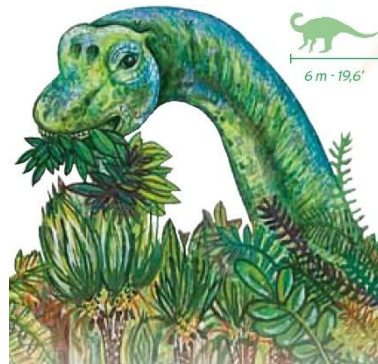
Jis atrodė kaip driežas su ilgomis, plonomis užpakalinėmis kojomis. Pavojui iškilus, jis buvo pasiruošęs sprukti – visas kūnas buvo pritaikytas greičiui: jis buvo lengvas, vikrus ir turėjo mažą galvą. Manoma, kad jis galėjo perspėti kitus lesotozaurus, galbūt skleisdamas garsus, kai šalia slankiojo plėšrūnas.

LUFENGOZAURAS (Lufengosaurus)

Plateozaurų (Plateosauridae) šeima.
Laikotarpis: Ankstyvasis jūros periodas.

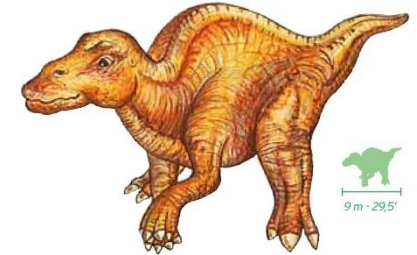
Šis protingas žolėdis galėjo atsistoti ant galinių kojų ir ištiesęs ilgą kaklą pasiekti aukštai esančius lapus, kurių kiti dinozaurai nepasiekdavo. Lufengozauras dantys nebuvo pakankamai stiprūs, kad sutraiškytų augalus, todėl jis prarydavo akmenis, kurie skrandyje susimaišydavo su maistu ir padėdavo jį susmulkinti. Gali būti, kad jis taip pat valgė mėsą. Jis gyveno Kinijoje.

MAJAZAURA (Maiasaura)

Hadrozaurų (Hadrosauridae) šeima.
Laikotarpis: Kreidos periodas.

Majazaura labai rūpinosi savo jaunikiams. Iš tikrųjų jos vardas reiškia “gera motina roplis”! Patelė dėjo apie dvylika kiaušinių į žemėje padarytą lizdą, išklotą lapais. Jauniklis ką tik išsiritęs buvo apie 30 centimetrų ilgio. Jis likdavo lizde apie du mėnesius, o tėvai jam nešdavo maistą (augalus), kol jis galėjo pasirūpinti savimi. Kai jam buvo pusantrų metų, jis buvo jau 3 metrų ilgio!

MAMENCHIZAURAS (Mamenchisaurus)

Diplodokų (Diplodocus) šeima.
Laikotarpis: Vėlyvasis jūros periodas.

Mamenchizauras buvo gyvūnas su ilgiausiu kaklu, koks kada nors gyveno Žemėje – jo kaklas siekė net 11 metrų, tai rekordinis ilgis. Kai jis atsistodavo ant galinių kojų, galėdavo pasiekti net pačius mažiausius ir minkščiausius lapelius medžių viršūnėse. Jis vaikščiojo keturiomis kojomis, o jo uodega atrodė labai trumpa, palyginus su kūnu – tik apie 6 metrus ilga. Kaip ir jo artimas giminaitis diplodokas, jis turėjo labai mažą galvą. Jis buvo atrastas Kinijoje.

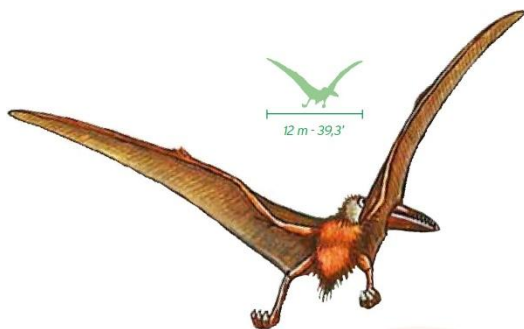

MEGANEURA (Meganeura)

Meganeurų (Meganeuridae) šeima.
Laikotarpis: Karbono periodas.

Šis milžiniška laumžirgis yra vienas didžiausių visų laikų vabzdžių, kada nors gyvenusių Žemėje. Meganeura turėjo šešias stiprias, sudėtines kojas, sparnus su tvirtinančiomis gyslomis ir burną, galinčią kąsti. Ji maitinosi kitais vabzdžiais ir mažais varliagyviais, kuriuos medžiogavo tropiniuose miškuose prie upių ir kitų vandens telkinių. Pirmosios Meganeuros fosilijos buvo rastos Prancūzijoje apie 1880 metus.

ORNITOCHEIRAS (Ornithocheirus)

Ornithocheirus (*Ornithocheiridae*) šeima. Laikotarpis: Kreidos periodas.

Ornithocheiras buvo skraidantis roplys, kuris tikriausiai migravo.

Kiekvienais metais poravimosi sezono metu jis nukeliaudavo

tūkstančius kilometrų, kad pasiektų jūros, upės ar ežero krantą, kur galėjo susirasti porą. Jo tuščiaiduriai kaulai padarė jį labai lengvą. Būdamas visaėdis, jis maitinosi žuvimis, o kartais – ir pūvančiais gyvūnų kūnais. Jis žvejojo skriedamas virš vandens paviršiaus ir panardindamas savo ilgus žandikaulius į vandenyną, kad pagautų grobį.

PARAZAUROLOFAS (Parasaurolophus)

Hadrosaurų (*Hadrosauridae*) šeima. Laikotarpis: Kreidos periodas.

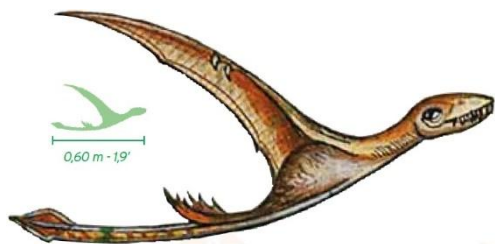
Parasaurolofas turėjo nuostabų kaulinį keterą ant galvos viršaus. Šis tuščiaiduris ragas galėjo būti iki 1,8 metro ilgio, o kartais net ilgesnis! Su tokiu tarsi vėjo instrumentu gyvūnas galėjo skleisti garsus, sklindančius labai toli (pavyzdžiui, įspėti bandą apie plėšrūno artėjimą). Keteros galėjo būti naudojamos ir kaip poravimosi signalas – patinų ir patelių keteros skyrėsi.

PETEINOZAURAS (Peteinosaurus)

Dimorfodonų (*Dimorphodontidae*) šeima. Laikotarpis: Vėlyvasis triaso periodas.

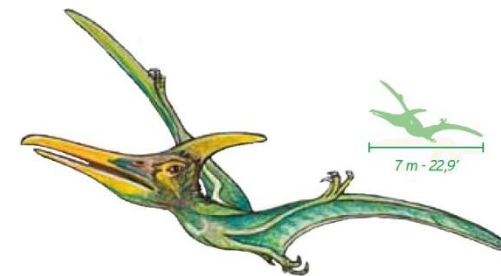
Peteinozauras buvo toks didelis kaip varna ir toks lengvas kaip juodasis strazdas. Jis ne tik šoko nuo uolų, bet ir tikrai galėjo skristi plasnodamas sparnais. Jis maitinosi vabzdžiais, kuriuos sugaudydavo ore! Kartais jis tapdavo maitėda, jei rasdavo nugaišusį gyvūną. Jo ilga tiesi uodega ir trumpi, stiprūs sparnai (pritvirtinti prie ketvirtojo piršto ant priekinių kojų) padėjo jam puikiai manevruoti ore.

PTERANODONAS (Pteranodon)

Pteranodonų (*Pteranodontidae*) šeima. Laikotarpis: Vėlyvasis kreidos periodas.

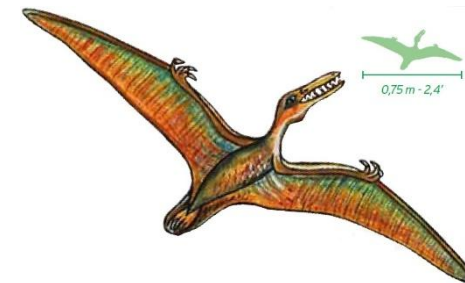
Tai buvo vienas iš paskutinių skraidančių roplių. Pteranodonas gyveno prie jūros uolų. Tai buvo pavojingas plėšrūnas, naikindavęs žuvų būrius. Tikriausiai jis medžiojo kaip albatrosas – staigiai puldamas grobį iš viršaus ir nuryjantis jį visą. Po jo bedančiu žandikauliu buvo odinis maišelis, kuriame jis laikė žuvis – kad suvirškintų vėliau arba pamaitintų jauniklius. Jį buvo galima atpažinti iš ilgos keteros ant galvos.

PTERODAKTILIS (Pterodactylus)

Pterodaktily (*Pterodactylidae*) šeima. Laikotarpis: Vėlyvasis jūros periodas.

Manoma, kad Pterodaktilis galėjo skristi maždaug 20 kilometrų per valandą greičiu. Jis mokėjo naudotis šilto oro srovėmis, kad galėtų pakilti aukščiau. Jo pailga kaukolė atrodo labai aerodinamiška. Pterodaktilis buvo maždaug grifo dydžio, turėjo trumpą uodegą, ilgą kaklą ir ilgus plaštakos kaulus. Jo aštrūs dantys buvo labai naudingi medžiojant žuvis ir vabzdžius. Kai kuriose Pterodaktilio fosilijose buvo rasta plaukelių pėdsakų.

KVECALKOATLAS (Quetzalcoatlus)

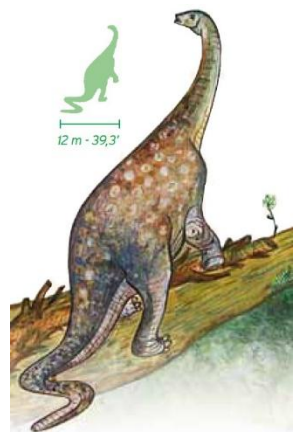
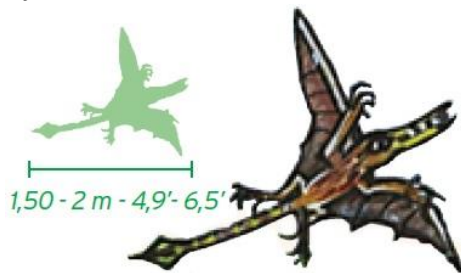
Aždarchidų (*Azhdarchidae*) šeima. Laikotarpis: Kreidos periodas.

Kvecalkoatlo vardas kilęs iš actekų dievybės, bet tai klaidinantis pavadinimas – šis gyvūnas neturėjo plunksnų. Išskleidęs sparnus, jis buvo toks platus kaip lėktuvas. Iš tikrųjų tai buvo didžiausias iš visų skraidžiusių roplių. Ore jis sklendė, o ant žemės galėjo gerai vaikščioti keturiomis kojomis. Savo ilgu, plonu snapu jis ieškojo moliuskų purve.

RAMFORINCHUS (Rhamphorhynchus)

Ramforinchidų (Dimorphodontidae) šeima. Laikotarpis: Vėlyvasis jūros periodas. Turėdamas didelius sparnus ir trumpas kojas, Ramforinchus ant žemės atrodė labai nerangus. Tačiau pakilęs į orą, naudodamas ilgą uodegą kaip vairą, jis skrisdavo visai šalia vandens paviršiaus ir panardindavo apatinį žandikaulį į srovę, kad sugautų žuvis. Jo ilgas, šiek tiek riestas snapas veikė tarsi harpūna. Jaunikliai maitinosi vabzdžiais ir moliuskais.

SALTAZAURAS (Saltasaurus)

Titanosaurų (Titanosauridae) Laikotarpis: Vėlyvasis kreidos periodas.

Šis žolėdis buvo milžinas – ilgesnis už autobusą! Jo kūną dengė apskritos kaulinės plokštelės ir šimtai kaulinių “vinių”, išsidėsčiusių po visą odą. Saltasaurus gyveno sausumoje, bet jam patikdavo kartais išsivilioti vandenyje, kaip tai daro drambliai. Jis galėjo atsistoti ant galinių kojų, kad pasiektų medžių viršūnėse esančius lapus, atsilošdamas ant savo didelės ir lankščios uodegos.

SEGNOZAURAS (Segnosaurus)

Terizinozaurų (Therizinosauridae) šeima. Laikotarpis: Vėlyvasis kreidos periodas.

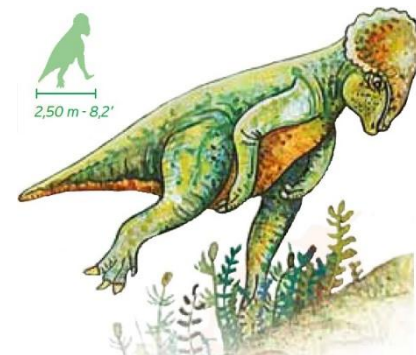
Segnozauras išlieka paslaptis. Mokslininkai vis dar nežino, kuo tiksliai maitinosi šis dvikojis dinosauros. Ar jis buvo žolėdis? Gal plaukiojo upėse ir gaudė žuvis? O gal valgė termitus? Už be dantų snapo, žandikaulių gale, buvo aštrūs dantys. Jo trumpos ir tvirtos kojos neleido greitai judėti, todėl jis turbūt nebuvo geras plėšrūnas!

STEGOCERASAS (Stegoceras)

Pachycephalosaurų (Pachycephalosauridae) šeima. Laikotarpis: Kreidos periodas.

Stegocerasas buvo nedidelis, bet labai įdomus žolėdis dinosauros su stora, kupolo formos kaukole. Jo kaukolės viršus galėjo būti daugiau nei 10 centimetrų storio! Mokslininkai mano, kad jis galėjo naudoti galvą kaip ginklą – trenkdamasis į kitus patinus kovose. Jis vaikščiojo dviem kojomis, buvo greitas ir judrus. Dažniausiai maitinosi augalais, vaisiais ir sėklomis.

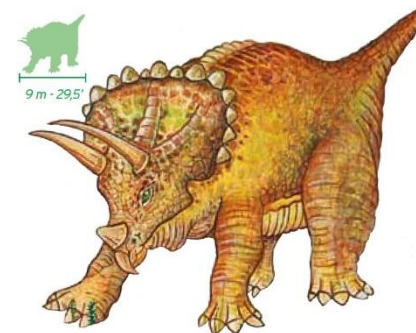

TRICERATOPSAS (Triceratops)

Ceratopsidų (Ceratopsidae) šeima. Laikotarpis: Vėlyvasis kreidos periodas.

Triceratopsas atrodė kaip milžiniškas raganosis.

Tvirtas kaip tankas, jis svėrė nuo 5 iki 10 tonų. Jo kaukolė viena siekė 2 metrus ilgio! Jis turėjo tris ragus: vieną trumpą ant nosies ir du ilgus ant kaktos. Kaulinė apykaklė saugojo jo kaklą ir pečius. Šios kūno dalys neabejotinai padėjo jam gintis – juk tai buvo žolėdis. Jis gyveno bandose lygumose ir miškuose, vidutinio klimato juostose.

TROPEOGNATAS (Tropaeognathus)

Kriorinchidų (Criorhynchidae) šeima. Laikotarpis: Ankstyvasis kreidos periodas.

Tropeognatas buvo keistas gyvūnas su dideliu snapu ir 28 dantimis išorinėje pusėje. Jo viršutiniai ir apatiniai žandikauliai baigėsi iškilimu, primenančiu kūgį. Tokia galvos forma, be abejonės, padėjo jam gaudyti grobį skrendant – jis žvejojo sklėsdamas virš bangų. Jo snapas skrozdavo vandenį, pagaudamas žuvis ir kalmarus. Jis gyveno dabartinės Brazilijos teritorijoje.

TIRANOZAURAS (Tyrannosauridae)

Tiranozaurų (Tyrannosauridae) šeima. Laikotarpis: Kreidos periodas.

Tiranozauras, turėdamas stiprius žandikaulius ir durklą primenančius dantis, buvo viena baisiausių kreidos periodo dinozaurų. Tikras plėšrūnas! Vienu žandikaulio smūgiu jis galėjo išplėšti kilogramus mėsos.

Šis 6 tonas sveriantis dvikojis negalėjo bėgti greičiau nei 18 kilometrų per valandą.

Jis gyveno bandose ir, kai reikėjo, maitinosi maita. Pirmosios tiranozauro fosilijos buvo rastos Šiaurės Amerikoje apie 1900 metus.

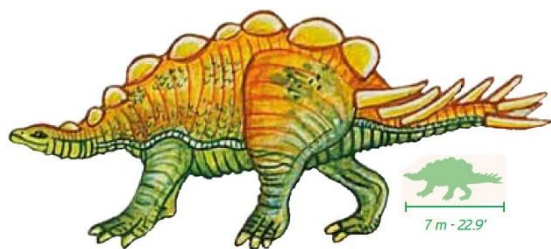

VUERHOZAURAS (Wuerhosaurus)

Stegozaurų (Stegosauridae) šeima. Laikotarpis: Ankstyvasis kreidos periodas.

Tai vienas iš retų stegozaurų, gyvenusių kreidos periode. Tačiau Vuerhozauras buvo primityvus žolėdis, kurį nustelbė kiti šarvuoti dinozaurai – ankilozaurai. Kinijoje rasta tik keli šio dinosauro skeletų fragmentai. Žinoma, kad jis turėjo

stačiakampes plokšteles palei nugarą ir spyglius ant uodegos. Šie spygliai buvo sujungti su stipriais raumenimis, todėl uodega tapo tikru ginklu.

EE – Eesti*

DJ07424 – Pusle - Dinosaurused

ALBERTOSAURUS (Albertosaurus)

Türannosauruste (*Tyrannosauridae*) sugukond.

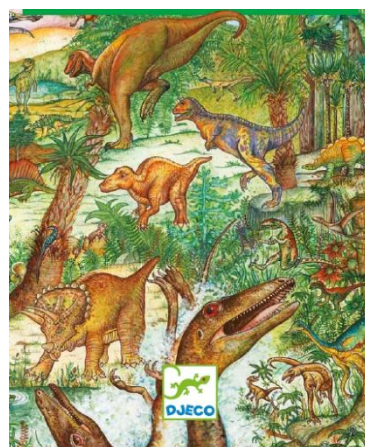
Ajastu: Hiline kriidajastu.

Taimtoidulised dinosaurused Põhja-Ameerika metsades pidid olema väga ettevaatlikud.

Albertosaurus oli raevukas kiskja!

Ta oli lihasööja, kes jälitas oma saaki joostes kiiresti pikkade ja võimsate tagajalgadega. Ohvril polnud mingit võimalust põgeneda, kui ta sattus Albertosauruse teravate esikäppade haardesse. Tema tohtus suus olid noalaadsed hambad, mis rebisid liha tükkideks.

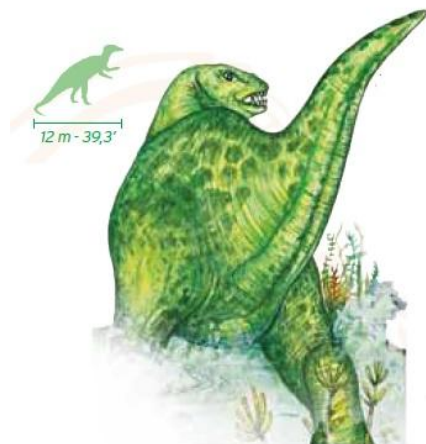

ANATOTIAAN (Anatotitan)

Hadrosauruste (*Hadrosauridae*) sugukond.

Ajastu: Hiline kriidajastu.

Selle nimi tähendab "hiidpart". Ilma hammaste või küünteta, millega rünnata, oli Anatotitaanil suur nokk teravate servadega ja 1000 tugevat hammast tagaosas. Nii kogus ja näris ta taimi, millega toitus. Ta oli sama raske kui ninasarvik ja samuti aeglane, mistõttu ei suutnud end kaitsta kiirete kiskjate eest. Et põgeneda, sukeldus ta sügavasse vette. Ta ujus kiiresti, kasutades oma ujulesti ja suurt saba, mida liigutas nagu piitsa.

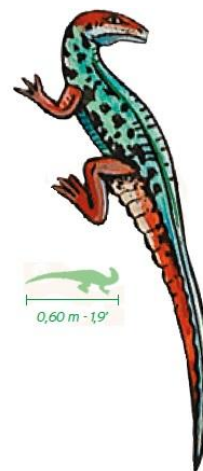
ANUROGNATUS (Anurognathus)

Anurognatuste (*Anurognathidae*) sugukond. Ajastu: Hiline juuraajastu.

Anurognatus oli väike lendav roomaja, kelle keha oli 9 sentimeetrit pikk un tiibade siruulatus kuni 30 sentimeetrit. Tema lühike saba aitas tal hästi lennata – ta suutis kergesti manööverdada ja jälitada putukaid, mis olid tema lemmiksaak.

Putukaid ta söi tugeva lõuaga, milles olid tugevad hambad. Võib-olla elas Anurognatus taimtoiduliste dinosauruste selgadel, mis olid kaetud putukatega.

ARAEOSKELIS (Araeoscelis)

Araeoskeliidide (*Araeoscelida*) sugukond.

Ajastu: Permi ajastu.

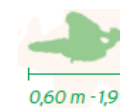
See dinosauruse moodi loom nägi välja natuke nagu krokodill sisaliku peaga. Araeoskelis oli väike roomaja, umbes 50 sentimeetrit pikk. Tema paks ja tugev saba moodustas kaks kolmandikku tema kehapikkusest. Tal oli pikk nina ja üsna peened jalad. Araeoskelis ilmus Ameerikas hilisel karboni ajastul, umbes 330 miljonit aastat tagasi. Need on vanimad teadaolevad roomajad.

ARHEOPTERÜX (Archaeopteryx)

Arheopterüksi (*Archaeopteryx*) sugukond. Ajastu: Juuraajastu.

See on kõikide lindude esiisa!

Pool roomaja, pool lind – Arheopterüxil olid tiivad sulgede, küüniste ja hammastega ning umbes kahekümne lüli pikkune saba. Tema aju oli arenenum kui enamikul dinosaurustel. Tõenäoliselt suutis ta lennata puult puule ja liuelda alla. Ta elas ranna lähedal ja söi putukaid, kalade korpuseid ja usse.

BRACHIOSAURUS (Brachiosaurus)

Brahiosauruste (Brachiosauridae) sugukond.

Ajastu: Juuraajastu.

Brahiosaurus oli sama kõrge kui neljakorruseline maja ja kaalus sama palju kui kaksteist elevanti – üle 80 tonni! Sarnaselt kaelkirjakule arvatakse, et ta võis end tahapoole kallutada, et ulatuda kõrgete puude lehtedeni. Tema pikk kael koosnes kaheteistkümnest lülist, millest igaüks oli umbes 70 sentimeetrit pikk. See oli neljajalgne loom. Ta liikus väikestes karjades, kaitstes oma poegi kiskjate eest.

KARNOTAURUS (Carnotaurus)

Abelisauruste (Abelisauridae) sugukond.

Ajastu: Kriidiaeg.

Karnotaurus, ehk „lihatoiduline härg“, on selle dinosauruse nimi. See avastati 1985. aastal Argentiinas fossiilide hulgas. Tal oli suur pea, lühike nina ja kaks sarve. Mõlemad silmad asusid kolju eesosas. See oli eelajalooliste loomade seas haruldane –

Karnotaurus suutis tõenäoliselt hinnata kaugusi sarnaselt inimesele. Väga kasulik oskus kiskja jaoks! Tema tillukesed esijalad ei olnud üldse kasutatavad.

TSEELOFÜÜSIS (Coelophysis)

Coelophysidae Podokesauridae - muistne sugukond.

Ajastu: Triiase keskpaik.

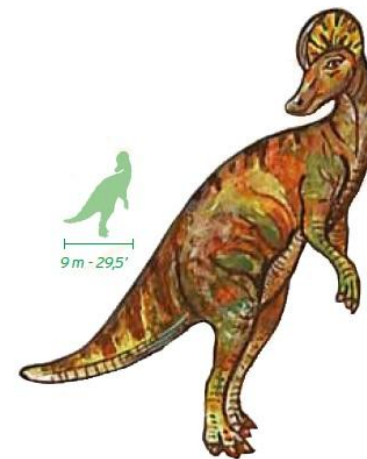
Tseelofüüsisel oli kerge luustik ja ta oli tähelepanelik, kiiresti liikuv loom. Tema pikk ja peenike saba aitas joostes tasakaalu hoida. Paindlik, maotaoline kael ja suured silmad aitasid tal hästi saaki otsida: sisalikke, lendavaid putukaid ja kahepaikseid. Kuid on võimalik, et ta oli ka kannibal – kui toitu trükkis, võis ta olla sunnitud sööma oma järglasi.

KORITOSAURUS (Corythosaurus)

Hadrosauruste (Hadrosauridae) sugukond.

Ajastu: Hiline kriidiaeg.

Koritosaursus oli taimtoiduline ja kasutas oma suurt, pardile sarnast nokka taimede lõikamiseks. Võib-olla söi ta ka mändide ja kuuskede okkaid. Tal oli peas lehvikukujuline hari. See oli praktiline – kas isendite äratundmiseks või röövloomade hirmutamiseks! Arvatakse, et koritosaursus võis teha hääli – võib-olla terve hulga erinevaid helisid. Ta tundis end hästi nii vees kui ka maismaal.

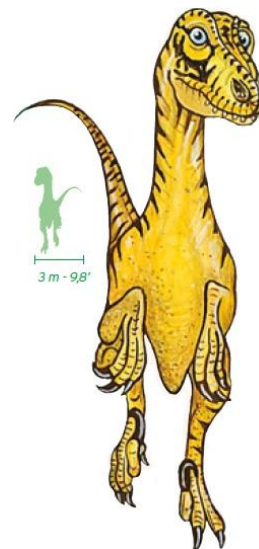

KRUSAFONTIA (Crusafontia)

Dryolestiidide (Dryolestidae) ugukond.

Ajastu: Kriidiaeg.

See on üks kaasaegsete imetajate eellasi. Krusafontia elas dinosauruste ajastu lõpu poole. Oma pika ja koheva sabaga nägi ta ilmselt välja nagu orav või Madagaskaril elavad leemurid. Tal oli peaaegu kindlasti kõhukott – nagu kangurutel ja kooaladel –, kus pojad pärast sündi edasi kasvasid. Ta oli sageli väikeste lihasööjatest dinosauruste saakloom.

DEINONYCHUS (Deinonychus)

Dromaeosauruste (Dromaeosauridae) sugukond.

Ajastu: Kriidiaeg.

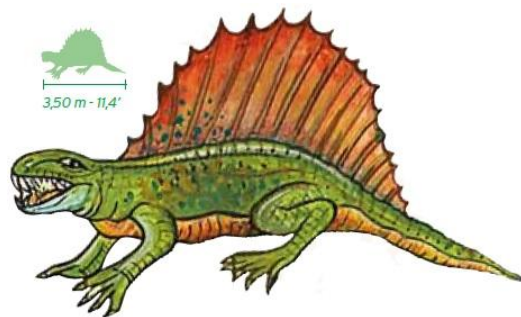
Kiire, osav ja tugev – Deinonychus oli üks kõige ohtlikumaid dinosauruseid. Tõeline kiskja! See kahejalgne loom suutis joosta kuni 40 km tunnis, kasutades jäika saba nagu tüürina tasakaalu hoidmiseks. Tema tagajalgadel oli teisel varbal pikk ja väga terav konksukujuline küünis. See oli hirmuäratav relv. Tänu suurepärasele nägemisele suutis ta

märgata saaki – nooruslikke taimtoidulisi – un jahtis neid karjaga.

DIMETRODON (Dimetrodon)

Sfenakodontiidide
(Sphenacodontidae) sugukond.
Ajastu: Permi ajastu.

Dimetrodoni fossiile on leitud Põhja-Ameerikast ja Euroopast. See lihatoimeline loom nägi kindlasti väga kummaline välja – tema seljal oli muljetavaldav purjekujuline hari, täis veresooni. Ta kaalus umbes 250 kilogrammi ja ründas samas suuruses saaki. Tema võimsas lõuas olid esihambad teravad ja torkavad – ideaalsed liha hammustamiseks ja lõikamiseks.

DROMAEOSAURUS (Dromaeosaurus)

Dromaeosauruste (Dromaeosauridae) sugukond.
Ajastu: Hiline kriidiaeg.

Dromaeosaurus oli lähedane Deinonychuse sugulane. Nagu Deinonychusel, oli tal kummalgi tagajalal suur sirbikujuline küünis – väga terav relv saagi lõhkilõikamiseks.

Ta oli üsna jässakas ja tal oli suhteliselt suur aju. See "jooksuroomaja" (seda tähendab tema nimi) avastati Kanadas aastal 1914. Hiljuti on fossiile leitud ka Lõuna-Argentiinast ja Patagooniast.

ERYOPS (Eryops)

Eryopidae (Eryopidae) sugukond. Ajastu: Permi ajastu.

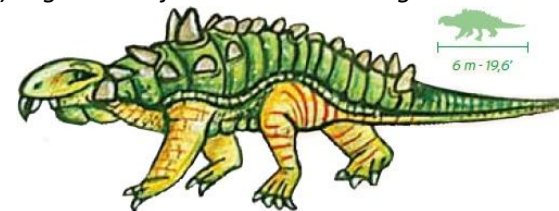
See eelajalooline kahepaikne elas soodes ja kõrbeäärsetes piirkondades. Kahepaiksed on vahepealsed loomad kala ja roomaja vahel. Eryops nägi välja nagu suur vesilik või väike krokodill konna silmadega. Tema jässakas keha oli kaetud õhukese nahaga, millel polnud soomuseid. Kogu tema selja ulatuses olid luulised plaadid, mis kaitsesid teda, kui ta end maismaale vinnas. Veekeskkonnas oli ta ohtlik kiskja.

EUOPLOCEPHALUS (Euoplocephalus)

Ankülosauruste (Ankylosauridae) sugukond. Ajastu: Hiline kriidiaeg.

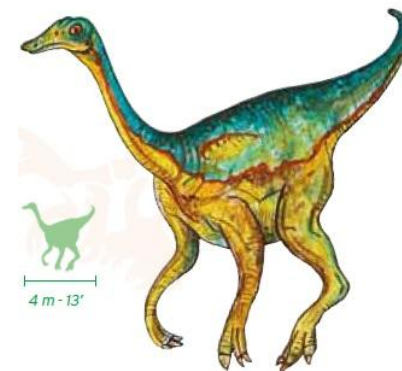
Euoplocephalus oli soomustega kaetud dinosauruse liik. Ta keha oli täielikult kaetud luuplaatidega – isegi silmalaugudel. Tal olid ogad seljal ja kaelal ning sarved, mis kaitsesid pead ja külgi. Tema saba lõppes hiiglasliku luust "nuiaga", mida ta kasutas enesekaitseks. See oli piisavalt tugev relv, et vaenlane pikali lüüa! Ta elas üksinda ja söi taimi, nokaga, kurš tal polnud hambaid. See oli paikne loom ja ei lahkunud oma territooriumilt.

GALLIMIMUS (Gallimimus)

Ornithomimiidide (Ornithomimidae).
Ajastu: Kriidiaeg.

Gallimimus oli kaks korda suurem kui jaanalind ja tõeline sprinter! See oli eluks vajalik, sest tal ei olnud ei hambaid ega küüsi, millega end kaitsta. Tema pikk ja jäik saba aitas tasakaalu hoida ning pikad tagajalad ja piklikud jalalabad lükkasid teda kiiresti edasi. Õõnsad luud muutsid ta kergeks. Gallimimus oli kõigesööja – oma kolme sõrmega haaras ta taimi ja väikseid loomakesi, millega toitus.

GERMANODACTYLUS (Germanodactylus)

Germanodactyluste (Germanodactylidae) sugukond. Ajastu: Hiline juuraajastu.

Germanodactyluse fossiilid avastati Saksamaal. Sellel pterosaurusel oli hari otse silmade kohal ja ta elas tõenäoliselt puudes. Nagu nahkhiired, suutis ta rippuda oksal pea alaspidi, hoides kinni oma tugevate küünistega. Sama küüniseid kasutas ta ka puutüvede otsa ronimiseks. Õhku tõusmiseks lasi ta end ilmselt esmalt pea ees alla ja siis hakkas lehvitama tiibadega, et püsida õhus.

HYLAEOSAURUS (Hylaeosaurus)

Ankülosauruste (Ankylosauridae) sugukond. Ajastu: Varane kriidiaeg.

Hylaeosaurusel oli paks kilp, mis oli kaetud luuliste ogade ja suurte okastega kogu selja ulatuses – kaelast kuni sabani. Lisaks olid tal küljed kaetud okastega, mis kaitsesid teda külgrünnakute eest. Ohu korral või kui kiskja lähenes, jäi see taimtoiduline loom täiesti paigale ja tõmbas jalad keha alla – nagu kilpkonn. Hylaeosaurus avastati 1832. aastal Inglismaal.

ICHTHYOSTEGA (Ichthyostega)

Ichthyostegade (Ichthyostegidae) sugukond.

Ajastu: Hiline devoni ajastu.

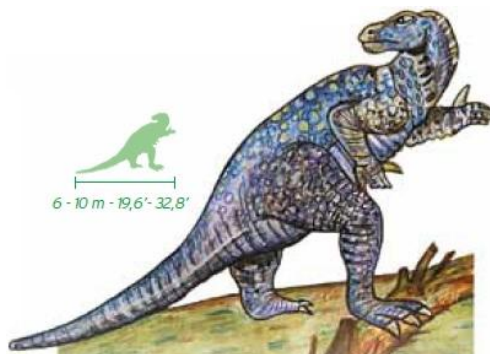
See on kõigi tänapäevaste selgroogsete (välja arvatud kalade) esiisa! Maapinnal liikus Ichthyostega roomates – ta toetas end tugevatele esijalgadele ja tõmbas keha edasi. Aga vees tundis ta end palju paremini! Kõigil neljal jalal olid ujulestad, mis sobisid hästi ujumiseks. See kahepaikne loom oli uime ja soomuseid sabal ja kõhul, bet hingas ta kopsudega – nagu maismaaloomad.

IGUANODON (Iguanodon)

Iguanodontide (Iguanodontidae) sugukond. Ajastu: Kriidiaeg.

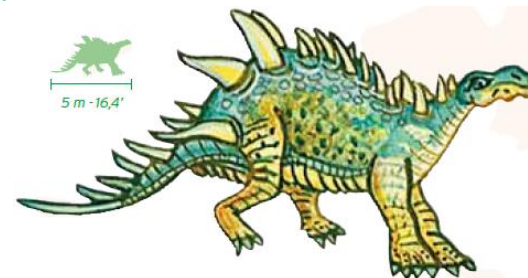
“Iguaani hammas” – selline on selle suure taimtoidulise dinosauruse nimi, kes elas karjades. Iguanodon kaalus üle 4 tonni ja liikus nii kahel kui neljal jalal. Ta sõi sõnajalgu ja näris neid pikalt. Tema kõige erilisem omadus olid tema “käed”, mida ta kasutas enesekaitseks – põial oli okka kujuline. Kui ta tõusis tagajalgadele, võis ta selle relvaga rünnata vaenlast kurku või kõhtu. Ta elas maismaal piirkonnas, mida me täna tunneme kui Euroopa.

KENTROSAURUS (Kentrosaurus)

Stegosauruste (Stegosauridae) sugukond. Ajastu: Hiline juuraajastu.

Kentrosaurus võis olla väike, aga ta oli muljetavaldav! Tema kael ja selg olid kaetud kolmnurksete soomustega ja kaheksa paari ogadega – hirmuäratavad 60 cm pikkused okkad. Esijalgade kohal oli veel kaks oga, mis olid valmis läbistama iga vaenlase, kes liiga lähedale tuli. Ta elas Aafrikas ja toitus taimedest ning termiidest. Ta suutis tõusta tagajalgadele, et haarata oksa.

KUENOZAURS (Kuehneosaurus)

Kuehneosauruste (Kuehneosaurus) sugukond.

Ajastu: Triiase ajastu.

See oli lendav sisalik! Kuehneosaurusel oli kummalgi kehapoolel “purjed”, mida ta sai laiali sirutada. Need koosnesid väga õhukesest nahast, mille sees kulgesid pikad ribid. Puhkeasendis voltis ta need vastu kõhtu, esijalgade vahele. Ta ei saanud nendega lehvitada nagu linnutiibadega, aga kui ta tahtis õhku tõusta, kasutas ta neid nagu lehvikut ja liugles ühelt puult teisele, otsides putukaid.

LEAELLYNASAURA (Leaellynasaura)

Hüpsilofodontide (Hypsilophodontidae) sugukond. Ajastu: Varane kriidiaeg.

Leaellynasaura elas aladel, mida me täna tunneme kui Austraaliat. 100 miljonit aastat tagasi asus see manner Antarktika lähedal, nii et see väike kahejalgne dinosaurus pidi kohanema polaarsete tingimustega – nelja kuu pikkuse külma ja pimedusega. Sellepärast olid tal väga suured silmad – tohutud võrreldes tema kehaga. Need aitasid tal liikuda pimedas, eriti öösiti. Teadlased ikka veel nežinavad, vai ta kaitses end külma eest talveunega või oli hoopis soojavereline.

LEPTOTSERATOPS (Leptoceratops)

Leptotseratopside (Leptoceratopsidae) sugukond. Ajastu: Hiline kriidiaeg.

Leptotseratops kasutas oma "papagoinokka", et rebida taimi, sõnajalgu ja okaspuuoksi, mis kuulusid tema toidulauale. Ta kasutas ka viit küünistega sõrme igal esijalal, et haarata lehti ja viia need suhu. Seetõttu võis ta sageli seista kahel jalal. Arvatakse, et ta võis liikuda nii kahel kui neljal jalal. Talle iseloomulik tunnus – pea taga oli väike luuline kaelakaitse, natuke nagu kiiver!

LESOTHOSAURUS (Leptoceratops)

Fabrosauruste (Fabrosauridae) sugukond. Ajastu: Varane juuraajastu.

See "Lesotho roomaja" avastati Lõuna-Aafrikas. Lesothosaurus oli väike taimtoiduline dinosauruse liik, umbes rebase suurune. Ta nägi välja nagu sisalik, kellel olid pikad ja peenikesed tagajalad. Ohu korral oli ta valmis kohe põgenema – kogu tema keha oli loodud kiiruseks: kerge, väle ja väikese peaga. Arvatakse, et ta võis hoiatada teisi lesothosauruseid, võib-olla hääliitsuste abil, kui kiskja läheduses hiilis.

LUFENGOZSAURUS (Lufengosaurus)

Plateosauruste (Plateosauridae) sugukond.

Ajastu: Varane juuraajastu.

See tark taimtoiduline dinosaurus võis tõusta tagajalgadele ja sirutada oma pika kaela, et ulatuda kõrgetel puudel olevate lehtedeni, kuhu teised dinosaurused ei ulatunud. Lufengosaurusel ei olnud piisavalt tugevaid hambaid, et taimi purustada, nii et ta neelas kive, mis segunesid maos toiduga ja aitasid selle purustada. Võib-olla ta söi ka liha. Ta elas Hiinas.

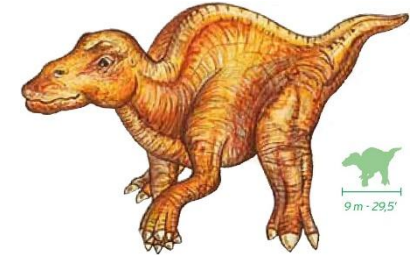
MAIASAURA (Maiasaura)

Hadrosauruste (Hadrosauridae) sugukond.

Ajastu: Kriidiaeg.

Maiasaura hoolitses oma poegade eest väga hästi. Tegelikult tähendab selle nimi "hea ema roomaja"! Emasloom munes umbes tosin muna maapinnale tehtud pessa, mis oli kaetud lehtedega. Vastsündinud poeg oli umbes 30 sentimeetrit pikk.

Ta jäi pessa umbes kaheks kuuks, kuni vanemad tõid talle süüa (taimi), kuni ta suutis ise hakkama saada. Kui ta oli pooleteise aasta vanune, oli ta juba 3 meetrit pikk!

MAMENCHISAURUS (Mamenchisaurus)

Diplodookuste (Diplodocus) sugukond. Ajastu: Hilisjuuraajastu.

Mamenchisaurus oli loom, kellel oli kõige pikem kael, mis Maal kunagi olnud – selle kael oli 11 meetrit pikk ja see on rekord. Kui ta tõusis tagajalgadele, ulatus ta isegi kõige väiksemate ja õrnemate lehtedeni puude latvades. Ta liikus neljal jalal ja tema saba tundus väga lühike võrreldes ülejäänud kehaga – ainult umbes 6 meetrit. Nagu tema lähedane sugulane diplodookus, oli tal väga väike pea. Ta avastati Hiinas.

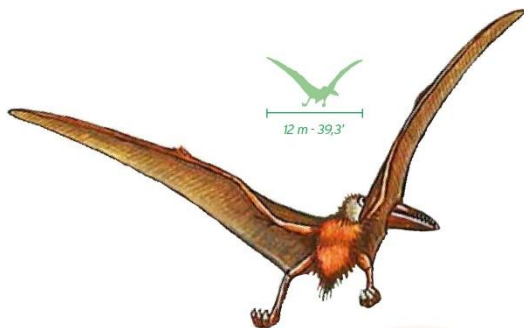
MEGANEURA (Meganeura)

Meganeuruste (Meganeuridae) sugukond.

Ajastu: Karboniajastu.

See hiidkiil oli üks suurimaid putukaid, kes Maal kunagi elanud on. Meganeural oli kuus tugevat lülilist jalga, tiivad tugevdavate soontega ja suu, mis suutis hammustada. Ta söi teisi putukaid ja väikseid kahepaikseid, keda ta jahtis troopilistes metsades jõgede ja teiste veallikate läheduses. Esimesed Meganeura kivistised leiti Prantsusmaalt umbes 1880. aastal.

ORNITHOCHEIRUS (Ornithocheirus)

Ornithocheiruste (Ornithocheiridae) sugukond.

Ajastu: Kriidiaeg

Ornithocheirus oli lendav roomaja, kes arvatavasti rändas. Igal aastal sigimishooajal lendas ta tuhandeid kilomeetreid, et jõuda ranna, jõe

või järve äärde, kus ta sai leida paarilise. Tema õõnsad luud tegid ta väga kergeks. Ta oli kõigesööja – söi peamiselt kalu, aga vahel ka kõdunevaid korjuseid. Ta püüdis kalu lennates madalalt vee kohal ja pistes oma pikad lõuad vette, et saaki kinni püüda.

PARASAUROLOPHUS (Parasaurolophus)

Hadrosauruste (Hadrosauridae) sugukond. Ajastu: Kriidiaeg.

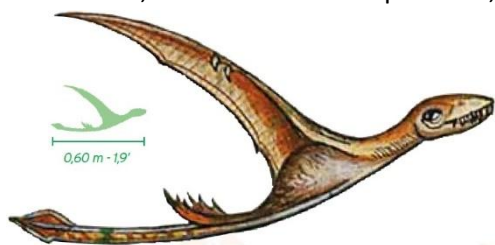
Parasaurolophusel oli uskumatu luuline hari kolju ülaosas. See õõnes sarv võis olla kuni 1,8 meetrit pikk või isegi pikem! Selle tuulepillilaadse harjaga suutis loom teha helisid, mis kandsid väga kaugele (näiteks, et hoiatada karja kiskja tulekust). Tõenäoliselt kasutati harja ka paarilise ligimeelitamiseks – isastel ja emastel olid erineva kujuga harjad.

PETEINOSAURUS (Peteinosaurus)

Dimorphodontlaste (Dimorphodontidae) sugukond. Ajastu: Hilistriaajastu.

Peteinosaurus oli varese suurune ja muusträsta kerge. Ta ei ainult hüpanud kaljude otsast alla, vaid oskas tõepoolest lennata, lüües tiibu. Ta söi putukaid, keda püüdis lennul! Vahel muutus ta korjuseõgijaks, kui leidis surnud looma. Tema pikk sirge saba ja lühikesed, tugevad tiivad (kinnitunud esijalgade neljanda sõrme külge) aitasid tal õhus osavalt manööverdada.

PTERANODON (Pteranodon)

Pteranodontlaste (Pteranodontidae) sugukond. Ajastu: Hiliskriidiaeg.

See oli üks viimaseid lendavaid roomajaid. Pteranodon elas mereäärsetel kaljudel. Ta oli ohtlik kiskja, kes hävitas terveid kalaparvi. Tõenäoliselt jahtis ta nagu albatross – sööstes saagi poole ja neelates selle tervelt alla.

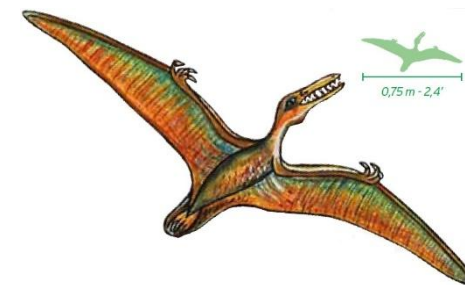
Tema hambutu lõua all oli nahast kott, kuhu ta pani kalu, et neid hiljem seedida või poegi toita. Teda tunti ära pika harja järgi koljul.

PTERODAKTÜÜLUS (Pterodactylus)

Pterodaktüüluste (Pterodactylidae) sugukond. Ajastu: Hilisjuuraajastu.

Arvatakse, et Pterodaktüülus lendas umbes 20 kilomeetrit tunnis. Ta oskas kasutada sooje õhuvoolusid, et tõusta kõrgemale. Tema piklik kolju näeb välja väga aerodünaamiline. Pterodaktüülus oli umbes raisakulli suurune, tal oli lühike saba, pikk kael ja pikad käelabad (pikad kämlaluud). Tema teravad hambad olid väga kasulikud kalade ja putukate püüdmisel. Mõnel Pterodaktüüluse kivistisel on leitud karvade jälgi.

QUETZALCOATLUS (Quetzalcoatlus)

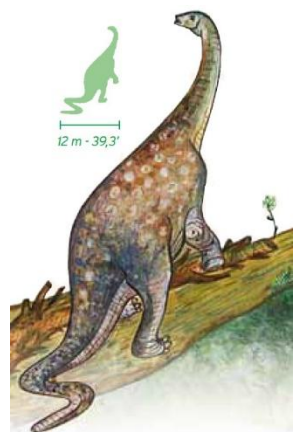
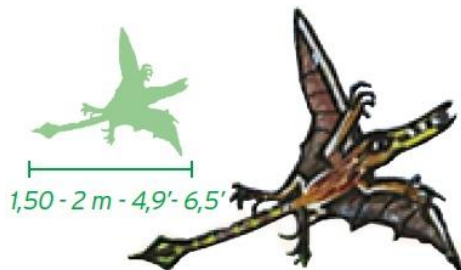
Azhdarchiidide (Azhdarchidae) sugukond – Ajastu: Kriidiaeg.

Quetzalcoatlus'e nimi tuleb asteekide jumalusest, kuid see on eksitav, sest sellel eelajaloolisel loomal ei olnud sulgi. Väljasirutatud tiibadega oli ta sama lai kui lennuk. Tegelikult oli ta suurim kõigist lendavatest roomajatest. Õhus ta liugles, aga maal liikus ta väga hästi neljal jalal. Oma pika ja peene nokaga otsis ta mudast teod ja muid molluskeid.

RHAMPHORHYNCHUS (Rhamphorhynchus)

Rhamphorhynchuste (Rhamphorhynchidae) sugukond. Ajastu: Hilisjuuraajastu.
Rhamphorhynchus nägi suurte tiibade ja lühikeste jalgade tõttu maal üsna kohmakas välja. Kuid õhus, kasutades oma pikka saba nagu tüürina, suutis ta lennata madalalt vee kohal, pista alumise lõualuu vette ja püüda kalu. Tema pikk, veidi ülespoole kaarduv nokk toimis nagu harpuun. Noored toituisid putukatest ja karpidest.

SALTASAURUS (Saltasaurus)

Titaanisauruste (Titanosauridae) sugukond. Ajastu: Hiliskriidiaeg.

See taimtoiduline dinosaurus oli hiiglane – pikem kui buss! Tema keha kattis ümaratest luuplaatidest turvis ja sajad väiksed luust „naelad“, mis olid hajutatud üle naha.

Saltasaurus elas kuival maal, aga talle meeldis vahel ka vees püherdada, nagu elevantid seda teevad. Ta suutis tõusta tagajalgadele, et süüa puude ladvast lehti, toetudes tasakaalu hoidmiseks oma suurele ja painduvale sabale.

SEGNOSAURUS (Segnosaurus)

Térizinosauruste (Therizinosauridae) sugukond. Ajastu: Hiliskriidiaeg.

Segnosaurus on siiani mõistatus. Teadlased ei tea veel täpselt, mida see kahel jalal kõndiv dinosaurus söi. Kas ta oli taimtoiduline? Võib-olla ujus ta jõgedes ja püüdis kalu? Või söi hoopis termiite?

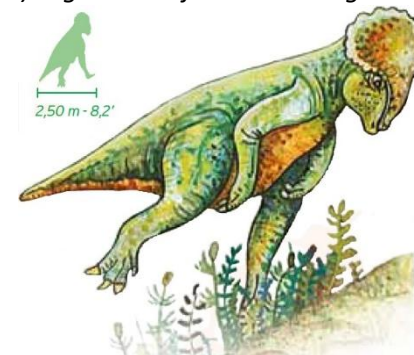
Tema hambutu noka taga, lõualuude tagaosas, olid teravad hambad. Tema jässakad jalad ei lubanud tal kiiresti liikuda, nii et ta ei olnud tõenäoliselt kuigi osav kiskja!

STEGOCERAS (Stegoceras)

Pachycephalosauruste (Pachycephalosauridae) sugukond. Ajastu: Kriidiaeg.

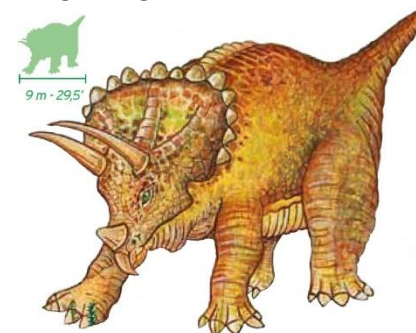
Stegoceras oli väike taimtoiduline dinosaurus, kellel oli väga paks ja ümar kolju. Tema kolju kuppel võis olla üle 10 sentimeetri paksune! Teadlased arvavad, et ta kasutas oma pead relvana – pörkas teiste isastega kokku, et võidelda. Ta kõndis kahel jalal, oli kiire ja kerge. Ta söi peamiselt taimi, aga ka vilju ja seemneid.

TRICERATOPS (Triceratops)

Tseratopsilaste (Ceratopsidae) sugukond. Ajastu: Hiliskriidiaeg.

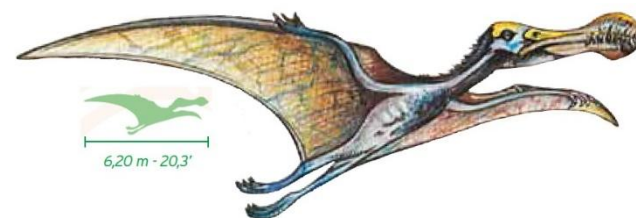
Triceratops nägi välja nagu tohutu ninasarvik. Tugev nagu tank, ta kaalus 5 kuni 10 tonni. Tema kolju üksi oli 2 meetrit pikk! Tal oli kolm sarve: üks lühike nina peal ja kaks pikka laubal. Luust krae kaitstes tema kaela ja õlgu. Need olid kindlasti kaitsevahendid sellele taimtoidulisele loomale. Ta elas karjades tasandikel ja metsades, parasvöötme kliimaga aladel.

TROPEOGNATHUS (Tropeognathus)

Criorhynchuste (Criorhynchidae) sugukond. Ajastu: Varane kriidiaeg.

Tropeognathus oli kummaline loom suure nokaga, mille välisküljel oli 28 hammast. Nii ülemine kui alumine lõualuu lõppesid kühmuga, mis meenutas keeglikoonust. See peakuju aitas tal kindlasti saaki tabada lennul, kuna ta püüdis

kalu libisedes üle lainete. Tema nokk löikas vette ja haaras kalu ja kalmaare. Ta elas piirkonnas, mida tänapäeval tuntakse Brasiiliana.

TYRANNOSAURUS (Tyrannosaurus)

Tyrannosauruste (*Tyrannosauridae*) sugukond. Ajastu: Kriidiaeg.

Tugevate lõugade ja pistodataoliste hammastega Tyrannosaurus ehk "türannisalik" oli üks kõige hirmuäratavamaid dinosauruseid kriidiajastul. Tõeline kiskja! Ühe lõualöögiga võis ta rebida mitu kilo liha. See 6-tonnine kahejalgne loom ei suutnud joosta kiiremini kui 18 km tunnis. Ta elas karjades ja vajadusel söi ka korjuseid. Esimesed

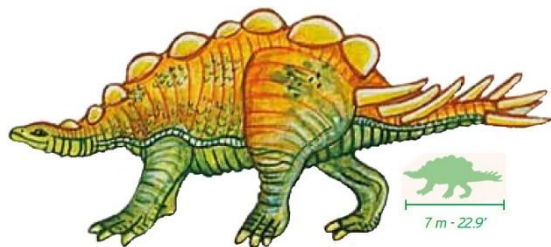
Tyrannosauruse kivistised leiti Põhja-Ameerikas umbes 1900. aastal.

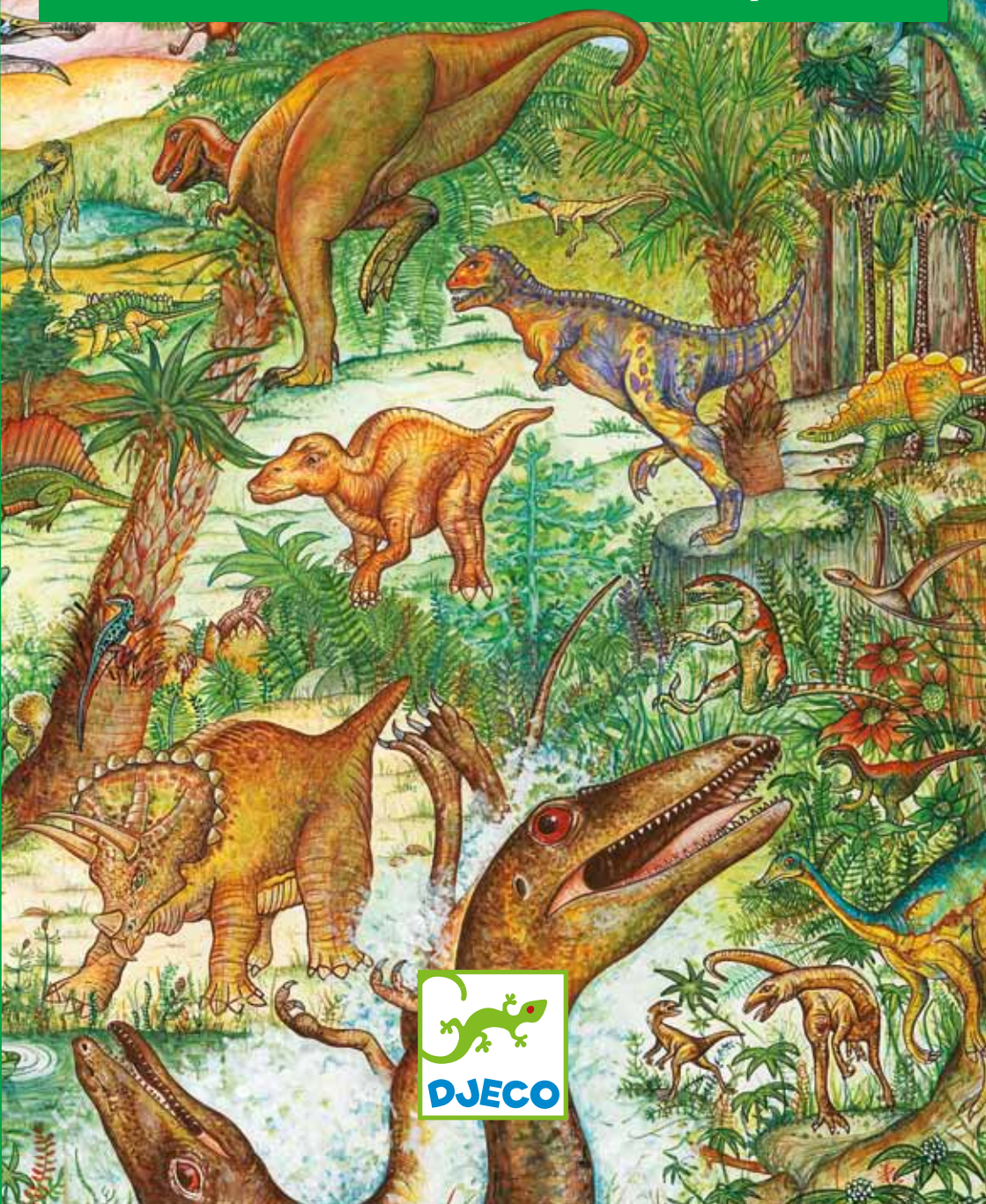
VUERHOSAURUS (Wuerhosaurus)

Stegosauruste (*Stegosauridae*) sugukond. Ajastu: Varane kriidiaeg.

See oli üks väheseid stegosauruseid, kes elas kriidiajastul. Aga Wuerhosaurus oli algeline taimtoiduline ja jäi alla teistele soomusrüüga dinosaurustele – ankülosaurustele. Hiinast on leitud ainult mõned selle dinosauruse luukillud. On teada, et tal olid ristkülikukujulised plaadid seljal ja ogad sabal. Need ogad olid seotud tugevate lihastega, mis muutsid saba tõeliseks relvaks.

Dinosaures - Dinosaurs - Dinosaurier
Dinosaurios - Dinosauri - Dinosaurussen - Dinosauros
Dinosaurer - Dinosaurier - Динозавры

Sommaire • Contents • Verzeichnis • Sumario • Indice

ALBERTOSAURUS 5

DIMETRODON 16

ANATOTITAN 6

DROMAEOSAURUS 17

ANUROGNATHUS 7

ERYOPS 18

ARAEOSCELIS 8

EUOPLOCEPHALUS 19

ARCHAEOPTERYX 9

GALLIMIMUS 20

BRACHIOSAURUS 10

GERMANODACTYLUS 21

CARNOTAURUS 11

HYLAEOSAURUS 22

COELOPHYSIS 12

ICHTHYOSTEGA 23

CORYTHOSAURUS 13

IGUANODON 24

CRUSAFONTIA 14

KENTROSAURUS 25

DEINONYCHUS 15

KUEHNEOSAURUS 26

LEAELLYNASAURA 27

LEPTOCERATOPS 28

LESOTHOSAURUS 29

LUFENGOSAURUS 30

MAIASAURA 31

MAMENCHISAURUS 32

MEGANEURA 33

ORNITHOCHEIRUS 34

PARASAUROLOPHUS 35

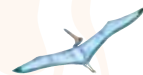
PETEINOSAURUS 36

PTERANODON 37

PTERODACTYLUS 38

QUETZALCOATLUS 39

RHAMPHORHYNCHUS 40

SALTASAURUS 41

SEGNOSAURUS 42

STEGOCERAS 43

TRICERATOPS 44

TROPEOGNATHUS 45

TYRANNOSAURUS 46

WUERHOSAURUS 47

**PARTONS À LA DÉCOUVERTE
DES DINOSAURES DISPARUS !**

**LET'S DISCOVER
DINOSAURS NOW EXTINCT !**

**AUF ENTDECKUNGSREISE ZU DEN
AUGESTORBENEN DINOSAURIERN !**

**¡ VAMOS A DESCUBRIR
A LOS DINOSAURIOS DESAPARECIDOS !**

**ANDIAMO ALLA SCOPERTA
DEI DINOSAURI SCOMPARI !**

**OP ONTDEKKING NAAR
DE VERDWENEN DINOSAURUSSEN !**

**PARTAMOS À DESCOBERTA
DOS DINOSSAUROS DESAPARECIDOS!**

**LAD OS GÅ PÅ OPDAGELSE
AF DE FORSVUNDNE DINOSAURER!**

UPPTÄCKTSFÄRD BLAND UTDÖDA DINOSAURIER!

ПОЗНАКОМЬТЕСЬ С ИСЧЕЗНУВШИМИ ДИНОЗАВРАМИ!

F ALBERTOSAURUS

Famille des Tyrannosauridés - Époque : Crétacé supérieur

Les dinosaures herbivores des forêts d'Amérique du Nord doivent être vigilants. Albertosaurus est un prédateur féroce ! Carnivore, il poursuit ses proies, courant vite sur ses pattes arrière longues et puissantes. La victime n'a aucune chance de s'échapper, une fois prise entre les griffes acérées de ses pattes avant. Dans sa gueule immense, des dents comme des couteaux déchiquettent la chair.

GB ALBERTOSAURUS

*Tyrannosauridae Family
Period: Upper Cretaceous*

The herbivorous dinosaurs in the forests of Northern America had to be vigilant. Albertosaurus was a ferocious predator! A carnivore, it chased its prey by running fast on its long and powerful back legs. The victim had no chance of escape once it was in the grip of Albertosaurus' sharp front claws. Its huge mouth had teeth like knives which tore up the flesh.

D ALBERTOSAURUS

Famille der Tyrannosauridae - Formation: Obere Kreide

Die pflanzenfressenden Dinosaurier der Wälder Nordamerikas mussten auf der Hut sein. Der Albertosaurus ist ein unerbittlicher Räuber ! Der Fleischfresser verfolgt seine Beute, wobei er auf seinen langen und kräftigen Hinterbeinen recht schnell laufen kann. Das Opfer hat keine Chance zu entkommen, wenn es sich erst zwischen den scharfen Krallen der Vorderbeine befindet. Messern gleich zerreißen die Zähne das Fleisch in seinem gewaltigen Maul.

E ALBERTOSAURIO

Familia de los Tiranosáuridos - Época: Cretáceo superior

Los dinosaurios herbívoros de las selvas de Norteamérica deben permanecer vigilantes. El Albertosaurus era un feroz depredador. Carnívoro, persigue a sus presas, desplazándose a la carrera sobre sus patas traseras, largas y potentes. La víctima no tiene ninguna oportunidad de escapar, una vez entre las aceradas garras de las patas delanteras. En su inmensa boca, dientes como cuchillos despedazaban la carne.

I ALBERTOSAURUS

Famiglia dei Tirannosauridi - Periodo: Cretaceo superiore

I dinosauri erbivori delle foreste dell'America del Nord devono essere vigili. L'Albertosaurus è un predatore feroce! Carnivoro, esso rincorre le sue prede, correndo rapido sulle sue zampe poster iori lunghe e possenti. La vittima non ha alcuna possibilità di fuggire, una volta presa fra gli artigli acuminati delle sue zampe anteriori. Nelle sue fauci immense, denti come coltelli dilanano la carne.

NL ALBERTOSAURUS

*Familie van de Tyrannosaurusachtige
Tijdperk: Hoger Krijttijdperk*

De plantetende dinosaurus uit de bossen van Noord-Amerika moet altijd op zijn hoede zijn. De Albertosaurus is een bloeddorstig roofdier ! Dit vleesetende dier jaagt zijn prooi op en kan heel hard lopen dankzij zijn lange krachtige achterpoten. De prooi heeft geen enkele kans meer als hij hem te pakken krijgt tussen de scherpe klauwen van zijn voorpoten. Zijn afschuwelijk grote bek is voorzien van tanden als messen die het vlees verscheuren.

P ALBERTOSAURUS

Família dos Tyrannosauridae - Época : Cretácea superior

Os dinossauros herbívoros das florestas da América do Norte devem estar alerta O Albertosaurus é um predador feroz! Carnívoro, persegue as suas presas, correndo velozmente sobre as suas patas traseiras longas e poderosas. A vítima não tem qualquer hipótese de escapar, uma vez preso entre as suas garras afiadas das suas patas dianteiras. Na sua goela imensa, os dentes rasgam a carne como facas pontiagudas.

DK ALBERTOSAURUS

Familie af tyrannosauridae - Tidsalder: Sen kridttid

De planteædende dinosaurer fra Nordamerikas skove skulle være på vagt. Albertosaurus er en farlig jæger! Den er kødædende og forfølger sit bytte ved at løbe hurtigt på sine lange og kraftige bagben. Byttet har ikke en chance for at undslippe, når det først er fanget i de sønderrivende kløer på albertosaurusens forben. I dens enorme gab flænses kødet med dens knivskarpe tænder.

S ALBERTOSAURUS

Familj: Tyrannosaurider - Epok: Yngre krita

De växtätande dinosaurierna i Nordamerikas skogar fick se upp. Albertosaurus var ett blodtörstigt rovdjur! Den var köttätare och sprang på sina långa och starka bakben när den förföljde sitt bytte. Det stackars bytet hade inte en chans att komma undan när det en gång hade fastnat mellan de vassa klorna på Albertosaurus framben. I dess våldiga gap slet knivvassa tänder sönder köttet.

RU АЛЬБЕРТОЗАВР

*Семейство Tyrannosauridae
Верхнемеловой период*

Травоядные динозавры, живущие в лесах Северной Америки, должны быть остороже: за ними охотится альбертозавр – опасный и свирепый хищник! Преследуя дичь, он бегаёт очень быстро на своих длинных задних лапах. Когда он хватает жертву передними лапами с цепкими длинными когтями, то она уже не может вырваться от него и убежать. В его необъятной пасти острые, как ножи, зубы без устали перемалывают мясо.

F ANATOTITAN

Famille des Hadrosauridés - Époque : Crétacé supérieur
 Son nom signifie « canard géant ». Sans dents ni griffes, *Anatotitan* est doté d'un grand bec aux bords aiguisés, avec 1 000 dents robustes tout au fond. C'est ainsi qu'il ramasse et mâche les plantes dont il se nourrit. Lourd comme un rhinocéros, lent, il ne peut se défendre face aux rapides carnivores. Il plonge alors dans les eaux profondes. Il nage vite, grâce à ses pattes palmées et à sa large queue, qu'il agite comme un fouet.

GB ANATOTITAN

Hadrosauridae Family - Period: Upper Cretaceous

This name means « giant duck ». With no teeth or claws with which to attack, *Anatotitan* had a large beak with sharp edges and 1000 strong teeth at the back. This was how it gathered and chewed the plants it fed on. Being as heavy as a rhinoceros and slow as well, it couldn't defend itself when confronted with fast-moving carnivores so it would dive into deep waters to escape. It swam fast using its webbed feet and its large tail, which it moved in a whip-like motion.

D ANATOTITAN

Famille der Hadrosauridae - Formation: Obere Kreide

Der Name bedeutet « Enten - Titan ». Der *Anatotitan* besitzt weder Zähne noch Krallen, dafür aber einen großen Schnabel mit scharfem Rand, der an seinem Grund mit 1 000 stabilen Zähnen bestückt ist. Auf diese Art erfasst und kaut er die Pflanzen, von denen er sich ernährt. Langsam und schwer wie ein Rhinoceros konnte er sich kaum gegen die schnellen Fleischfresser wehren. Er tauchte dann in die tiefen Gewässer ab, in denen er dank der Schwimmhäute an seinen Füßen und dank seines breiten Schwanzes, den er wie eine Peitsche bewegte, recht schnell schwimmen konnte.

E ANATOTITAN

Familia de los Hadrosauridos - Época: Cretáceo superior

Su nombre significa « pato gigante ». Sin dientes ni garras, *Anatotitan* está provisto de un gran pico con bordes agudos, con 1.000 dientes robustos en el fondo. De esta manera recoge y tritura las plantas de las que se alimenta. Pesado y lento como un rinoceronte, no puede defenderse de los carnívoros rápidos. Se sumerge en las aguas profundas. Nada con rapidez gracias a sus patas palmadas y su larga cola que agita como un látigo.

I ANATOTITAN

Famiglia degli Adrosauridi
Periodo: Cretaceo superiore

Il suo nome significa « anatra gigante ». Senza denti né artigli, l'*Anatotitan* è dotato d'un grande becco dai bordi affilati, con 1 000 denti aguzzi proprio in fondo. È così che esso raccoglie e mastica le piante di cui si nutre. Pesante come un rinoceronte, lento, non può difendersi di fronte ai rapidi carnivori. S'immerge allora nelle acque profonde. Naviga veloce, grazie alle sue zampe palmate ed alla sua larga coda, che agita come una frusta.

NL ANATOTITAN

Familie van de Hadrosauriërs - Tijdperk: Hoger Krijttijdperk

Zijn naam betekent « reuze eend ». De *Anatotitan* heeft geen tanden en geen klauwen maar een grote snavel met scherpe randen en met 1 000 stevige tanden helemaal achterin. Hiermee plukt hij de planten nodig voor zijn voeding en kauwt erop. Het is een zwaar en log dier, als de rhinoceros, hij kan zich niet verweren tegen snelle roofdieren, daarom duikt hij onder in diep water, hij kan snel zwemmen dankzij zijn poten met zwemvliezen en zijn brede staart die hij heen en weer schudt als een zweep.

P ANATOTITAN

Família dos Hadrossaurídeos - Época : Cretácea superior

O seu nome significa « canário gigante ». Sem dentes nem garras, o *Anatotitan* encontra-se dotado de um bico grande com bordos afiados, e com 1000 dentes robustos ao fundo. É deste modo que ele crava os dentes e mastiga as plantas, das quais se alimenta. Pesado como um rinoceronte, lento, não se pode defender face aos rápidos carnívoros. Mergulha então nas águas profundas. Nada rapidamente, graças às suas patas palmípedas e à sua larga cauda, que ele agita como um chicote.

DK ANATOTITAN

Familie af Hadrosauridae - Tidsalder: Sen kridttid

Dens navn betyder "kæmpeand". *Anatotitan*, som hverken har tænder eller kløer, men et stort næb med skarpe kanter og 1000 stærke tænder for enden. Det er med dette næb, at den samler og tygger de planter, som den lever af. Den er tung som et næsehorn og langsom, og kan ikke forsvare sig mod de hurtige køddædere. Den kaster sig derfor ud på dybt vand. Den svømmer hurtigt takket være sine svømmefødder og sin store hale, som den slår med som en pisk.

S ANATOTITAN

Familij: Hadrosaurider - Épok: Yngre krita

Namnet betyder « jätteand ». *Anatotitan* hade varken tänder eller klor utan en näbb med vassa kanter och 1000 vassa taggar längst in. Det var så den bet av och tuggade de växter den åt. Den var långsam och tung som en noshörning och kunde inte försvara sig mot snabba köttätare. Den dök i stället djupt ned i vattnet. Den simmade fort tack vare sina simfötter och sin breda svans, som den viftade med som en piska.

RU ANATOTITAN

Семейство Hadrosauridae
Верхнемеловой период

Его название означает: «гигантская утка». Не имея ни зубов, ни когтей, *анатотитан* обладает большим клювом с заостренными краями и множеством крепких зубов внутри. С помощью этого клюва он собирает и разжевывает растения, которыми питается.

Медлительный и грузный как носорог, он совершенно беззащитен против хищных зверей. Поэтому он скрывается от них в воде. Плавать он очень быстро, благодаря перепонкам на лапах и большому хвосту, которым он машет как хлыстом.

F ANUROGNATHUS

Famille des Anurognathidés - Époque : Jurassique supérieur

Un corps long de 9 centimètres, une envergure de 30 centimètres une fois ses ailes déployées : Anurognathus est un petit reptile volant. Sa queue courte le rend très habile dans les airs, il manœuvre facilement, pourchassant les insectes qui sont ses proies préférées. Il les devore, entre les dents solides de sa courte mâchoire. Peut-être les Anurognathus vivaient-ils sur le dos des dinosaures herbivores, pleins d'insectes.

GB ANUROGNATHUS

Anurognathidae Family - Period: Upper Jurassic

With its 9-centimetre long body and a wingspan of 30 centimetres at full stretch, Anurognathus was a small flying reptile. Its short tail made it a skilled flyer as it was able to manoeuvre easily and chase the insects that were its favourite prey. It ate them with the strong teeth in its short jaw. Anurognathus may have lived on the backs of herbivorous dinosaurs, which would have been covered in insects.

D ANUROGNATHUS

Famille der Anurognathidae - Formation: Oberer Jura

Körperlänge 9 cm und eine Spannweite von 30 cm bei ausgebreiteten Flügeln: Der Anurognathus ist ein kleiner Flugsaurier. Durch seinen kurzen Schwanz ist er in der Luft sehr wendig und kann sehr gut manövrieren, um Insekten zu jagen, die seine bevorzugte Beute sind und die er dann zwischen den kräftigen Zähnen seines kurzen Kiefers zermalm. Vielleicht lebte der Anurognathus sogar auf den von Insekten übersäten Rücken der pflanzenfressenden Dinosaurier.

E ANUROGNATHUS

Familia de los Anurognátidos - Época: Jurásico superior

Un cuerpo de 9 centímetros de largo, una envergadura de 30 centímetros con las alas desplegadas: el Anurognathus es un pequeño reptil volante. Su corta cola le hace muy hábil en el aire, maniobra fácilmente, persiguiendo a los insectos que son sus presas preferidas. Las devora entre los dientes resistentes de su corta mandíbula. Puede que los Anurognathus vivieran sobre el lomo de los dinosaurios herbívoros, llenos de insectos.

I ANUROGNATHUS

Famiglia degli Anurognatidi - Periodo: Giurassico superiore

Un corpo lungo 9 centimetri, un'apertura alare di 30 centimetri una volta dispiegate le sue ali! Anurognathus è un piccolo rettile volante. La sua coda corta lo rende molto abile in aria, esso manovra facilmente, dando la caccia agli insetti che sono le sue prede preferite. Li divora, fra i denti solidi della sua corta mascella. Può darsi che gli Anurognathus vivessero sul dorso dei dinosauri erbivori, pieni d'insetti.

NL ANUROGNATHUS

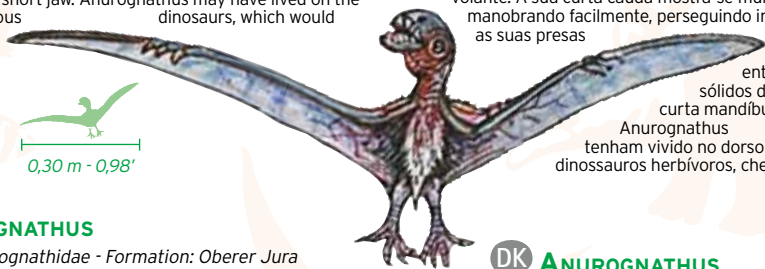
Familie van de Anurognathusachtige Tijlperk: Hoger Juratijdperk

De Anurognathus is met zijn 9 centimeter lange lichaam een spanwijdte van 30 centimeter als hij zijn vleugels uitslaat, een klein vliegend reptiel. Dankzij zijn korte staartje is hij heel handig in de lucht, hij schiet moeiteloos heen en weer op jacht naar insecten die zijn favoriete maaltijd vormen. Hij verslindt ze tussen de stevige tanden van zijn korte kaak. Mogelijk leefde hij op de rug van de plantetende dinosaurussen waar talrijke insecten huis hielden.

P ANUROGNATHUS

Família dos Anurognathus - Época: Jurássica superior

Um longo corpo de 9 cm, uma envergadura de 30 cm uma vez as suas asas abertas: O Anurognathus é um pequeno réptil volante. A sua curta cauda mostra-se muito hábil nos ares, manobrando facilmente, perseguindo insectos que são as suas presas favoritas. Ele devora-os, entre os seus sólidos dentes da sua curta mandíbula. Talvez os Anurognathus tenham vivido no dorso dos dinossauros herbívoros, cheios de insectos.

DK ANUROGNATHUS

Familie af anurognathidae - Tidsalder: Sen jura

En kropslængde på 9 cm, et vingefang på 30 cm, når vingerne er foldet ud: Anurognathus er en lille flyveøgale. Dens korte hale gør den meget adræt i luften, den manøvrerer let, og forfølger insekterne, som er dens foretrukne bytte. Den æder dem mellem sine solide tænder, der sidder på dens korte kæbe. Måske levede anurognathus på ryggen af de planteædende dinosaurer, der var fulde af insekter.

S ANUROGNATHUS

Familj: Anurognathider - Epok: Yngre jura

Kroppen var nio centimeter lång och med utsträckta vingar hade den en spännvidd på 30 centimeter. Anurognathus var en liten flygödda. Med sin korta svans rörde den sig lätt och smidigt i luften när den jagade insekter som var dessa favoritbyte. Den malde dem mellan de starka tändernas i sin korta käke. Anurognathus levde kanske på ryggen av växtätande dinosaurier, som var full av insekter.

RU АНУРГНАТ

Семейство Anurognathidae - Верхнеюрский период

Длина тела – 9 см, а размах крыльев, когда они развернуты – 30 см. Анурогнат – это маленькая летающая рептилия. Хвост у него короткий, но он повышает маневренность в воздухе. Быстрый и проворный в полете, анурогнат охотится на насекомых, которыми он в основном питается. Он пережевывает их крепкими зубами, расположенными на его короткой челюсти. Возможно, анурогнаты жили на спинах травоядных динозавров, где насекомых было полным-полно.

F ARAEOSCELIS

Famille des Araeoscélidés - Époque : Permien

Il a un peu l'allure d'un crocodile, avec une tête de lézard. Araeoscelis est un petit reptile long d'une cinquantaine de centimètres. Épaisse, robuste, sa queue forme les deux tiers de son corps. Son museau est allongé, et ses membres plutôt graciles. Les Araeoscélidés apparurent dès le Carbonifère supérieur, c'est-à-dire il y a environ 330 millions d'années, en Amérique. Ce sont les plus anciens reptiles connus.

GB ARAEOSCELIS

Araeoscelida Family - Period: Permian

This dinosaur looked a bit like a crocodile with a lizard's head. Araeoscelis was a small reptile around 50 centimetres long. Its thick, strong tail made up two-thirds of its body size. It had a long nose and quite slender legs. Araeoscelis appeared in America in the Upper Carboniferous period, which was around 330 million years ago. They are the oldest known reptiles.

D ARAEOSCELIS

Famille der Araeoscelidae - Formation: Perm

Er bewegt sich ungefähr wie ein Krokodil und hat den Kopf einer Eidechse. Araeoscelis ist ein kleines Reptil mit einer Länge von ca. 50 cm. Der dicke und kräftige Schwanz macht in etwa ein Drittel seines Körpers aus. Seine Schnauze ist langgezogen und seine Beine sind wohl eher grazil. Die Araeoscelidae tauchten in Amerika im oberen Karbon auf, d. h. vor ungefähr 330 Millionen Jahren. Sie sind die ältesten bekannten Reptilien.

E ARAEOSCELIS

Familia de los Araeoscélicos - Época: Permiano

Se asemeja a un cocodrilo, con cabeza de lagarto. El Araeoscelis es un pequeño reptil largo, de unos cincuenta centímetros. Gruesa y robusta, su cola forma las dos terceras partes de su cuerpo. Su hocico es alargado y sus miembros más bien gráciles. Los Araeoscélicos aparecieron en el Carbonífero superior, es decir hace aproximadamente 330 millones de años en América. Son los reptiles más antiguos que se conocen.

I ARAEOSCELIS

Famiglia degli Araeoscelidi - Periodo: Permiano

Ha un po' l'aspetto d'un coccodrillo, con una testa da lucertola. L'Araeoscelis è un piccolo rettile lungo una cinquantina di centimetri. Spessa, robusta, la sua coda forma i due terzi del suo corpo. Il suo muso è allungato e le sue membra piuttosto gracili. Gli Araeoscelidi apparvero a partire dal Carbonifero superiore, vale a dire circa 330 milioni d'anni fa, in America. Sono i più antichi rettili conosciuti.

NL ARAEOSCELIS

Familie van de Araeosceliden - Tijdperk: Perm

Hij doet een beetje aan een krokodil denken met een hagedissenkop. De Araeoscelis is een klein reptieltje van ongeveer 50 centimeter lang. Zijn staart is dik en stevig en vormt twee derde van zijn lichaam. Hij heeft een lange snuit en vrij dunne ledematen. De Araeoscelis heeft zijn opkomst gedaan in het Hoger Carboon tijdperk, dat wil zeggen ongeveer 330 miljoen jaar geleden, in Amerika. Dit is, voor zover wij weten, het oudste reptiel.

P ARAEOSCELIS

Família dos Araeoscelis - Época: Permiana

Tem um pouco a postura de um crocodilo com a cabeça de um lagarto. O Araeoscelis é um pequeno réptil longo com uns 50 cm. Compacto, robusto, a sua cauda forma dois terços do seu corpo. Possui focinho alongado e membros bastante engraçados. Os Araeoscelis surgiram no Carbonífero superior, quer dizer há cerca de 330 milhões de anos atrás, na América. Tratam-se dos répteis mais antigos conhecidos.

DK ARAEOSCELIS

Familie af araeoscelidae - Tidsalder: Perm-tiden

Den tager små skridt ligesom en krokodille, og har et hoved som et firben. Araeoscelis er en lille øgle på cirka 50 centimeter. Dens tætte og robuste hale udgør en tredjedel af kroppen. Dens snude er aflang og dens lemmer er nærmest slanke. Araeoscelidaerne levede sent i kulltiden, dvs. for ca. 330 millioner år siden, i Amerika. De er de ældste øgler, man kender til.

S ARAEOSCELIS

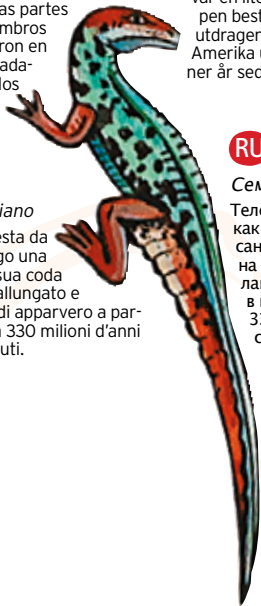
Familij: Araeoscelider - Epok: Perm

Den såg ut ungefär som en krokodil med ödlehud. Araeoscelis var en liten reptil med en längd på omkring 50 centimeter. Kroppen bestod till två tredjedelar av en lång, tjock svans. Nosen var utdragen och lemmarna smäckra. Araeosceliderna uppstod i Amerika under yngre karbon, det vill säga för omkring 330 miljoner år sedan. De är de äldsta kända kräldjuren.

RU АРАЕСЦЕЛИДИЙ

Семейство Araeoscelidae – Пермский период

Телом он похож на крокодила, но голова у него как у ящерицы. Это маленькая рептилия, около 50 сантиметров в длину, две трети от которой приходится на крепкий и плотный хвост. Мордочка удлинённая, а лапки довольно слабые. Ареосцелидии появились ещё в верхнем каменноугольном периоде, то есть примерно 330 миллионов лет назад, в Америке. Это самые древние из всех ныне известных пресмыкающихся.

0,60 m - 1,9'

F ARCHAEOPTERYX

Famille des Archéoptérygides - Époque : Jurassique

C'est l'ancêtre de tous les oiseaux ! Mi-reptile mi-volatile, Archaeopteryx possède des ailes pourvues de griffes et des plumes, mais aussi des dents et une queue d'une vingtaine de vertèbres. Son cerveau est plus développé que chez la plupart des dinosaures. Sans doute était-il capable de voler d'arbre en arbre, de faire des descentes en vol plané. Il vivait près des côtes, mangeant insectes, carcasses de poissons ou vers.

GB Archaeopteryx

Archaeopteryx Family - Period: Jurassic

This is the ancestor of all birds! Half reptile, half bird, Archaeopteryx had wings fitted with claws, feathers and teeth and a tail containing about twenty vertebrae. Its brain was more developed than that of most dinosaurs. It was probably capable of flying from tree to tree and descending by gliding. It lived near the coast, eating insects, fish carcasses and worms.

D ARCHAEOPTERYX

Famille der Archeopterygidae
Formation: Jura

Das ist der Urahn sämtlicher Vögel! Halb Reptil und halb Vogel besitzt der Archaeopteryx Flügel, die mit Krallen und Federn besetzt sind, aber auch Zähne und einen Schwanz, der aus etwa zwanzig Wirbeln besteht. Sein Gehirn ist weiter entwickelt, als dasjenige der meisten Dinosaurier. Er war ohne jeden Zweifel in der Lage, von Baum zu Baum zu fliegen oder im Gleitflug zu segeln. Er lebte an den Küsten und fraß Insekten, Fischkadaver oder Würmer.

E ARQUEOPTÉRIX

Familia de los Arqueopterigidos - Época: Jurásica

¡ Es el ancestro de todos los pájaros ! Medio reptil medio ave, el Arqueoptérix posee alas provistas de garras y plumas, pero también de dientes y una cola compuesta de veinte vértebras. Su cerebro está más desarrollado que en la mayor parte de los dinosaurios. Sin duda era capaz de volar de árbol en árbol y de realizar descensos en vuelo planeado. Vivía cerca de las costas, alimentándose de insectos y cadáveres de peces o gusanos.

I ARCHAEOPTERYX

Famiglia degli Archeopterigidi - Periodo: Giurassico

È l'antenato di tutti gli uccelli! Semireptile semivolatile, l'Archaeopteryx possiede delle ali provviste d'artigli e di piume, ma anche dei denti ed una coda d'una ventina di vertebre. Il suo cervello è più sviluppato di quello della maggior parte dei dinosauri. Senza dubbio era capace di svolazzare d'albero in albero, di fare delle discese in volo planato. Viveva vicino a coste, mangiava insetti, carcasse di pesci o vermi.

NL ARCHAEOPTERYX

Familie van de Archeopteryxachtige - Tijdperk: Juratijdperk

Dit is de voorouder van alle vogels ! Tussen reptiel en vogel in, is de Archaeopteryx in het bezit van vleugels met klauwen en veren en heeft ook tanden en een staart met een twintigtal wervels. Zijn hersenen zijn beter ontwikkeld dan die van de meeste dinosaurussen. Hij kon waarschijnlijk fladderen van boom naar boom en duiken in zweefvlucht. Hij leefde langs de kust en voedde zich met insecten, visresten of wormen.

P ARCHAEOPTERYX

Família dos Archaeopterygidae - Época:Jurássica

São os antepassados de todos os pássaros ! Meio-reptil, meio mutável, os Archaeopterygidae possuem asas providas de garras e plumas, mas também dentes e uma cauda com cerca de vinte vértebras. O seu cérebro é o mais desenvolvido da maior parte dos dinossauros. Seria, sem dúvida, capaz de voar de árvore para árvores, e fazer descidas em voo planado.

Vivia perto das costas, alimentando-se de insetos, carcaças de peixes ou vermes.

DK ARCHAEOPTERYX

Familie af archeopterygidae
Tidsalder: Jura

Den er forfader til alle fugle! Archaeopteryx, der er en mellemform mellem øgle og fugl, har vinger med kløer og fjer, men også tænder og en hale med omkring tyve ryghvirvle. Dens hjerne er mere udviklet end hos de fleste andre dinosaurer. Den var uden tvivl i stand til at flyve fra træ til træ og at svæve ned til jorden. Den levede tæt ved kysten, spiste insekter, fiskeådsler eller orme.

S ARCHAEOPTERYX

Familij: Archaeopterygider - Epok: Jura

Det är förfadern till alla fåglar! Archaeopteryx, till hälften reptil och till hälften fågel, har klor och fjädrar men också svans och ett tjugotal ryggkotor. Dess hjärna var mer utvecklad än hos de flesta dinosaurier. Den kunde antagligen flaxa från träd till träd och gå ned i glidflykt. Den levde nära stranden och åt insekter, döda fiskar och maskar.

RU АРХЕОПТЕРИК

Семейство Archaeopterygidae – Юрский период

Это предок всех современных птиц! Он и ползающий, и летающий, поэтому имеет и когти, и перья на крыльях, но также и зубы, и хвост, в котором десятка два позвонков. Мозг у него развит лучше, чем у большинства других динозавров. Он, без сомнения, мог перелетать с дерева на дерево и спускаться на землю в планирующем полете. Он жил в прибрежных зонах, питаясь насекомыми, рыбными костями и червями.

F BRACHIOSAURUS

Famille des Brachiosauridés - Époque : Jurassique

Haut comme un immeuble de quatre étages, il pesait autant que douze éléphants, soit plus de 80 tonnes ! À la manière des girafes, Brachiosaurus pouvait, pensent certains, brouter les feuilles au sommet des grands arbres, en inclinant le dos vers l'arrière. Son long cou se compose de douze vertèbres, mesurant chacune 70 centimètres. C'est un quadrupède. Il se déplaçait en petits troupeaux, protégeant les jeunes des prédateurs.

GB BRACHIOSAURUS

Brachiosauridae Family - Period: Jurassic

As high as a four-storey building, Brachiosaurus weighed as much as twelve elephants, i.e. over 80 tons! Rather like a giraffe, some people think that it could lean back and graze on the leaves at the tops of tall trees. Its long neck was made up of twelve vertebrae, each measuring 70 centimetres. It was a quadruped. It moved around in small herds, protecting its young from predators.

D BRACHIOSAURUS

Famille der Brachiosauridae - Formation: Jura

Mit der Höhe eines viergeschossigen Hauses wog er so viel, wie zwölf Elefanten, d. h. mehr als 80 t ! Es wird bisweilen auch angenommen, dass der Brachiosaurus wie eine Giraffe die Wipfel der großen Bäume abweiden konnte, wenn er den Rücken nach hinten neigte. Sein langer Hals besteht aus 12 Wirbeln, von denen jeder eine Länge von 70 cm aufweist. Es handelt sich um einen Vierfüßler, der sich in kleinen Herden über das Land bewegte und dabei seine Jungen vor Räubern schützte.

E BRAQUIOSAURIO

Familia de los Braquiosáuridos - Época: Jurásico

Alto como un edificio de cuatro pisos, su peso equivalía al de doce elefantes, es decir, más de 80 toneladas. Al igual que las jirafas, el Braquiosaurio podía, según algunas teorías, ramonear las hojas de la copa de los grandes árboles, inclinando la espalda hacia atrás. Su largo cuello se componía de doce vértebras, de una longitud de 70 centímetros cada una. Se trata de un cuadrúpedo. Se desplazaba en pequeños grupos, protegiendo a los jóvenes de los depredadores.

I BRACHIOSAURUS

Famiglia dei Brachiosauridi - Periodo: Giurassico

Alto come un immobile di i quattro piani, pesava come dodici elefanti, ossia più di 80 tonnellate ! Alla maniera delle giraffe, il Brachiosaurus poteva, pensano alcuni, brucare il foglie in cima ai grandi alberi, inclinando il dorso all'indietro. Il suo lungo collo si compone di dodici vertebre, misuranti ciascuna 70 centimetri. Si tratta d'un quadrupede. Si spostava in piccoli branchi, proteggendo i giovani dai predatori.

NL BRACHIOSAURUS

Familie van de Brachiosaurusachtige - Tijdperk: Juratijdperk

Dit beest was zo groot als een flat van vier verdiepingen en wog evenveel als twaalf olifanten samen, te weten meer dan 80 ton ! Net als de giraf denkt men dat de Brachiosaurus in staat was de blaadjes helemaal boven in hoge bomen op te eten door zijn rug naar achteren te buigen. Zijn lange nek was samengesteld uit twaalf wervels van 70 cm een ieder. Het is een viervoeter, hij verplaatste zich in kleine kudde waar de jongen tegen roofdieren werden beschermd.

P BRACHIOSAURUS

Família dos Braquiossaurídeos - Época: Jurássica

Alto como um prédio de quatro andares, pesava tanto como doze elefantes, ou seja mais de 80 toneladas ! Tal como as girafas os Braquiossaurídeos conseguiam, segundo alguns, mordiscar as folhas no cimo das árvores mais altas, inclinando as costas para trás. O seu longo pescoço é composto por doze vértebras, medindo cada uma 70 centímetros . É um quadrúpede. Deslocavam-se em pequenos grupos, protegendo os mais jovens dos predadores.

DK BRACHIOSAURUS

Familie af Brachiosauridae - Tidsalder: Jura

Med en højde som et hus i fire etager vejede den det samme som 12 elefanter, dvs. mere end 80 tons! Nogle mener, at Brachiosaurus på samme måde som girafferne, kunne spise blade fra træernes toppe ved at bøje ryggen bagud. Dens lange hals består af 12 ryghvirvler, der hver måler 70 centimeter. Den har fire ben på jorden. Den bevægede sig rundt i mindre flokke, der beskyttede de unge fra rovdirene.

S BRACHIOSAURUS

Familj: Brachiosaurider - Epok: Jura

Den var hög som ett fyrvåningshus och vägde lika mycket som tolv elefanter, det vill säga mer än 80 ton! På samma sätt som giraffer kunde Brachiosaurus, enligt en del forskares åsikt, böja ryggen bakåt och äta blad i toppen av höga träd. Den långa halsen bestod av tolv ryggkotor som vardera var 70 centimeter långa. Det var ett fyrfotadjur. Den rörde sig i små hjordar som skyddade ungarna från rovdjur.

RU БРАХИОЗАВР

Семейство Brachiosauridae – Юрский период

Высотой с четырехэтажный дом, он весил как дюжина слонов, то есть больше 80 тонн.

Некоторые считают, что брахиозавр мог, подобно жирафу, щипать листочки на верхушках деревьев, отклоняя спину назад. Его длинная шея состоит из 12 позвонков, по 70 см в каждом. Это четвероногое животное.

Брахиозавры перемещаются небольшими стаями, с целью защиты молодняка от хищников.

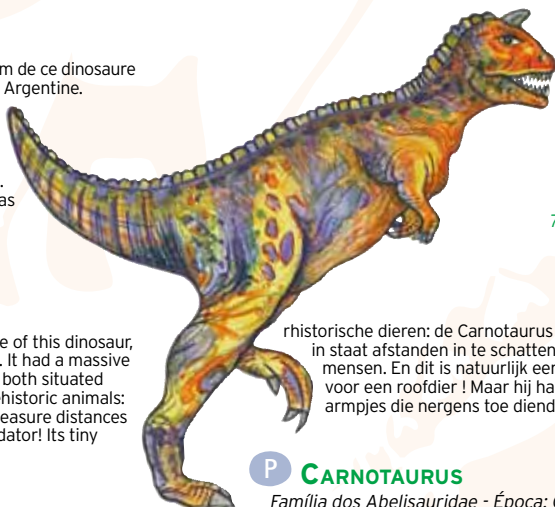

F CARNOTAURUS

Famille des Abélisauridés - Époque : Crétacé

Carnotaurus, ou « taureau carnivore », c'est le nom de ce dinosaure qui fut découvert en 1985, parmi des fossiles en Argentine.

Sa tête massive, au museau court, porte en effet deux cornes. Ses yeux sont placés à l'avant du crâne. C'est inhabituel, chez ces animaux préhistoriques : sans doute Carnotaurus pouvait-il évaluer les distances, comme les humains. Un atout pour un prédateur ! Minuscules, ses bras ne lui servaient pas.

GB CARNOTAURUS

Abelisauridae Family - Period: Cretaceous

Carnotaurus, or « carnivorous bull », is the name of this dinosaur, discovered in 1985 amongst fossils in Argentina. It had a massive head, a short nose and two horns. Its eyes were both situated on the front of the skull. This was unusual in prehistoric animals: Carnotaurus could therefore almost certainly measure distances rather like a human. A very useful skill for a predator! Its tiny arms were of no use at all.

historische dieren: de Carnotaurus was mogelijk in staat afstanden in te schatten net als de mensen. En dit is natuurlijk een groot pluspunt voor een roofdier ! Maar hij had minuscule armpjes die nergens toe dienden.

D CARNOTAURUS

Famille der Abelisauridae - Formation: Kreide

Carnotaurus, oder « Fleischfressender Stier » heißt dieser Dinosaurier, der 1985 unter Fossilien in Argentinien entdeckt wurde. Seinen massiven Kopf mit der kurzen Schnauze zieren in der Tat zwei Hörner. Die Augen befinden sich auf der Vorderseite des Schädels. Das ist ungewöhnlich bei solchen prähistorischen Tieren und sicherlich konnte der Carnotaurus damit ebenso Entfernungen abschätzen wie die Menschen. Ein Vorteil für einen Räuber ! Die winzigen Ärmchen hatten für ihn sicherlich kaum eine Bedeutung.

P CARNOTAURUS

Família dos Abelisauridae - Época: Cretácea

O Carnotaurus, ou « touro carnívoro », é o nome do dinossauro descoberto apenas em 1985, entres fósseis na Argentina. Uma cabeça maciça, dotada de um focinho curto, possui na realidade dois chifres. Os seus olhos surgem colocado á frente no crânio. Facto bastante fora do comum em animais pré-históricos: o Carnotaurus podia avaliar as distâncias, sem sombra de dúvida tal como os humanos. Um grande trunfo para um predador! Os seus braços não os podiam ajudar pelas suas dimensões minúsculas.

E CARNOTAURUS

Familia de los Abelisáuridos - Época: Cretáceo

Carnotaurus, o « toro carnívoro », el nombre de este dinosaurio que fue descubierto en 1985, entre fósiles en Argentina. Su gran cabeza, de hocico corto, tiene dos cuernos. Sus ojos se encuentran en la parte delantera del cráneo. Resulta inhabitual en estos animales prehistóricos: sin duda el Carnotaurus podía medir las distancias, al igual que los humanos. Una

DK CARNOTAURUS

Familie af Abelisauridae - Tidsalder: Kridttiden

Carnotaurus, eller «køtdædende tyr» er navnet på denne dinosaur, som blev opdaget i 1985 blandt fossiler i Argentina. Dens massive hoved med den korte snude har faktisk to horn. Dens øjne er placeret fremme på kraniet. Det er usædvanligt hos forhistoriske dyr: Carnotaurus kunne uden tvivl vurdere afstande ligesom mennesker. En stor fordel for et rovdyr! Dens meget små arme gavnede den ikke noget.

I CARNOTAURUS

Famiglia degli Abelisauridi - Periodo: Cretaceo

Il Carnotaurus, o « toro carnívoro », è il nome di questo dinosauro che fu scoperto nel 1985, fra dei fossili in Argentina. La sua testa massiccia, dal muso corto, porta infatti due corna. I suoi occhi sono collocati sul davanti del cranio. È insolito, presso questi animali preistorici: senza dubbio il Carnotaurus poteva valutare le distanze, come gli umani. Un atout per un predatore! Minuscole, le sue braccia non gli servivano.

S CARNOTAURUS

Familj: Abelisaurider - Epok: Krita

Carnotaurus, eller den «köttätande tjuren», heter denna dinosaurie som upptäcktes 1985 bland fossilen i Argentina. Dess massiva huvud med kort nos har i själva verket två horn. Dess ögon satt på framsidan av skallen. Det är ovanligt bland de förhistoriska djuren: Carnotaurus kunde antagligen bedöma avstånd, precis som människan. En fördel för ett rovdjur! Den hade ingen nytta av sina mycket små armar.

NL CARNOTAURUS

*Familie van de des Abzlsauriërs
Tijdperk: Krijttijdperk*

De Carnotaurus, of « vleesetende stier » is de naam van deze dinosaurus die men in 1985 heeft ontdekt tussen fossielen in Argentinië. Zijn massieve kop met korte snuit, is inderdaad voorzien van twee hoornen. Zijn ogen bevinden zich aan de voorzijde van de schedel en dit is ongebruikelijk bij deze voo-

RU КАРНОТАВР

Семейство Abelisauridae – Меловой период

Карнотавр или, иначе говоря, «плотоядный бык» – так называется динозавр, чьи окаменелые останки были впервые найдены в 1985 году в Аргентине. Его массивная голова, по форме близкая к округлой, увенчана двумя рогами. Глаза расположены на передней стороне черепа, что для таких доисторических животных необычно. Конечно, карнотавр мог оценивать расстояния, подобно человеку, что создавало дополнительные трудности для хищников. Передние конечности были короткими и не использовались.

F COELOPHYSIS

Famille des *Coelophysis* Podokésauridés – ancienne famille
Époque : moitié du Trias

Doté d'un squelette léger, *Coelophysis* est un animal alerte et rapide. Sa longue queue fine l'aide à se maintenir en équilibre quand il court. Son cou souple comme celui d'un serpent et ses grands yeux sont de précieux outils pour repérer les proies : des lézards, des insectes volants, des amphibiens. Mais peut-être était-il cannibale, forcé de manger ses propres petits si la nourriture devenait rare.

GB COELOPHYSIS

Coe ysidae Family *Podokesauridae* – ancient family
Period: half of the Triassic

Coelophysis had a light skeleton and was an alert, fast-moving animal. Its long, thin tail helped it to keep its balance when running. Its supple snake-like neck and large eyes were precious aids to searching out its prey: lizards, flying insects and amphibians. But it may also have been a cannibal, forced to eat its own young if food became rare.

D COELOPHYSIS

Famille der *Coelophysidae* *Podokesauridae*
– alte Familie - Formation: Mitte des Trias

Mit seinem leichten Skelett ist der *Coelophysis* ein flinkes und schnelles Tier. Sein langer und schlanker Schwanz hilft ihm, beim Laufen das Gleichgewicht zu bewahren. Sein biegsamer Hals und seine großen Augen sind kostbare Werkzeuge, um seine Beute zu fassen: Eidechsen, fliegende Insekten, Amphibien. Vielleicht war er aber auch ein Kannibale und gezwungen, seine eigenen Jungen zu fressen, wenn die Nahrung knapp wurde.

E COELOPHYSIS

Familia de los *Coelofisidos* *Podokesauridos* – antigua familia
Época: mediados del Trias

Dotado de un esqueleto ligero, el *Coelophysis* es un animal alerta y rápido. Su larga y delgada cola le ayudaba a mantener el equilibrio al correr. Su cuello, flexible como el de una serpiente, y sus grandes ojos, son valiosas herramientas para identificar las presas: lagartos, insectos voladores, anfibios. Pero también puede que fuera canibal, obligado a comerse a sus propias crías cuando los alimentos escaseaban.

I COELOPHYSIS

Famiglia dei *Celofisidi* *Podokesauridi*
– antica famiglia - Periodo: metà del Triassico

Dotato d'uno scheletro leggero, il *Coelophysis* è un animale vivace e rapido. La sua lunga coda sottile l'aiuta a mantenersi in equilibrio quando corre. Il suo collo flessibile come quello d'un serpente ed i suoi grandi occhi sono dei preziosi strumenti per individuare la preda: lucertole, insetti volanti, anfibii. Ma forse era cannibale, obbligato a mangiare i suoi stessi piccoli se il cibo diventava raro.

NL COELOPHYSIS

Familie van de *Coelophysiën* *Podokesauriërs* – oude Familie
Tijdperk: halverwege het Triastijdperk

De *Coelophysis* heeft een licht skelet is een snel en kwiek dier. Zijn lange dunne staart houdt hem in evenwicht als hij rent. Zijn nek is heel soepel als die van een slang en zijn grote ogen helpen hem proef op te sporen: hagedissen, vliegende insecten, kikvorsachtige. Misschien was hij ook een kannibaal in perioden als er niet genoeg te eten was en at hij zijn eigen jongen op.

P COELOPHYSIS

Família *Coelophysidae* *Podokésauridés* - Antiga família
Época: Metade do Trias.

Dotado de um esqueleto frágil, o *Coelophysis* é um animal alerta e rápido. A sua longa e fina cauda ajuda-o a manter-se em equilíbrio quando este corre. O seu pescoço flexível como uma serpente e os seus grandes olhos mostram ser uns poderosos utensílios para avistar as suas presas. Lagartos, insectos voadores e anfíbios. Talvez fosse canibal, forçada a comer os seus próprios filhotes se a comida rareasse.

DK COELOPHYSIS

Familie af *Coelophysidae* *Podokesauridae* - tidligere familie-
Tidsalder: Halvdelen af trias

Coelophysis har et let skelet og er et nervøst og hurtigt dyr. Dens lange fine hale hjælper den med at holde balancen, når den løber. Den smidige hals, som en slanges, og dens store øjne er værdifulde værktøjer til at få øje på byttet: Firben, flyvende insekter, padder. Men måske var den kannibal, tvunget til at spise sit eget afkom, hvis der ikke var føde nok.

S COELOPHYSIS

Familj: *Coelophysider* (som förr kallades *Podokesaurider*)
- en gammal familj - Epok: Halva Trias

Coelophysis hade ett lätt skelett och var pigg och snabb. Den långa svansen hjälpte till att hålla balansen när den sprang. Dess hals, som var mjuk som en orm, och dess stora ögon var goda hjälpmedel för att upptäcka dess bytte: ödlor, flygande insekter och amfibier. Men det var kanske en kannibal som tvingades äta upp sina egna ungar om det inte hade ont om mat.

RU КЕЛОФИЗИС

Семейство *Coelophysidae*
(прежнее название:
Podokesauridae) –
Среднетриассовый
период

Имея легкий скелет, келофизис был быстр и подвижен. Его длинный тонкий хвост помогает ему поддерживать равновесие на бегу. Его гибкая, как у змеи, шея и большие глаза помогают ему высматривать добычу: ящериц, летающих насекомых, земноводных. Но, возможно, ему приходилось и поедать собственных детей, когда еды было недостаточно.

F CORYTHOSAURUS

Famille des Hadrosauridés - Époque : Crétacé supérieur

Herbivore, Corythosaurus utilisait son large bec de canard pour couper les plantes. Peut-être mangeait-il aussi des aiguilles d'arbres comme des pins ou des sapins. Une crête en éventail surmontait son crâne. Très pratique comme moyen de reconnaissance, ou bien pour impressionner les prédateurs ! On pense qu'il émettait des bruits, des sons de toute sorte. Corythosaurus était aussi à l'aise dans l'eau que sur terre.

GB CORYTHOSAURUS

Hadrosauridae Family - Period: Upper Cretaceous

A herbivore, Corythosaurus used its large duck-like beak to cut through plants. It may also have eaten the needles from pine and fir trees. It had a fan-shaped crest on its head. This served a practical function, either as a means of identification or to frighten away predators! It is thought that it made noises, perhaps a whole range of sounds. Corythosaurus was equally at ease in the water and on land.

D CORYTHOSAURUS

Famille der Hadrosauridae - Formation: Obere Kreide

Als Pflanzenfresser benutzte der Corythosaurus seinen breiten Entenschnabel, um Pflanzen abzubeißen. Vielleicht fraß er aber auch die Nadeln solcher Bäume wie Kiefern oder Tannen. Ein fächerförmiger Kamm überragte seinen Kopf. Eine sehr praktische Angelegenheit als Erkennungszeichen oder um Räuber zu beeindrucken ! Es wird angenommen, dass er Töne und Geräusche jeder Art erzeugen konnte. Der Corythosaurus war ebenso auf dem Land wie auch im Wasser zu Hause.

E CORYTHOSAURUS

Familia de los Hadrosáuridos - Época: Cretáceo superior

Herbívoro, el Corythosaurus utilizaba su ancho pico de pato para cortar las plantas. Tal vez comiera las agujas de árboles como pinos o abetos. Una cresta en abanico coronaba su cráneo. Muy práctico como medio de reconocimiento, o bien para impresionar a los depredadores. Se cree que emitía ruidos, sonidos de todo tipo. El corythosaurus se encontraba igualmente cómodo tanto en tierra como en el agua.

I CORYTHOSAURUS

Famiglia degli Adrosauridi - Periodo: Cretaceo superiore

Erbivoro, il Corythosaurus utilizzava il suo largo beccod'anatra per tagliare le piante. Forse mangiava anche degli aghi d'alberi quali pini o abeti. Una cresta a ventaglio sormontava il suo cranio. Molto pratica come mezzo di riconoscimento, o anche per impressionare i predatori! Si pensa che emetteva dei rumori, dei suoni di qualsiasi sorta. Il Corythosaurus era a suo agio tanto in acqua che su terra.

NL CORYTHOSAURUS

Familie van de Hadrosauriërs - Tijdperk: Hogere Krijttijdperk

De Corythosaurus was een planteneten en gebruikte zijn brede eendachtige bek om de planten te breken. Mogelijk at hij ook naalden van bomen als naaldbomen of dennenhomen. Een waaivormige kuif toonde zijn schedel. Heel handig als herkenningsmiddel of om roofdieren te imponeren ! We denken dat hij ook geluiden maakte, allerlei soorten geluiden. De Corythosaurus was even behendig in het water als op het vaste land.

P CORYTHOSAURUS

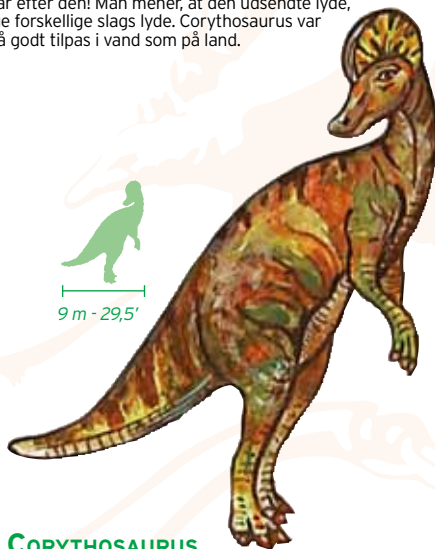
Família dos Hadrossaurídeos - Época: Cretáceo superior

Herbívoro, o Corythosaurus utilizava o seu largo bico de canário para cortar as plantas. Talvez se alimentasse ainda de agulhas de árvores como pinheiros ou abetos. Bastante prático como meio de reconhecimento, ou ainda para impressionar os predadores ! Pensa-se que emitia ruídos, sons de todos os géneros, O Corythosaurus preferia ainda estar no ar em vez de na terra.

DK CORYTHOSAURUS

Familie af Hadrosauridae - Tidsalder: Sen kridttid

Corythosaurus var planteæder og brugte sit store andenæb til at afbide planterne. Måske spiste den også nåle fra nåletræer såsom fyrretræer eller grantræer. Den havde en kam på hovedet. Meget praktisk som genkendelsestegn, eller for at imponere rovdynere, der var efter den! Man mener, at den udsendte lyde, mange forskellige slags lyde. Corythosaurus var lige så godt tilpas i vand som på land.

S CORYTHOSAURUS

Familj: Hadrosaurider - Épo: Yngre krita

Corythosaurus var växtätare och använde sin stora anknäbb till att riva av växterna. Den åt kanske också barr från träd som tallar och granar. Huvudet omgavs av en kam som såg ut som en solfjäder. Mycket praktisk som igenkänningstecken eller för att skrämra rovdjur! Man tror att den utstötte ljud av alla möjliga slag. Corythosaurus trivdes lika bra i vattnet som på land.

RU КОРИТОЗАВР

Семейство Hadrosauridae – Верхнемеловой период

Коритозавр – травоядное животное, он срезает растения своим широким, как у утки, клювом. Возможно, он также питается иголками хвойных деревьев (ель, сосна и т.д.). На голове у него гребешок веером, очень удобный для узнавания, а также для того, чтобы отпугнуть хищников. Считается, что это было очень шумное животное, издававшее всевозможные звуки. Коритозавр чувствовал себя одинаково комфортно и в воде, и на суше.

F CRUSAFONTIA

Famille des Dryolestidés - Époque : Crétacé

Voici l'un des ancêtres des mammifères modernes. Crusafontia a vécu à la fin de l'ère des dinosaures. Avec sa longue queue touffue, il devait ressembler à un écureuil, ou bien aux lémuriens de l'île de Madagascar. Sans doute possédait-il une poche ventrale où ses petits, une fois nés, continuaient de grandir - comme chez les kangourous ou les koalas. C'était une proie appréciée des dinosaures carnivores de petite taille.

GB CRUSAFONTIA

Dryolestidae Family - Period: Cretaceous

This is one of the ancestors of modern mammals. Crusafontia lived towards the end of the dinosaur era. With its long, bushy tail, it must have looked something like a squirrel or perhaps the lemurs on Madagascar. It almost certainly had a stomach pouch - like kangaroos and koalas - where its babies continued to grow after they had been born. It was a popular prey for small carnivorous dinosaurs.

D CRUSAFONTIA

Familie der Dryolestidea - Formation: Kreide

Hierbei handelt es sich um einen der Vorfahren moderner Säugetiere. Das Crusafontia lebte gegen Ende des Zeitalters der Dinosaurier. Mit seinem langen und buschigen Schwanz glich es wohl einem Eichhörnchen oder noch eher einem der Lemuren aus Madagaskar. Zweifelsohne besaß es eine Bauchtasche, in der seine Jungen nach der Geburt weiter wachsen konnten, so wie bei den Kängurus oder Koalas. Es war sicherlich eine bevorzugte Beute der fleischfressenden Dinosaurier geringer Größe.

E CRUSAFONTIA

Familia de los Driolestidos - Época: Cretáceo

Éste es uno de los ancestros de los modernos mamíferos. El crusafontia vivió al final de la era de los dinosaurios. Con su larga cola tupida debía parecerse a una ardilla, o tal vez a los lemúridos de la isla de Madagascar. Sin duda poseía un bolsillo en el vientre donde sus crías, una vez nacidas, seguían creciendo - como en el caso de los canguros o los koalas. Era una presa apreciada por los dinosaurios carnívoros de pequeño tamaño.

I CRUSAFONTIA

Famiglia dei Driolestidi - Periodo: Cretaceo

Ecco uno degli antenati dei mammiferi moderni. Il Crusafontia è vissuto alla fine dell'era dei dinosauri. Con la sua lunga coda fronzuta, doveva assomigliare ad uno scoiattolo, o anche ai lemuri dell'Isola del Madagascar. Senza dubbio possedeva una sacca ventrale dove i suoi piccoli, una volta nati, continuavano a crescere - come nei canguri o nei koala. Era una preda apprezzata dei dinosauri carnivori di piccola dimensione.

NL CRUSAFONTIA

Familie van Dryolestiërs - Tijdperk: Krijttijdperk

Dit is één van de voorouders van de hedendaagse zoogdieren. De Crusafontia leefde aan het eind van het tijdperk van de dinosaurussen. Met zijn lange dikbegroeide staart denkt men dat hij leek op eeneeekhoorn of op de maki uit Madagaskar. Hij had waarschijnlijk ook een buikzakje waar zijn jongen - na hun geboorte - verder groeiden, net als de kangoeroe of de koala. Dit dier was één van de favoriete prooien van kleine vleesetende dinosaurussen.

P CRUSAFONTIA

Família dos Dryolestoides - Época: Cretácea

Eis um antepassado dos mamíferos modernos. O Crusafontia viveu até ao final da era dos dinossauros. Com a sua longa e grossa cauda, deveria ser parecido com um esquilo, ou talvez com os lémures da Ilha de Madagáscar. Não há dúvida que possuía uma bolsa no ventre onde as crias após nascer, continuavam o seu processo de crescimento - tal como os cangurus ou os coalas. Era uma presa muito apreciada pelos dinossauros carnívoros de pequeno porte.

DK CRUSAFONTIA

Familie af dryolestidae - Tidsalder: Kridttiden

Her er en af pattedyrenes moderne forfædre. Crusafontia levede i slutningen af dinosaurernes tidsalder. Med den meget behårede hale må den have lignet et egern, eller en lemur fra Madagaskar. Den havde uden tvivl en mavelomme, hvor dens unger, efter at de var født, fortsatte med at vokse - som hos kænguruerne eller koalaerne. Den var et værdsat byttedyr for mindre kødædende dinosaurer.

S CRUSAFONTIA

Familij: Dryolestider - Epok: Krita

Det här är en av förfäderna till de moderna däggdjuren. Crusafontia levde i slutet av dinosauriernas tidsålder. Med sin långa och yviga svans bör den ha liknat en ekorre eller en lemur från Madagaskar. Den hade antagligen en pung på magen där ungarna fortsatte växa efter födelsen - precis som hos kängurun eller koalan. Den var ett omtyckt byte för små köttätande dinosaurier.

RU КРУСАФОНТИЯ

Семейство Dryolestidae – Меловой период

Это один из предков современных млекопитающих. Крусафонтия жила на свете в конце эры динозавров. Имея длинный густой хвост, она была похожа на белку, или на одного из лемурусов с острова Мадагаскар. Конечно, у крусафонтии был на животе карман, куда ее дети помещались сразу же после рождения, и потом там росли - совсем как у кенгуру и у коалы. Это была лакомая добыча для небольших динозавров-хищников.

0,10 m - 0,3'

F DEINONYCHUS

Famille des Dromaéosauridés - Époque : Crétacé

Rapide, habile, puissant, Deinonychus est l'un des dinosaures les plus dangereux. Un tueur ! Ce bipède peut courir à 40km/heure, gardant l'équilibre grâce à une queue rigide qui lui sert de gouvernail. Sur ses pattes arrière, le deuxième orteil est muni d'une griffe en forme de crochet, longue, extrêmement aiguisée. C'est une arme redoutable. De sa vue perçante, il repère ses proies, de jeunes herbivores, qu'il chasse en bande.

GB DEINONYCHUS

Dromaosauridae Family
Period: Cretaceous

Fast, skilful and strong, Deinonychus was one of the most dangerous of the dinosaurs. A real killer! This biped could run at 40 km an hour, using its rigid tail as a rudder to keep its balance. On its rear feet, the second toenail had a long and extremely sharp hook-shaped claw. It was a formidable weapon. With its excellent vision, it could search out its prey, young herbivores, which it would hunt in groups.

D DEINONYCHUS

Familie der Dromaosauridae
Formation: Kreide

Der schnelle, wendige und kraftvolle Deinonychus ist einer der gefährlichsten Dinosaurier, ein wahrer Killer! Dieser Zweifüßer erreicht Geschwindigkeiten bis zu 40 km/h. Sein fester Schwanz dient ihm dabei als Ruder und als Gegengewicht. Der zweite Zeh seiner Hinterbeine trägt eine lange und überaus scharfe hakenförmige Krallen: Das ist eine furchtbare Waffe. Sein scharfer Blick erfasst seine Beute, vorwiegend junge Pflanzenfresser, die er dann im Rudel jagt.

E DEINONYCHUS

Familia de los Dromaesauridos - Época: Cretáceo

Rápido, hábil, potente, el deinonychus es uno de los dinosaurios más peligrosos. Un asesino. Este bípedo puede correr a 40 km/h, manteniendo el equilibrio gracias a una cola rígida que le sirve de timón. Sobre sus patas traseras, el segundo dedo está provisto de una garra en forma de gancho largo, extremadamente afilado. Es un arma temible. Con su extraordinaria vista, identifica a sus presas, jóvenes herbívoros, que caza en bandadas.

I DEINONYCHUS

Famiglia dei Dromaosauridi - Periodo: Cretaceo

Rapido, abile, potente, il Deinonychus è uno dei dinosauri più pericolosi. Un assassino! Questo bipede può correre a 40 km/ora, conservando l'equilibrio grazie a una coda rigida che gli serve da timone. Sulle sue zampe posteriori, il secondo dito è munito d'un artiglio a forma d'uncino, lungo, estremamente acuminato. Si tratta di un'arma temibile. Con la sua vista penetrante, individua le sue prede, dei giovani erbivori, che caccia in branco.

NL DEINONYCHUS

Familie des Dromaosauriërs - Tijdperk: Krijttijdperk

De Deinonychus was snel, behendig en krachtig en dus één van de meest gevaarlijke dinosaurussen. Een ware moordenaar! Deze tweevoeter kon 40 km/uur rennen en bleef in evenwicht dankzij zijn stijve staart die dienst deed als roer. Op de achterpoten is de tweede teen voorzien van een klauw die de vorm van een haak heeft en lang en heel scherp is. Een schrikwekkend wapen. Met zijn scherpe blik spoort hij zijn prooi op, jonge plantetende dieren, waar hij met meerdere op jaagt.

P DEINONYCHUS

Familia dos Dromaesauridae - Época: Cretácea

Rápido, hábil e poderoso o Deinonychus é um dos dinossauros mais perigosos de sempre. Um assassino! Este bípede consegue correr a 40km/hora, mantendo o equilíbrio graças à sua cauda rígida que lhe serve de leme. Sobre as suas patas traseiras, o décimo dedo munido de uma garra em forma de gancho, longo e extremamente fiado. É uma arma terrível. Dotado de uma vista aguçada, este animal caça as suas presas, os jovens herbívoros, que persegue em banda.

3 m - 9,8'

DK DEINONYCHUS

Familie af dromaosauridae - Tidsalder: Kridttiden

Deinonychus, som er hurtig, adræt og stærk, er en af de farligste dinosaurer. En dræber! Dette tobenede dyr kan løbe 40 km/timen, mens den holder balancen takket være sin stive hale, som tjener som styrepind. På dens bagben er den anden tå forsynet med en kroget, lang og umådelig skarp klov. Det er et imponerende våben. Med dens skarpe syn finder den sit bytte, der består af unge planteædere, som de jager i flok.

S DEINONYCHUS

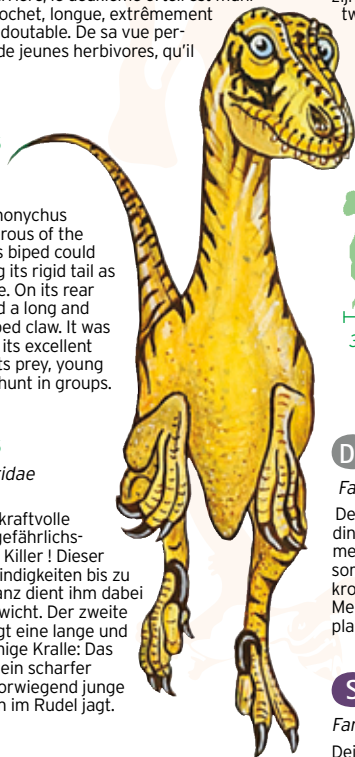
Familj: Dromaosaurider - Epok: Krita

Deinonychus, som var snabb, händig och stark, var en av de farligaste dinosaurierna. En verklig mördare! Detta tvåfotadjur kunde springa upp till 40 kilometer i timmen och hålla balansen med hjälp av en stel svans som fungerade som roder. På bakbenet hade den andra tån en klov i form av en lång och mycket vass krok. Det var ett fruktansvärt vapen. Med genomträngande blick upptäckte den sitt byte, unga växtätare, som den jagade i flock.

RU ДЕЙНОНИХУС

Семейство Dromaesauridae - Меловой период

Быстрый, сильный и проворный, дейнонихус является одним из самых опасных динозавров. Это убийца! Передвигаясь на двух конечностях, он мог бегать со скоростью 40 км/час. И при этом он не терял равновесия, благодаря своему жесткому хвосту, которым он пользовался как рулем. На вторых пальцах его задних лап имеются крючковатые когти, длинные и очень острые. Это грозное оружие. Зорко высматривает он молодых травоядных животных, а затем преследует их и убивает.

F DIMETRODON

Famille des Sphenacodontidés - Époque : Permien

Des fossiles de Dimetrodon ont été retrouvés en Amérique du Nord et en Europe. Ce dinosaure carnivore devait avoir une drôle d'allure : sur son dos se dressait une spectaculaire voileure, comme une immense crête, parcourue de vaisseaux sanguins. Pesant 250 kilos environ, il attaquit des proies de sa taille. Dans sa puissante mâchoire, les dents de devant sont pointues et coupantes pour mordre et tailler la chair.

GB DIMETRODON

Sphenacodontidae Family - Period: Permian

Dimetrodon fossils have been found in Northern America and Europe. This carnivorous dinosaur must have looked very strange: on its back was a spectacular sail, like an enormous crest, filled with blood vessels. Weighing around 250 kilos, it attacked prey of a similar size. In its powerful jaw, the front teeth were pointed and sharp for biting and cutting flesh.

D DIMETRODON

Famille der Sphenacodontidae - Formation: Perm

Fossilien des Dimetrodons wurden sowohl in Nordamerika als auch in Europa gefunden. Dieser fleischfressende Dinosaurier hatte eine besondere Form: Wie ein Kamm erhob sich nämlich auf seinem Rücken ein spektakuläres Segel, das von Blutgefäßen durchquert war. Mit einem Gewicht von ca. 250 kg griff es Beutetiere seiner Größe an. Auf der Vorderseite seiner mächtigen Kiefer befinden sich sowohl Reiß- als auch Schneidezähne, mit denen das Dimetrodon beißen und das Fleisch zerteilen kann.

E DIMETRODON

Familia de los Esfenacodontidos - Época: Permiano

Se han encontrado fósiles de Dimetrodon en Norteamérica y Europa. Este dinosaurio carnívoro debía tener un extraño aspecto: en su espalda se dibujaba una espectacular vela, como una inmensa cresta, recorrida por vasos sanguíneos. Pesaba alrededor de 250 kilos y atacaba a presas de su tamaño. En su potente mandíbula, los dientes delanteros son agudos y cortantes para morder y cortar la carne.

I DIMETRODON

Famiglia degli Sfenacodontodi - Periodo: Permiano

Dei fossili di Dimetrodon sono stati ritrovati in America del Nord ed in Europa. Questo dinosauro carnivoro doveva avere un buffo aspetto: sul suo dorso si rizzava una spettacolare velatura, come una immensa e cresta, percorsa da vasi sanguigni. Pesando circa 250 chili, attaccava prede della sua dimensione. Nella sua potente mascella, i denti anteriori sono appuntiti e taglienti per mordere e dimensionare la carne.

NL DIMETRODON

Familie van de Sphenacodontiërs - Tijdperk: Permtijdperk

Men heeft fossielen van de Dimetrodon gevonden in Noord Amerika en Europa. Deze vleesetende dinosaurus was waarschijnlijk een rare verschijning: op zijn rug droeg hij een soort vleugelwerk, heel spectaculair, als een enorme kuif met talrijke bloedvaten.

Hij woog ongeveer 250 kg en viel prooien die even groot waren, aan. In zijn krachtige bek staan aan de voorzijde puntige en scherpe tanden die zich in het lees hechten en het verscheuren.

P DIMETRODON

Familia dos Sphenacodontidae - Época: Permiana

Foram encontrados fósseis destes animais na América do Norte e na Europa. Este dinossauro carnívoro deveria ter uma velocidade estranha: Sobre o seu dorso erguia-se uma espectacular asa, como uma imensa crista percorrida por vasos sanguíneos. Pesando cerca de 250 kg, atacava as presas do seu tamanho. Com a suas poderosas mandíbulas, os dentes da frente são pontiagudos e cortantes para morder e cortar a carne.

DK DIMETRODON

Familie af sphenacodontidae - Tidsalder: Permtiden

Fossiler af dimetrodon er blevet fundet i Nordamerika og Europa. Denne kødædende dinosaur må have set mærkelig ud: På dens ryg rejser sig et spektakulært sejl, som en enorm kam, der gennemstrømmes af blodkar. Den vejede cirka 250 kg og angreb bytedyr på sin egen størrelse. I dens kraftfulde kæber var tænderne foran spidse og skærende, så de kunne bide og findele kød.

S DIMETRODON

Familij: Sphenacodontider - Epok: Perm

Man har upptäckt fodsil av Dimetrodon i Nordamerika och Europa. Denna köttätande dinosaurie såg säkert konstig ut: på ryggen växte ett uppseendeväckande segel, en väldig kam som genomkorsades av blodkärl. Den vägde omkring 250 kilo och angrep bytesdjur av sin egen storlek. I sin kraftfulla käke hade den vassa och utstående framtänder som den kunde bita och slita loss köttet med.

RU ДИМЕТРОДОН

Семейство Sphenacodontidae – Пермский период

Окаменелые останки диметродона были найдены в Северной Америке и в Европе. Этот плотоядный динозавр, по всей вероятности, выглядел необычно: на спине красовался огромный гребень, испещренный кровеносными сосудами. Весом около 250 кг, диметродон охотился на животных примерно такого же размера. У него были крепкие челюсти, с мощными клыками и режцами спереди, чтобы как можно лучше кусать и разделывать мясо.

F DROMAEOSAURUS

Famille des Dromaeosauridés - Époque : Crétacé supérieur

Dromaeosaurus est un proche parent de Deinonychus. Comme lui, il possède sur chacune de ses pattes arrière une griffe énorme, aussi tranchante qu'une faucille. Une arme terrible pour éventrer ses proies. Il est plutôt trapu, et doté d'un cerveau relativement gros. Ce « reptile qui court » (c'est son nom) a été découvert en 1914 au Canada ; d'autres fossiles ont été récemment trouvés en Argentine, tout au sud, en Patagonie.

GB DROMAEOSAURUS

Dromaeosauridae Family - Period: Upper Cretaceous

Dromaeosaurus was a close relative of Deinonychus. Like Deinonychus, it had a large claw as sharp as a scythe on each of its back legs, a tremendous weapon for disembowelling its prey. It was quite stocky and had quite a large brain. This « running reptile » (that's what its name means) was discovered in Canada in 1914. Other fossils have also recently been found in southern Argentina and Patagonia.

D DROMAEOSAURUS

*Famille der Dromaeosauridae
Formation: Obere Kreide*

Der Dromaeosaurus ist ein naher Verwandter des

Deinonychus. Ebenso wie der Letztgenannte besitzt er an jedem seiner Hinterbeine eine gewaltige Krallen, die ebenso scharf wie eine Sichel ist. Eine furchtbare Waffe, um der Beute den Bauch aufzuschlitzen. Er hat eine eher gedrungene Gestalt und besitzt ein relativ großes Gehirn. Dieses « laufende Reptil » (das ist sein Name) wurde 1914 in Kanada entdeckt. Andere Fossilien wurden erst kürzlich ganz im Süden Argentiniens, in Patagonien, gefunden.

E DROMAEOSAURUS

*Familia de los Dromaeosauridos
Época: Cretáceo superior*

El Dromaeosaurus es un pariente próximo del Deinonychus. Como él, en cada una de sus patas traseras posee una enorme garra, tan trinchante como una hoz. Un arma terrible para destripar a sus presas. Es más bien torpe, y tiene un cerebro relativamente grande. Este « reptil corredor » (eso significa su nombre) fue descubierto en 1914 en Canadá; recientemente se han encontrado otros fósiles en el Sur de Argentina, Patagonia.

I DROMAEOSAURUS

Famiglia dei Dromaeosauridi - Periodo: Cretaceo superiore

Il Dromaeosaurus è un parente prossimo del Deinonychus. Come lui, possiede su ciascuna delle sue zampe posteriori una artiglio enorme, tagliente come un falchetto. Un'arma terribile per sventrare le sue prede. È piuttosto tozzo e dotato d'un cervello relativamente grosso. Questo « rettile che corre » (è il suo nome) è stato scoperto nel 1914 in Canada; degli altri fossili sono stati recentemente trovati in Argentina, in pieno sud, in Patagonia.

NL DROMAEOSAURUS

*Familie van de Dromaeosauriërs
Tijdperk: Hogere Krijtjiddperk*

De Dromaeosaurus is nauw verwant met de Deinonychus. Hij heeft net als laatstgenoemde op beide achterpoten een enorme klauw, net zo scherp als een sikkel. Een afschuwelijk

wapen waarmee hij zijn prooi openrijt. Dit dier is nogal gedrongen met betrekkelijk grote hersenen. Dit « rennende reptiel » (dit is zijn naam) is in 1914 in Canada ontdekt; andere fossielen zijn recentelijk gevonden in het zuiden van Argentinië, in Patagonië.

P DROMAEOSAURUS

Família dos Dromaeosauridae - Época: Cretáceo superior

O Dromaeosaurus é um parente próximo do Deinonychus. Tal como este, possui sobre cada uma das patas dianteiras uma enorme garra, tão afiada como uma foice. Uma terrível arma para esventrar as suas presas. É maioritariamente robusto, e dotado de um cérebro relativamente grande. Este « réptil que corre » (é o seu nome) foi descoberto em 1914 no Canadá; recentemente foram ainda encontrados outros fósseis na Argentina, bem ao sul na Patagónia.

DK DROMAEOSAURUS

Familie af dromaeosauridae - Tidsalder: Sen kridttid

Dromaeosaurus er en nær slægtning til deinonychus. Som sidstnævnte har den på hvert bagben en enorm klor, der skærer ligesom en le. Et frygteligt våben til at sprætte sit bytte op med. Den er firskåret, og har en relativ stor hjerne. Denne "øgle, der løber" (det er dens navn) blev opdaget i 1914 i Canada; andre fossiler er blevet fundet for nylig i Argentina, i den sydlige del i Patagonien.

S DROMAEOSAURUS

Famil. Dromaeosaurider - Epo: Yngre krita

Dromaeosaurus var en nära släkting till Deinonychus. Som den hade den en väldig klor, som var vass som en lie, på båda bakbenen. Ett fruktansvärt vapen för att sprätta upp buken på bytet! Den var ganska kortväxt och hade relativt stor hjärna. Denna «reptil som springer» (det är så den heter) upptäcktes 1914 i Kanada; man har nyligen hittat andra fossil av den i Patagonien, längst i söder på Argentina.

RU ДРОМЕОЗАВР

Семейство Dromaeosauridae – Верхнемеловой период

Дромеозавр является близким родственником дейнонихуса и, подобно ему, имеет на каждой из своих задних лап по огромному когтю, которым можно и рубить, и рассекать. Страшное оружие, чтобы потрошить добычу. Дромеозавр имеет плотное сложение и довольно большой мозг. Его название в переводе означает «рептилия, которая бегаёт». Впервые он был найден в 1914 году в Канаде, а потом его находили в Аргентине – на самом юге, в Патagonии.

F ERYOPS

Famille des Eryopidés - Époque : Permien

Cet amphibien préhistorique vivait dans les marais comme à la lisière des déserts. Les amphibiens sont à mi-chemin entre les poissons et les reptiles. Eryops a l'aspect d'un gros triton, ou bien d'un petit crocodile aux yeux de grenouille. Son corps trapu est couvert d'une peau mince sans écailles. Le long du dos, des plaques osseuses devaient le protéger lorsqu'il se hissait sur terre. Dans l'eau, c'est un prédateur féroce.

GB ERYOPS

Eryopidae Family - Period: Permian

This prehistoric amphibian lived in marshes and on the edge of deserts. Amphibians are midway between fish and reptiles. Eryops looked like a large newt, or a small crocodile with frog's eyes. Its stocky body was covered with a thin, scale-less skin. It had bony plates all along its back, which protected it when it pulled itself out on to land. In the water it was a ferocious predator.

D ERYOPS

Familie der Eryopidae - Formation: Perm

Diese prähistorische Amphibie lebte sowohl in den Sümpfen als auch am Rande der Wüsten. Die Amphibien stehen in ihrer Entwicklung zwischen den Fischen und den Reptilien. Eryops sieht wie ein Molch aus oder auch wie ein kleines Krokodil mit Froschaugen. Sein gedrungener Körper ist von einer dünnen und schuppenlosen Haut bedeckt. Längs des Rückens trägt er Knochenplatten, die ihn schützen sollen, wenn er das Wasser verlässt. Im Wasser ist er ein erbarmungsloser Räuber.

E ERYOPS

Familia de los Eriópodos - Época: Permiano

Este anfibio prehistórico vivía tanto en los pantanos como en los límites de los desiertos. Los anfibios están a medio camino entre los peces y los reptiles. El Eryops tenía el aspecto de un gran tritón o de un pequeño cocodrilo con ojos de rana. Su cuerpo rechoncho está cubierto de una piel delgada, sin escamas. A lo largo de su espalda, unas placas óseas debían protegerle cuando salía a tierra. En el agua era un feroz depredador.

I ERYOPS

Famiglia degli Eriopidi - Periodo: Permiano

Questo anfibio preistorico viveva nelle paludi come al margine dei deserti. Gli anfibi sono a metà strada fra i pesci ed i rettili. L'Eryops ha l'aspetto d'un grosso tritone o anche d'un piccolo cocodrillo dagli occhi di ranocchietto. Il suo corpo tozzo è coperto d'una pelle sottile senza scaglie. Lungo il dorso, delle placche ossee dovevano proteggerlo quando s'issava su terra. In acqua, è un predatore feroce.

NL ERYOPS

Familie van de Eryopidiërs
Tijdperk: Permtijdperk

Deze voorhistorische kikvorsachtige leefde zowel in moerassen als aan de rand van de woestijn. Kikvorsachtige zijn wezens die zich halverwege de ladder tussen vissen en reptielen bevinden. De Eryops lijkt op een flinke triton of een kleine krokodil met kikkeroogen. Zijn gedrongen lichaam is bedekt met een dunne huid zonder schubben. Hij had langs zijn rug botachtige schilden die hem beschermden als hij uit het water op de grond klom. In het water was het een bloeddorstig roofdier.

P ERYOPS

Família dos Eryopidae - Época: Permiana

Este anfibio pré-histórico vivia tanto nos pântanos como nas margens do deserto. Os anfibios estão a meio-caminho entre os peixes e os répteis. Eryops parece um grande tritão, ou ainda um pequeno crocodilo com olhos de rã. O seu corpo bojudo está coberto por uma pele lisa e sem escamas. Ao longo do dorso, as placas ósseas deviam protegê-los quando se içavam na terra. Na água é um predador feroz.

DK ERYOPS

Familie af eryopidae - Tidsalder: Permtiden

Denne præhistoriske padde levede både i sumpe og i udkanten af ørkener. Padderne er en mellemting mellem fisk og krybdyr. Eryops ser ud som en stor triton, eller som en lille krokodille med øjne som en tudse. Dens firskårne krop er dækket af en tynd hud uden skæl. Ned langs ryggen blev den beskyttet af knogleplader, når kravlede op på land. I vand var den et farligt rovdyr.

S ERYOPS

Famil: Eryopider - Epok: Perm

Denna förhistoriska amfibie levde både i träskmarker och i utkanten på öknerna. Amfibierna står mitt emellan reptiler och fiskar. Eryops ser ut som en stor vattenödlia eller en liten krokodil med groddögon. Dess massiva kropp var täckt av en tunn hud utan fjäll. Längs ryggen skyddades den av benplattor när den gick i land. I vattnet var den ett farligt rovdjur.

RU ЭРИОПС

Семейство Eryopidae – Пермский период

Эта доисторическая амфибия жила на болотах, а также на границах с пустынями. Амфибии занимают промежуточное положение между рыбами и пресмыкающимися. Эриокс выглядел как большой тритон, или скорее маленький крокодил с глазами лягушки. Его крепкое сбитое тело было покрыто тонкой кожей без чешуи. Костяные пластины на спине должны были его защищать, когда он выходил на сушу. В воде это был свирепый хищник.

2 m - 6,5'

F EUOPLOCEPHALUS

Famille des Ankylosauridés - Époque : Crétacé tardif

Euoplocephalus est un dinosaure cuirassé. Il est entièrement recouvert, jusqu'aux paupières, de plaques osseuses. Des piquants se dressent sur son dos, son cou ; des cornes protègent sa tête, sur les côtés. Sa queue se termine par une énorme massue en os, qu'il agite pour se défendre. De quoi assommer tout ennemi ! Il vit seul, broutant de son bec édenté les végétaux. C'est un sédentaire, il ne quitte pas son territoire.

GB EUOPLOCEPHALUS

Ankylosauridae Family - Period: Late Cretaceous

Euoplocephalus was an armour-clad dinosaur. It was entirely covered with bony plates, all the way to its eyelids.. It had spikes on its back and neck and had horns protecting its head and sides. Its tail ended with an enormous bony club that it shook to defend itself. Enough to knock out an enemy! It lived alone, grazing on vegetation with its toothless beak. It was a sedentary animal and didn't leave its territory.

D EUOPLOCEPHALUS

*Famille der Ankylosauridae
Formation: Späte Kreide*

Der Euoplocephalus ist eine Panzerechse. Er ist bis zu den Augenlidern vollständig mit Knochenplatten bedeckt. Auf seinem Rücken und an seinem Hals erheben sich spitze Stacheln. Sein Kopf wird an den Seiten durch Hörner geschützt. Sein Schwanz endet in einem gewaltigen Knochenhammer, den er hin und her schwenkt, um sich zu verteidigen. Damit kann jeder Gegner niedergestreckt werden ! Er lebt alleine und weidet mit seinem zahnlösen Schnabel die Pflanzen ab. Er ist sesshaft und verlässt nicht sein Territorium.

E EUOPLOCEPHALUS

Familia de los Anquilosáuridos - Época: Cretáceo tardío

El Euoplocephalus es un dinosaurio acorazado. Completamente cubierto hasta los párpados de placas óseas. En su espalda y cuello se dibujan lados. Su cola termina en una enorme maza de hueso, que agita para defenderse. Con ella mataba a sus enemigos. Vive solo, haciendo los vegetales con su pico dentado. Es sedentario, nunca abandona su territorio.

I EUOPLOCEPHALUS

Famiglia degli Ankilosauridi - Periodo: Tardo Cretaceo

L'Euoplocephalus è un dinosauro corazzato. È interamente ricoperto, fino alle palpebre, di placche ossee. Degli aculei si ergono sul suo dorso, sul suo collo; delle corna proteggono la sua testa, sui lati. La sua coda termina con un'enorme mazza in osso, che agita per difendersi. Di che tramortire qualsiasi nemico! Vive solo, brucando dal suo becco sdentato i vegetali. Si tratta d'un sedentario, non lascia il suo territorio.

NL EUOPLOCEPHALUS

Familie van de Ankylosauriërs - Tijdperk: Latere Krijttijdperk

De Euoplocephalus is wat men noemt een gepantserde dinosaurus, dat wil zeggen dat hij volledig bedekt is, tot aan de ogen, met een harde beenachtige huid. Op zijn rug en zijn nek staan stekels, zijn hoofd wordt door hoornen beschermd. Zijn staart loopt uit in een enorme beenachtige massa en hij beweegt hem om zich te verdedigen.

Hiermee kan hij moeiteloos de vijand neerslaan ! Hij leeft in zijn eentje en gebruikt zijn tandloze bek om te grazen. Het is een honkvast dier, hij verlaat zijn grondgebied niet graag.

P EUOPLOCEPHALUS

Família dos Ankylosauridae - Época: Cretáceo tardio

O Euoplocephalus é um dinossauro munido de carapaça.

É completamente revestido, até às pálpebras, por vértebras. Dispondo de ferrões ao longo das costas, do pescoço, possui ainda cornos laterais e proteger a cabeça. A cauda termina numa enorme massa em ossos, que ele agita para se defender. Da qual se serve para assustar todos os inimigos! Vive sozinho, alimentam-se, com a sua boca desdentada, de vegetais. É um sedentário, que não abandona o seu território.

DK EUOPLOCEPHALUS

Familie af ankylosauridae - Tidsalder: Sen kridttid

Euoplocephalus er en panserdinosaurer. Den er helt dækket, indtil øjenlågene, af knogleplader. Pigge rejser sig på dens ryg og hals. Den har horn på siderne til at beskytte hovedet. Dens hale slutter i en enorm knoglekølle, som den bevæger for at forsvare sig. Den kan slå enhver fjende ned! Den lever alene, spiser planter med sit tandløse næb. Den er et standdyr og forlader ikke sit territorium.

S EUOPLOCEPHALUS

Familij: Ankylosaurider - Épok: slutet av Krita

Euoplocephalus var en riktig «panserdinosaurier». Ånda opp til øgonbrynen var den tækket av benplattor och på ryggen och halsen hade den piggar. Huvudet skyddades av horn på sidorna och svansen av en väldig benmassa som den slog med. Den kunde slå ned vilken fiende som helst. Den levde ensam och betade växter med sin tandlösa näbb. Den var bofast och lämnade inte sitt territorium.

RU СКОЛОЗАВР

Семейство Ankylosauridae - Позднемиеловой период

Это динозавр в броне. Тело его полностью, до самых век, закрыто костяными пластинами. На спине и на шее – шипы, на голове – рога с двух сторон. На конце хвоста – увесистая костная масса, которой он пользуется для защиты. Есть чем обороняться от врагов! Он живет одиноко, пощипывая листья и погони растений своим беззубым клювом. Он ведет оседлый образ жизни и не покидает свою территорию.

F GALLIMIMUS

Famille des Ornithomimidés - Époque : Crétacé

Deux fois plus grand qu'une autruche, Gallimimus est un vrai sprinteur ! C'est une question de survie, puisqu'il n'a ni dents ni griffes pour se défendre. Sa longue queue raide lui sert de balancier, et ses hautes pattes arrière aux pieds allongés le propulsent aisément. Ses os creux le rendent plus léger. Omnivore, il utilise les trois doigts de ses membres avant pour saisir les plantes et les petits animaux qui font ses repas.

GB GALLIMIMUS

Ornithomimidae Family - Period: Cretaceous

Twice as big as an ostrich, Gallimimus was a real sprinter ! This was a question of survival because it had neither teeth nor claws with which to defend itself. Its long, stiff tail helped it to balance and its long back legs and elongated feet propelled it along easily. Its hollow bones made it light. An omnivore, it used its three fingers to grab the plants and small animals that made up its diet.

D GALLIMIMUS

Familie der Ornithomimidae - Formation: Kreide

Gallimimus ist doppelt so groß wie ein Strauß und ein echter Sprinter ! Es ist eine Frage des Überlebens, denn er hat weder Zähne noch Krallen, um sich zu verteidigen. Mit seinem langen und festen Schwanz hält er das Gleichgewicht, während ihn seine langen Hinterbeine mit Leichtigkeit vorwärts treiben. Seine Knochen sind hohl, um Gewicht zu sparen. Der Allesfresser bedient sich der drei Finger seiner vorderen Gliedmaßen, um Pflanzen und Kleintiere zu ergreifen, die seine Nahrung bilden.

E GALLIMIMUS

Familia de los Ornithomimidos - Época: Cretáceo

Dos veces más grande que un avestruz, el Gallimimus es un verdadero velocista. Es una cuestión de supervivencia, ya que carece de dientes y garras para defenderse. Su larga cola rígida le sirve de balancín, y sus altas patas traseras con pies alargados le impulsan fácilmente. Sus huesos huecos le hacen más ligero. Omnívoro, utiliza los tres dedos de sus miembros delanteros para coger las plantas y los pequeños animales que componen su dieta.

I GALLIMIMUS

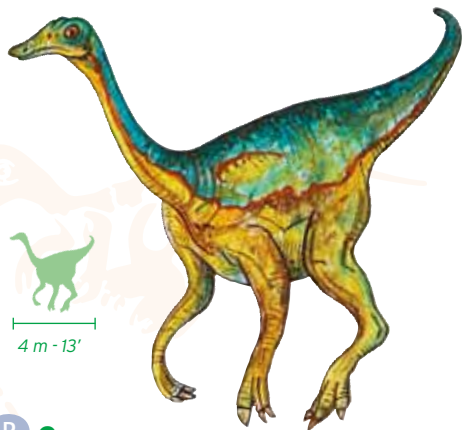
Famiglia degli Ornithomimidi - Periodo: Cretaceo

Due volte più grande d'uno struzzo, il Gallimimus è un vero sprinter! È una questione di sopravvivenza, dato che non ha né denti né artigli per difendersi. La sua lunga coda rigida gli serve da bilanciere, e le sue alte zampe posteriori dai piedi allungati lo propulsano agevolmente. Le sue ossa cave lo rendono più leggero. Omnivoro, utilizza le tre dita delle sue membra anteriori per afferrare le piante ed i piccoli animali che costituiscono i suoi pasti.

NL GALLIMIMUS

Familie van Ornithomimidiërs - Tijdperk: Krijttijperk

De Gallimimus is twee keer zo groot als een struisvogel en kan vreselijk hard rennen ! Dat is ook nodig om in leven te blijven aangezien hij noch tanden noch klauwen heeft om zich te verweren. Zijn lange stijve staart doet dienst als balancerestok en dankzij zijn hoge achterpoten met langgerekte voeten kan hij uitstekend vooruit springen. Dit dier is een lichtgewicht omdat zijn botten hol zijn. Het is een alleseter en hij pakt de planten en de kleine diertjes waarmee hij zich voedt, beet met de drie vingers van zijn voorste ledematen.

P GALLIMIMUS

Família dos Ornithomimidae (imitadores de aves) Época: Cretácea

Duas vezes maior que qualquer avestruz, o Gallimimus é verdadeiro sprinter ! É uma questão de sobrevivência, uma vez que não possui quer dentes quer garras para se defender. A sua longa cauda tipo rabo de porco serve-lhe de balancé, e as altíssimas patas da frente com grandes pés alongados servem facilmente de propulsor. Os seus ossos ocós tornam-no mais leve. Omnívoro, utiliza os seus três dedos das suas membranas da frente para apanhar as plantas e os pequenos animais que lhe servem de repasto.

DK GALLIMIMUS

Familie af ornithomimidae - Tidsalder: Kridttiden

Gallimimus, som er dobbelt så stor som en struds, er en sand sprinter! Det er et spørgsmål om overlevelse, for den har hverken tænder, eller kløer til at forsvare sig med. Dens lange stive hale tjener som balancestang, og dens lange bagben med lange fødder kaster den med lethed fremad. Dens hule knogler gør den endnu lettere. Den er alltændende og bruger sine tre fingre på forlemmerne til at gribe om planter og smådyr, som udgør dens føde.

S GALLIMIMUS

Famij: Ornithomimider - Epok: Krita

Gallimimus, som var dobbelt så stor som en struts, var en riktig snabblöpare. Det var en fråga om att överleva, för den hade varken tänder eller klor för att försvara sig med. Dess långa stela svans fungerade som balanspåle och dess stora fötter på långa ben hjälpte den att röra sig snabbt. De ihåliga benen i skelettet gjorde den lättare. Den var allätare och använde de tre tårna på sina lemmar för att repa växter och fånga smådjur som den åt.

RU Галлимим

Семейство Ornithomimidae – Меловой период

По своим размерам галлимим в два раза больше страуса, а бегаёт он как настоящий спринтер! Только так он может выжить, ведь у него нет ни зубов, ни когтей, и ему нечем себя защитить. Его длинный и жесткий хвост служит ему балансиrom, а высокие задние лапы с длинными ступнями способны быстро бегу. Полые кости придают его телу ещё большую лёгкость. Он вседен, и своими трехпальными передними лапами хватает растения и маленьких зверьков, которыми он питается.

F GERMANODACTYLUS

Família des Germanodactylidés
Époque : Jurassique supérieur

C'est en Allemagne qu'on découvrit des fossiles de Germanodactylus. Ce ptérosaure, doté d'une crête au-dessus des yeux, vivait probablement dans les arbres. Comme les chauves-souris, il se suspendait aux branches, la tête en bas, s'agrippant à l'aide de ses puissantes griffes qui lui servaient aussi à grimper aux troncs. Pour s'envoler, il se laissait sans doute tomber, piquait une tête avant de battre des ailes pour rester en l'air.

GB GERMANODACTYLUS

Germanodactylidae Family - Period: Upper Jurassic

Fossils of Germanodactylus were discovered in Germany. This Pterosaur had a crest just above its eyes and probably lived in the trees. Like bats, it could hang upside-down from the branches holding on with its powerful claws, which it also used to climb up tree trunks. To take off, it probably let itself fall head first before beating its wings to stay air-born.

D GERMANODACTYLUS

Família der Germanodactylidae - Formation: Oberer Jura

Die Fossilien des Germanodactylus wurden in Deutschland entdeckt. Dieser Pterosaurier trug über den Augen einen Kamm und lebte wahrscheinlich in den Bäumen. Wie eine Fledermaus hing er sich mit dem Kopf nach unten an Ästen auf und bediente sich dabei der mächtigen Krallen, mit denen er auch die Stämme erklimmen konnte. Um zu starten, ließ er sich wahrscheinlich kopfüber fallen, bevor er mit den Flügeln schlug, um in der Luft zu bleiben.

E GERMANODACTYLUS

Família de los Germanodactylidos - Época: Jurásico superior

Los fósiles de Germanodactylus se descubrieron en Alemania. Este pterosaurio, provisto de una cresta sobre los ojos, vivía probablemente en los árboles. Como los murciélagos, se suspendía de las ramas, cabeza abajo, enganchándose con ayuda de sus potentes garras que también le servían para trepar por los troncos. Para volar, sin duda se dejaba caer, tirándose de cabeza antes de batir las alas para permanecer en el aire.

I GERMANODACTYLUS

Famiglia dei Germanodactili - Periodo: Giurassico superiore

È in Germania che si scoprirono dei fossili di Germanodactylus. Questo pterosauro, dotato d'una cresta al disopra degli occhi, viveva probabilmente negli alberi. Come i pipistrelli, si appendeva ai rami, la testa in basso, aggrappandosi mediante i suoi potenti artigli che gli servivano anche ad arrampicarsi sui tronchi. Per involarsi, si lasciava senza dubbio cadere, si lanciava su una testa prima di battere il ali per restare in aria.

NL GERMANODACTYLUS

Família van de Germanodactylidiërs
Tijdperk: Hogere Juratijdperk

Men heeft in Duitsland fossielen van de Germanodactylus gevonden. Deze pterosaur had een mooie kuif net boven zijn ogen en leefde waarschijnlijk in bomen. Net als vleermuizen hing onderste boven aan de takken en hield zich vast met zijn krachtige klauwen waarmee hij ook langs de stam omhoog ging. Om weg te vliegen, liet zij zich waarschijnlijk uit de boom vallen met de kop naar beneden en sloeg dan zijn vleugels uit om in de lucht te kunnen blijven.

P GERMANODACTYLUS

Família dos Germanodactylus - Época: Jurássica superior

Foi na Alemanha que se encontraram os primeiros Germanodactylus. Este Pterossauro, dotado de uma crista sobre os olhos, viveria muito provavelmente nas árvores. Tal como os morcegos, ficava suspenso nos ramos, com a cabeça para baixo, agarrando-se mediante a ajuda das suas poderosas garras que lhe serviriam ainda para o ajudar a trepar aos troncos. Para levantar voo, este animal deixava-se cair, quase sem dúvida, deixava descair a cabeça antes de bater as asas para se manter no ar.

DK GERMANODACTYLUS

Família af germanodactylidae - Tidsalder: Sen jura

Der er i Tyskland, at man fandt fossilerne fra germanodactylus. Denne Pterosaur, der har en kam over øjnene, levede sandsynligvis i træerne. Ligesom flagermusene, hang den i grenene, med hovedet nedad, og holdt sig fast med brug af sine imponerende kløer, som den også brugte til at klatre op ad træstammer. For at flyve lod den sig sikkert flade ned, fik vendt hovedet opad, og baskede med vingerne for at blive i luften.

S GERMANODACTYLUS

Famil: Germanodactylider - Epo: Yngre Jura

Det var i Tyskland som man opptäckte fossil av Germanodactylus. Denna pterosaurie, som hade en kam ovanför ögonen, levde troligen i träden. Som fladdermössen hände den i grenarna med huvudet nedåt och höll sig fast med sina starka klor, som också var bra att klättra upp för stammen med. När den ville flyga lät den sig antagligen falla och slog med vingarna för att hålla sig kvar i luften.

RU GERMANODAKТИЛЬ

Семейство Germanodactylidae – Верхнеюрский период

Окаменелые останки германодактиля впервые были найдены в Германии. Вероятно, этот птерозавр с гребешком над глазами жил на деревьях. Как летучая мышь, он повисал на ветках головой вниз, уцепившись своими мощными когтями, которые служили ему и для лазанья по стволам. Чтобы улечь, он падал вниз и поднимал голову перед тем, как развернуть крылья, чтобы остаться в воздухе.

F HYLAEOSAURUS

Famille des Ankylosauridés - Époque : Crétacé inférieur

Sur tout le dos, du cou jusqu'à la queue, Hylaeosaurus porte une épaisse carapace, incrustée de clous osseux et d'énormes piques. D'autres piquants fichés sur ses flancs le protègent des attaques latérales. Quand un danger apparaît, quand un prédateur s'approche, cet herbivore s'immobilise, repliant ses pattes sous son corps, un peu comme une tortue. Hylaeosaurus a été découvert l'année 1832, en Angleterre.

GB HYLAEOSAURUS

Ankylosauridae Family - Period: Lower Cretaceous

Hylaeosaurus had a thick shell encrusted with bony nails and enormous spikes all over its back, from neck to tail. More spikes along its sides protected it from lateral attacks. When there was danger or when a predator approached, this herbivore would remain completely still and draw its legs up under its body, rather like a tortoise. Hylaeosaurus was discovered in 1832, in England.

D HYLAEOSAURUS

Famille der Ankylosauridae - Formation: Untere Kreide

Vom Hals bis zum Schwanz trägt der Hylaeosaurus auf dem ganzen Rücken einen dicken Panzer, in den Knochenspitzen und lange Stacheln eingebettet sind. Weitere Stacheln an seinen Flanken sollen ihn vor seitlichen Angriffen schützen. Wenn eine Gefahr erscheint und wenn sich ein Räuber nähert, zieht dieser Pflanzenfresser die Beine unter seinen Körper und bleibt bewegungslos liegen, fast wie eine Schildkröte. Der Hylaeosaurus wurde 1832 in England entdeckt.

E HYLAEOSAURUS

Familia de los Anquilosauridos - Época: Cretáceo inferior

En toda la espalda, desde el cuello hasta la cola, el Hylaeosaurus llevaba un grueso caparazón, incrustado de clavos óseos y enormes púas. Otras púas situadas sobre sus flancos le protegían de los ataques laterales. Cuando se encuentra en peligro, cuando se aproxima un depredador, este herbívoro se inmoviliza, replegando sus patas bajo su cuerpo, un poco como una tortuga. El Hylaeosaurus se descubrió en 1832, en Inglaterra.

I HYLAEOSAURUS

Famiglia degli Ankilosauridi - Periodo: Cretaceo inferiore

Su tutto il dorso, dal collo fino alla coda, l'Hylaeosaurus porta una spessa corazza, incrostata di chiodi ossei e d'enormi picche. Altri aculei piantati sui suoi fianchi lo proteggono dagli attacchi laterali. Quando si presenta un pericolo, quando un predatore s'avvicina, questo erbivoro s'immobilizza, ripiegando le sue zampe sotto il suo corpo, un po' come una tartaruga. L'Hylaeosaurus è stato scoperto nel 1832, in Inghilterra.

NL HYLAEOSAURUS

Familie van de Ankylosauriërs - Tijdperk: Lagere Krijttijdperk

De Hylaeosaurus heeft op zijn rug, van de nek tot aan de staart, een dik schild met beenachtige spijkertjes en enorme stekels. Langs de flanken staan nog meer stekels om hem tegen aanvallen van de zijkant te beschermen. Als er zich een gevaar voordoet, als een roofdier hem in het oog krijgt, blijft deze planteneeter heel stil staan, trekt zijn poten in net als een schildpad. De Hylaeosaurus is in 1832 in Engeland ontdekt.

P HYLAEOSAURUS

Família dos Ankylosauridae - Época: Cretácea inferior

Sobre todo o dorso, desde o pescoço até à cauda o Hylaeosaurus envolve uma espessa carapaça, incrustada de enormes espigões ósseos e igualmente enormes unhas. Os outros picos cravados nos flancos protegem-no de ataques laterais. Quando surge um perigo, quando um predador se aproxima este herbívoro imobiliza-se, dobrando as próprias patas sobre o seu corpo, um pouco como uma tortura. O Hylaeosaurus foi descoberto no ano de 1832, em Inglaterra.

DK HYLAEOSAURUS

Familie af ankylosaurerne - Tidsalder: Tidlig kridttid

På hele ryggen; fra nakken til halen, har Hylaeosaurus et tykt ryggskjold, der er belagt med benede knolde og store pigge. De andre pigge, der stikker ud på dens sider, beskytter mod angreb fra siden. Når der opstår fare, som når et rovdyr nærmer sig, forholder dette planteædende dyr sig fuldstændigt ubevægeligt, med benene krummet ind under kroppen, næsten ligesom en skildpadde. Hylaeosaurus blev opdaget i England i 1832.

S HYLAEOSAURUS

Familj: Ankylosaurider - Epok: Yngre krita

På hela ryggen, från halsen till svansen, hade Hylaeosaurus ett tjockt skal, som var fullt av benvetsar och väldiga piggar. Andra piggar som stack ut från sidorna skyddade den mot flankangrepp. När ett rovdjur närmade sig lade sig denna växtätare ned och drog in benen under kroppen, ungefär som en sköldpadda. Hylaeosaurus upptäcktes i England 1832.

RU ГИЛЕОЗАВР

Семейство Ankylosauridae - Нижнемеловой период

Вся спина гилеозавра, от шеи до хвоста, закрыта толстым панцирем, на котором в большом количестве расположены шипы и выступы. Другие шипы, по бокам, предназначены для отражения атак с обеих сторон. В опасный момент, когда приближается хищник, гилеозавр застывает в неподвижном положении, спрятав лапы под телом примерно так же, как это делает черепаха. Гилеозавр был открыт в 1832 году, в Англии.

F ICHTHYOSTEGA

Famille des Ichthyostegidés - Époque : Dévonien supérieur

Attention, voici l'ancêtre de tous les vertébrés actuels (sauf les poissons) ! Sur le rivage, Ichthyostega se déplace en rampant : il prend appui sur ses membres avant musclés et tire l'arrière de son corps. Il est plus à l'aise dans l'eau ! D'ailleurs, ses quatre pattes sont palmées, mieux adaptées à la nage. Cet amphibien possède des écailles sur la queue et le ventre, des nageoires, mais il respire par les poumons, comme les animaux terrestres.

GB ICHTHYOSTEGA

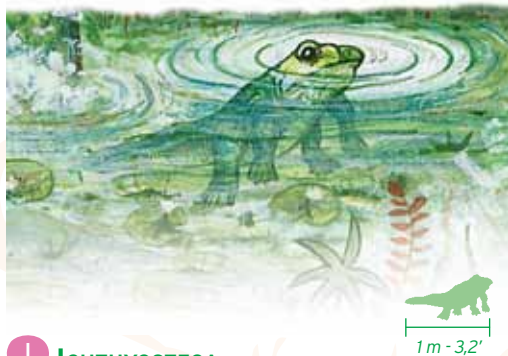
Ichthyostegidae Family - Period: Upper Devonian

This is the ancestor of all modern vertebrates (except fish)! On land, Ichthyostega moved around by crawling: it would lean on its muscular forelegs and pull the rest of its body forward. It was more at ease in the water! Its four feet were also webbed and therefore much more suited to swimming. This amphibian had fins and scales on its tail and stomach but breathed through its lungs, like terrestrial animals.

D ICHTHYOSTEGA

Famille der Ichthyostegidae - Formation: Oberes Devon

Achtung, hier haben wir den Vorfahren aller gegenwärtigen Wirbeltiere (mit Ausnahme der Fische) vor uns ! Um Ufer bewegte sich der Ichthyostega kriechend fort: Er stütze sich auf seine muskulösen Vorderbeine und zog das Hinterteil seines Körpers nach. Am wohlsten fühlte er sich aber im Wasser ! Seine vier Beine sind außerdem mit Schwimmhäuten versehen und daher eher zum Schwimmen geeignet. Diese Amphibie trägt Schuppen an Schwanz und Bauch, hat Flossen, atmet aber wie die Landtiere durch Lungen.

I ICHTHYOSTEGA

Famiglia degli Ichthyostegidi - Periodo: Devoniano superiore

Attenzione, ecco l'antenato di tutti i vertebrati attuali (eccetto i pesci)! Sulla riva, l'ichthyostega si sposta strisciando: prende appoggio sulle sue membra anteriori muscolose e tira la parte posteriore del suo corpo. È più a suo agio in acqua! D'altronde, le sue quattro zampe sono palmate, più adatte al nuoto. Questo anfibio possiede delle scaglie sulla coda e sul ventre, delle pinne, ma respira con i polmoni, come gli animali terrestri.

E ICHTHYOSTEGA

Familia de los Ictioestegidos - Época: Devoniano superior

Atención, este es el ancestro de todos los vertebrados actuales (excepto los peces). En el río, el Ichthyostega se desplazaba de forma rampante: se apoya sobre sus miembros anteriores musculados, impulsando la parte posterior de su cuerpo. Se encuentra

más cómodo en el agua. Por otra parte, sus cuatro patas son palmípedas, mejor adaptadas para nadar. Este anfibio posee escamas en la cola y el vientre, pero de respiración pulmonar, como los animales terrestres.

NL ICHTHYOSTEGA

Familie van de Ichthyostegijers - Tijdperk: Hogere Devoon

Kijk, dit is de voorouder van alle huidige vertebraten (met uitzondering van de vissen) ! Op het land verplaatst de Ichthyostega zich kruipend: hij drukt zich iets omhoog op zijn gespierde voorste ledematen en trekt zo de rest van zijn lichaam mee naar voren. In het water is hij in zijn element ! Zijn vier poten zijn dan ook van zwemvliezen voorzien en dus beter geschikt voor het zwemmen. Deze kikkvorsachtige heeft schubben op zijn staart en de buik, hij heeft ook vinnen maar hij ademt via zijn longen, net als de landdieren.

P ICHTHYOSTEGA

Família dos Ichthyostegas - Época: Devoniano superior

Atenção, eis o antepassado de todos os actuais invertebrados (excepto os peixes) ! No litoral o Ichthyostega desloca-se rastejando : Apoiá-se sobre os membros dianteiros musculados e usa a parte posterior do seu corpo. Desloca-se com muito maior facilidade na água! Além disso possui quatro palmas palmípedas, melhor adaptadas à nataçãõ. Este anfibio possui escamas sobre a cauda e ventre, barbatanas mas respira pelos pulmões, tal como os animais terrestres .

DK ICHTHYOSTEGA

Familie af Ichthyostegidae - Tidsalder: Senere devoniske periode

Bemærk, at her er en er forfaderen til alle nutidige dyr med ryghvirvler (undtaget fisk)! På kysten bevæger Ichthyostega sig ved at kravle: den lægger tryk på sine muskuløse forben og trækker bagkroppen fremad. Den befinder sig bedst i vand! Desuden har den svømmeødder på alle fire ben, hvilket gør, at den er veludstyret til at svømme. Denne padde har skæl på halen og på maven samt finner, men den trækker vejret med lungerne, ligesom dyr der lever på landjorden.

S ICHTHYOSTEGA

Familj: Ichthyostegider - Époque : Yngre devon

Märk att detta är förfadern till alla ryggradsdjur (utom fiskarna)! På stranden förflyttade sig Ichthyostega krälände: den tog stöd med de muskulösa frambenen och drog bakdelen av kroppen efter sig. Den trivdes bätre i vattnet! För övrigt hade alla fötterna en form som lämpade sig bättre för simning. Denna amfibie hade fenor och fjäll på svans och mage, men den andades med lungor som landdjuren.

RU ИХТИОСТЕГА

Семейство Ichthyostegidae – Верхнедевонский период

Внимание: это предок всех современных позвоночных (кроме рыб). По береговому откосам ихтиостега передвигается, карабкаясь. Она опирается на свои сильные передние лапы, а затем подтягивает заднюю часть тела. В воде ихтиостега чувствует себя более комфортно! На всех четырех лапах имеются перепонки, облегчающие плавание. На хвосте и на животе эта амфибия имеет чешуйки, есть у нее и плавники, но дышит она с помощью легких, как обычное наземное животное.

F IGUANODON

Famille des Iguanodontidés - Époque : Crétacé

« Dent d'iguane », c'est le nom de ce grand dinosaure herbivore qui vit en troupeaux. Iguanodon pèse plus de 4 tonnes, et se déplace sur deux ou quatre pattes. Il broute les fougères, qu'il mastique longuement. Son signe distinctif : ses « mains » ont un pouce en forme d'éperon qu'il utilise pour se défendre. Une fois redressé, il peut planter cette arme dans la gorge ou le ventre de son attaquant. Il a vécu sur les terres de l'actuelle Europe.

GB IGUANODON

Iguanodontidae Family - Period: Cretaceous

« Iguana tooth », is the name of this large herbivorous dinosaur, which lived in herds. Iguanodon weighed over 4 tons and moved about on two or four feet. It grazed on ferns, which it chewed for a long time. Its distinctive feature was its « hands », which it used for self defence and had a thumb in the shape of spur. Once upright, it could sink this weapon into its attacker's throat or stomach. It lived on land, in what is now known as Europe.

D IGUANODON

Famille der Iguanodontidae - Formation: Kreide

« Leguanzahn » heißt dieser große pflanzenfressende Saurier, der in Herden lebte. Das Iguanodon wiegt mehr als 4 t und bewegt sich auf zwei oder vier Beinen. Es weidet die Farne ab, die es dann gründlich und lange kaut. Sein besonderes Merkmal: Seine « Hände » haben einen klauenförmigen Daumen, dessen es sich als Waffe bediente. Sobald das Iguanodon aufgerichtet war, kann es diese Waffe in die Kehle oder in den Bauch des Gegners stoßen. Es lebte auf dem Gebiet des heutigen Europa.

E IGUANODON

Familia de los Iguanodontidos - Época: Cretáceo

« Diente de iguana », es el nombre de este gran dinosaurio herbívoro que vive en manadas. El Iguanodón pesa más de 4 toneladas, y se desplaza sobre dos o cuatro patas. Ramonea los helechos que mastica largamente. Su signo distintivo: sus « manos » tienen un pulgar en forma de espólon que utiliza para defenderse. Una vez levantado, puede plantar esta arma en la garganta o el vientre de su atacante. Vivió en las tierras de la actual Europa.

I IGUANODON

Famiglia degli Iguanodontidi - Periodo: Cretaceo

« Dente d'iguana », è il nome di questo grande dinosauro erbivoro che vive in branco. L'Iguanodon pesa più di 4 tonnellate, e si sposta su due o quattro zampe. Brucia le felci, che mastica a lungo. Il suo segno distintivo: le sue « mani » hanno un pollice a forma di sperone che utilizza per difendersi. Una volta rialzato, può piantare questa arma nella gola o nel ventre del suo aggressore. È vissuto sulle terre dell'attuale Europa.

NL IGUANODON

Familie van de Iguanodontiërs - Tijdperk: Krijttijdperk

« Kamhagedis Tand », dit is de naam van deze plantetende grote dinosaurus, dit is een kuddedier. De Iguanodon weegt meer dan 4 ton en verplaatst zich op twee of vier poten. Hij eet varenplanten waar hij lang op kauwt. Eén van zijn kenmerken is zijn « handen » die een duim hebben die de vorm van een spoor heeft en waarmee hij zich kan verdedigen als het nodig is. Als hij recht op zijn achterpoten staat, kan hij dit wapen in de keel of de buik van zijn aanvallers steken. Hij leefde op het grondgebied dat nu Europa is.

P IGUANODON

Família dos Iguanodontia - Época: Crétacea

« Dente de iguana », é o nome deste grande dinossauro herbívoro e que vive em manadas. O Iguanodon pesa mais de 4 toneladas, e desloca-se sobre duas ou quatro patas. Ele arranca fetos que mastiga longamente. O seu sinal distintivo : A suas «mãos» possuem um polegar em forma de esporão que utilizam para se defender. Uma vez em pé, pode 'plantar' esta arma na garganta ou ventre do seu atacante. Este animal viveu nas terras que correspondem à actual Europa.

DK IGUANODON

Familie af iguanodontidae - Tidsalder: Kridttid

"Tand-iguana" er navnet på deleste denne store planteædende dinosaur, der levede i flok. Iguanodon vejer mere end 4 tons og bevæger sig på to eller fire fødder. Den spiser bregner, som den tygger langsomt. Dens særlige kendetegn: Dens "hænder" har en tommelfinger formet som et fremspring der bruges til at forsvare sig med. Når den står op, kan den anbringe dette våben i halsen eller i maven på sin angriber. Den har levet i det, der i dag udgør Europa.

S IGUANODON

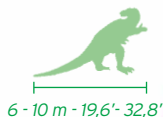
Familij: Iguanodontider - Epok: Krita

«Iguanatand» kallas denna stora växtätande dinosaurie som levde i hjordar. Iguanodon vägde mer än fyra ton och förflyttade sig på två eller fyra ben. Den betade ormbunkar som den tuggade länge. Dess främsta kännetecken: «händerna» hade en tumme som såg ut som en sporre och som den använde för att försvara sig. Den kunde sticka detta vapen i halsen eller magen på en angripare. Den levde i nuvarande Europa.

RU ИГУАНОДОНТ

Семейство Iguanodontidae – Меловой период

«Зуб игуаны» – так называется этот большой травоядный динозавр, живущий обычно стаями. Он весит около 4 тонн и может перемещаться как на двух конечностях, так и на четырех. Он питается папоротниками, которые он очень долго жует. Его отличительный знак: на «руках» имеются большие пальцы в форме шпор, которые он использует для защиты. В драке он может вонзить их в горло или в живот противника. Ареал обитания – территория современной Европы.

F KENTOSAURUS

Famille des Stégosauridés - Époque : Jurassique supérieur

Petit mais impressionnant, Kentosaurus ! Son cou et son dos sont armés de plaques triangulaires et de huit paires de piques, redoutables épines longues de 60 centimètres. Au-dessus de ses pattes avant, deux autres piquants sont prêts à transpercer l'ennemi qui viendrait se frotter trop près. Il vivait en Afrique, se nourrissant de plantes et de termites. Il pouvait se dresser sur deux pieds, pour attraper une branche.

GB KENTOSAURUS

Stegosauridae Family - Period: Upper Jurassic

Kentosaurus may have been small but it was impressive! Its neck and back were covered in triangular plates and eight pairs of spikes - formidable spines 60 centimetres long. Above its forelegs, two more spikes were ready to pierce any enemy who came too close. It lived in Africa, feeding on plants and termites. It could stand on two legs to grasp a branch.

D KENTOSAURUS

Familie der Stegosauridae - Formation: Oberer Jura

Klein aber beeindruckend, der Kentosaurus ! Sein Hals und sein Rücken sind mit dreieckigen Platten und acht Paaren Stacheln bewehrt. Diese Stacheln haben eine beachtliche Länge von 60 cm. Über den Vorderbeinen gibt es zwei weitere Stacheln, um den Feind aufzuspießen, der ihm zu nahe kommt. Er lebte in Afrika und ernährte sich von Pflanzen und Termiten. Er konnte sich auf zwei Beine aufrichten, um einen Zweig zu erreichen.

E KENTOSAURUS

Familia de los Estegosauridos - Época: Jurásico superior

Pequeño pero impresionante, el Kentosaurus. Su cuello y su espalda están armados de placas triangulares y de ocho pares de púas, temibles espinas de 60 centímetros de longitud. En la parte superior de sus patas delanteras, otras dos púas están preparadas para atravesar al enemigo que se aproximara demasiado. Vivía en África, alimentándose de plantas y termitas. Podía levantarse sobre sus dos pies para alcanzar las ramas.

I KENTOSAURUS

Famiglia degli Stegosauridi - Periodo: Giurassico superiore

Piccolo ma impressionante, il Kentosaurus! Il suo collo ed il suo dorso sono armati di placche triangolari e di otto paia di picche, temibili spine unghie 60 centimetri. Sopra le sue zampe anteriori, altri due aculei sono pronti a trafiggere il nemico che venisse a strusciarsi troppo vicino. Viveva in Africa, nutrendosi di piante e di termiti. Poteva rizzarsi su due piedi, per acchiappare un ramo.

NL KENTOSAURUS

Familie van de Stégosauriërs - Tijdperk: Hogere Juratijdperk

Klein maar indrukwekkend is de Kentosaurus ! Op zijn nek en zijn rug heeft hij driehoekige schilden en acht paar schrikwekkende stekels van 60 centimeter lang. Boven zijn voorpoten heeft hij nog twee stekels waarmee hij zo de vijand kan doorboren mocht deze te dicht in zijn buurt komen. Hij leefde in Afrika en voedde zich met planten en termieten. Hij was in staat op de achterpoten te gaan staan om bij de takken te kunnen komen.

P KENTOSAURUS

Família dos Stegosauria - Época: Jurássico superior

Pequeno mas impressionante, o Kentosaurus ! O seu pescoço e dorso estão armadas com placas triangulares e oito pares de picos e longos e temíveis espinho de cerca de 60 cm. Por cima das patas dianteiras, dois outros picos estavam prontos a enterrar-se no inimigo que se aproximasse demasiado. Vivia em África e alimentava-se de plantas e térmitas. Podia erguer-se sobre duas patas para agarrar um ramo.

DK KENTOSAURUS

Er i familie med stegosaurus - Tidsalder: Sen jura

Kentosaurus er lille, men imponerende! Dens hals og ryg er udrustet med trekantede plader og otte par pigge, yderst farlige lange spidser på 60 centimeter. Over dens forben sidder to andre spidser, der er klar til at gennemhulle fjenden, som kommer for nær. Den levede i Afrika, spiste planter og termitter. Den kan rejse sig op på to fødder for at få fat i en gren.

S KENTOSAURUS

Familj: Stegosaurider - Epok: Yngre jura

Kentosaurus var liten men naggende god! Dess hals och rygg skyddades av triangelformade plattor och åtta par piggar med en längd av inte mindre än 60 centimeter. Ovanpå framtassarna satt ytterligare två piggar som den kunde sticka igenom en fiende som kom för nära med. Den levde i Afrika och livnärde sig på växter och termiter. Den kunde resa sig på bakbenen för att nå en gren.

RU КЕНТОЗАВР

Семейство Stegosauridae – Верхнеюрский период

Кентозавр хоть и маленький, но вид у него впечатляющий! На шее и на спине – треугольные пластины и восемь пар шипов, очень колючих и длинных – до 60 см. Под передними лапами – еще два шипа, которыми можно пронзить врага, если он начнет тереться слишком близко. Кентозавр жил в Африке, питался он растениями и термитами. Чтобы схватиться за ветку, он мог подняться и встать только на задние лапы.

F KUEHNEOSAURUS

Famille des Kuehnésauridés - Époque : Trias

C'est un lézard volant ! Kuehneosaurus possède une paire de « voiles », faites d'une peau très fine traversée de longues côtes qui dépassent de son corps, à droite et à gauche. Au repos, il les replie contre son abdomen, entre ses pattes. Il ne peut pas les agiter, comme les ailes d'un oiseau. Mais quand il veut s'élancer dans les airs, il les déploie à la manière d'un éventail et plane d'arbre en arbre, à la recherche d'insectes.

GB KUEHNEOSAURUS

Kuehneosauridae Family - Period: Triassic

This was a flying lizard! Kuehneosaurus had a pair of « sails » that it could put out on each side of its body. They were made of very thin skin with long ribs passing through. When at rest, it folded them against its abdomen, between its paws. It couldn't flap them like the wings of a bird but when it wanted to get air-born it would use them rather like a fan and glide from tree to tree in search of insects.

D KUEHNEOSAURUS

Familie der Kuehneosauridae - Formation: Trias

Es ist eine fliegende Eidechse ! Der Kuehneosaurus besitzt ein Paar « Segel », die aus einer sehr dünnen Haut bestehen und über lange Rippen gespannt sind, die auf beiden Seiten aus seinem Körper hervorragen. Im Ruhezustand faltet er sie zwischen seinen Beinen zusammen und legt sie gegen seinen Bauch. Er kann sie nicht bewegen wie die Flügel eines Vogels. Wenn er aber fliegen will, breitet er sie einfach aus und kann dann auf der Suche nach Insekten von Baum zu Baum gleiten.

E KUEHNEOSAURUS

Familia de los Kueneosáuridos - Época: Triás

Es ist un lagarto volante ! El Kuehneosaurus posee un par de « velas », hechas de una piel muy fina, atravesada de largos costillas que sobrepasan su cuerpo, a derecha e izquierda. En reposo, las pliega contra su abdomen, entre sus patas. No puede agitarlas, como las alas de un pájaro. Pero cuando quiere lanzarse al aire las despliega a manera de abanico y planea de árbol en árbol en busca de insectos.

I KUEHNEOSAURUS

Famiglia dei Kuehneosauridi - Periodo: Triassico

È un lucertola volante! Il Kuehneosaurus possiede una paio di « vele », fatte d'una pelle molto fine attraversata da lunghe coste che oltrepassano il suo corpo, a destra e a sinistra. In riposo, le ripiega sotto il suo addome, fra le sue zampe. Non può agitarle, come le ali d'un uccello. Ma quando vuole lanciarsi in aria, le dispiega alla maniera d'un ventaglio e plana d'albero in albero, alla ricerca d'insetti.

NL KUEHNEOSAURUS

Familie van de Kuehneosauriërs - Tijdperk: Trias

Dit was een vliegende hagedis ! De Kuehneosaurus heeft een paar « zeilen » bestaande uit een hele dunne huid met lange ribben die uit zijn lichaam steken aan de linker en rechter zijde. Als hij ze niet nodig heeft, vouwt hij ze op tegen zijn buik aan, tussen de poten. Hij kan ze niet bewegen zoals vogels hun vleugels maar als hij de lucht in wil, vouwt hij ze uit als een waaijer en zweeft van boom tot boom, op zoek naar insecten.

P KUEHNEOSAURUS

Família dos Kuehneosaurus - Época: Triássico

Um lagarto voador ! O Kuehneosaurus possui um par de « velas », feitas de uma pele fina atravessada por costelas longas que sobressaem no seu corpo à esquerda e à direita. Quando em descanso ele dobra-as entras as patas. Não as pode agitar como as asas de um pássaro. Mas quando se quer elevar nos ares, desdobra-as tal como um avental e plana de árvore em árvore em busca de insectos.

DK KUEHNEOSAURUS

Familie af kuehneosauridae - Tidsalder: Trias

Det er et flyvende firben! Kuehneosaurus har et par "vinger" der består en tynd hud, der går ned langs siderne, og udover kroppen til højre og til venstre. Når den ikke flyver, folder den vingerne sammen mod bugen og mellem fødderne. Den kan ikke bevæge vingerne som en fugl kan. Men når den vil springe op i luften, folder den vingerne ud som en vifte og svæver fra træ til træ på jagt efter insekter.

S KUEHNEOSAURUS

Familij: Kuehneosaurider - Epok: Trias

Det var en flygödl! Kuehneosaurus hade ett par «vingar» av mycket tunn hud över långa revben som sträckte sig utanför kroppen till höger och vänster. I vila vek den in dem mot magen, mellan tassarna. Den kunde inte vifta på dem som fågelvingar, men när den ville lyfta bredden ut dem som en solfjäder och glidflog från träd till träd på jakt efter insekter.

RU КУЭНОЗАВ

Семейство Kuehneosauridae - Триассовый период

Куэнозав – это летающая ящерица! У него имеется пара «парусов» из очень тонкой кожи, натянутой на длинные ребра, выступающие из тела по бокам – справа и слева. В обычном состоянии они сложены на животе между лапами. Ими нельзя махать, как птица крыльями. Но когда куэнозав устремляется в воздух, он разворачивает их, как веер, и, планируя, перелетает с дерева на дерево в поисках насекомых.

F LEAELLYNASAURA

Famille des Hysilophodontidés - Époque : Crétacé inférieur

Leaellynasaura vivait sur les terres de l'actuelle Australie. Il y a 100 millions d'années, ce continent avoisinait l'Antarctique, le petit dinosaure bipède devait donc affronter un environnement polaire : quatre mois de climat rude, et d'obscurité. D'où ses grands yeux, énormes par rapport à sa taille. Il pouvait ainsi se déplacer dans la nuit. On ignore encore s'il se protégeait du froid en hibernant ou bien s'il avait le sang chaud.

GB LEAELLYNASAURA

Hysilophodontidae Family - Period: Lower Cretaceous

Leaellynasaura lived on land that is now Australia. 100 million years ago, the continent was close to Antarctica and so this small biped dinosaur had to cope with a polar environment: four months of cold climate and darkness. This is why it had large eyes, enormous in relation to the size of its body. This made it possible for it to move around at night. We still do not know whether it protected itself from the cold by hibernating or whether it was warm-blooded.

D LEAELLYNASAURA

Famille der Hysilophodontidae - Formation: Untere Kreide

Der Leaellynasaura lebte auf dem Gebiet des heutigen Australiens. Vor 100 Millionen Jahren befand sich dieser Kontinent in der Nähe der Antarktis. Der kleine zweifüßige Dinosaurier musste sich daher mit einer polaren Umgebung auseinandersetzen: Vier Monate raues Klima und Dunkelheit. Daher auch die für seine Größe gewaltigen Augen. Man weiß noch nicht, ob er sich beim Überwintern gegen die Kälte schützte oder ob er ein Warmblüter war.

E LEAELLYNASAURA

Familia de los Hipsilofóntidos - Época: Cretáceo inferior

Leaellynasaura vivía en las tierras de la actual Australia. Hace 100 millones de años, este continente cercano a la Antártida, el pequeño dinosaurio bípedo debía enfrentarse a un entorno polar: cuatro meses de clima duro y oscuridad. De allí sus grandes ojos, enormes con respecto a su tamaño. De este modo se podía desplazar por la noche. Aún se ignora si se protegía del frío hibernándose o si tenía la sangre caliente.

I LEAELLYNASAURA

Famiglia degli Ipsilofontidi - Periodo: Cretaceo inferiore

Il Leaellynasaura viveva sulle terre dell'attuale Australia. 100 milioni d'anni fa, questo continente confinava con l'Antartico, il piccolo dinosauro bipede doveva dunque affrontare un ambiente polare: quattro mesi di clima rude, e d'oscurità. Da cui i suoi grandi occhi, enormi in rapporto alla sua dimensione. Poteva così spostarsi nella notte. S'ignora ancora se si proteggeva dal freddo ibernandosi oppure se aveva il sangue caldo.

NL LEAELLYNASAURA

*Familie van de Hysilophodontiërs
Tijdperk: Lagere Krijttijdperk*

De Leaellynasaura leefde waar nu Australië ligt, 100 miljoen jaar geleden lag dit continent naast de het Zuidpoolgebied en deze kleine tweevoetige dinosauros moest dus het hoofd bieden aan het poolklimaat: vier maanden kou en donker. Daarom had hij grote ogen, die in feite enorm waren ten opzichte van zijn grootte. Hij kon dus ook zijn weg in het donker vinden. We weten nog niet of hij overwinterde om de koudste maanden te doorstaan of dat het een warmbloedig dier was.

P LEAELLYNASAURA

Família dos Hysilophodontidae - Época: Cretácea inferior

O Leaellynasaura viveu nas terras que correspondem à actual Austrália. Há 100 milhões de anos, este continente era vizinho da Antárctica, o pequeno dinossauro bípede devia portanto afrontar um ambiente polar : Quatro meses de clima rude e escuridão. Daí os seus enormes olhos face ao seu tamanho. Podia deste modo deslocar-se de noite. Ignora-se ainda se ele se protegia do frio hibernando ou se tinha sangue quente.

DK LEAELLYNASAURA

Familie af hysilofodonter - Tidsalder: Tidlig kridttid

Leaellynasaura levede i det der nu er Australien. For cirka 100 millioner år siden stødte dette kontinent op til Antarktis, hvor denne lille tobenede dinosaur var udsat for polaromgivelser: fire måneder i et barskt og mørkt klima. Derfor de store øjne i forhold til kroppens størrelse. Med sit gode syn kunne den bevæge sig rundt om natten. Det er stadig uklart om den beskyttede sig fra kulden ved at gå i hi, eller om den var varmløbet.

S LEAELLYNASAURA

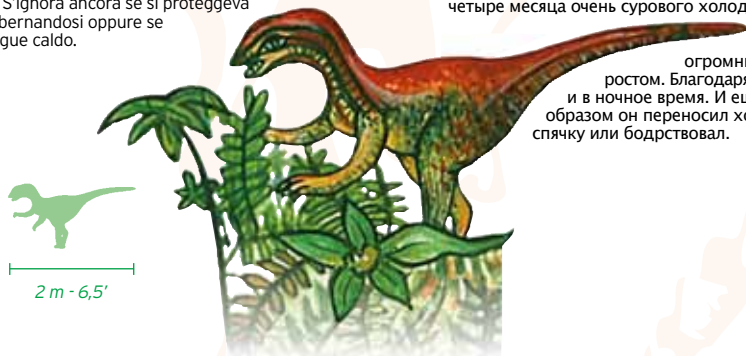
Famil: Hysilophodontider - Epok: Yngre krita

Leaellynasaura levde i nuvarande Australien. För 100 miljoner år sedan låg denna kontinent i närheten av Antarktis. Den lilla tvåfötade dinosaurien måste alltså leva i en polarmiljö med mörker och ett hårt klimat fyra månader om året. På grund därav var ögonen enorma i förhållande till dess storlek. Den kunde därför förflytta sig på natten. Man vet fortfarande inte om den skyddade sig mot kölden genom att gå i ide eller om den hade kallt blod.

RU ЛИЕЛИНОЗАВР

Семейство Hysilophodontidae – Нижнемеловой период

Ареалом обитания лиелинозавра была территория современной Австралии. Сто миллионов лет назад этот континент находился рядом с Антарктидой, и маленький динозавр, передвигавшийся на двух задних лапах, должен был выдерживать воздействие полярной окружающей среды: четыре месяца очень сурового холода и темноты. Поэтому у него такие большие глаза, просто огромные по сравнению с его ростом. Благодаря им он мог передвигаться и в ночное время. И еще неизвестно, каким образом он переносил холод – впадал в зимнюю спячку или бодрствовал.

F LEPTOCERATOPS

Famille des Leptoceratopsidés - Époque : Crétacé supérieur

Avec son « bec de perroquet », Leptoceratops arrachait les plantes, les fougères, les branches de conifères qui composaient son régime alimentaire. Il saisissait aussi les feuilles à l'aide des cinq doigts griffus de ses pattes avant, pour les porter à sa gueule. Il se tenait alors droit. On pense qu'il pouvait être bipède ou quadrupède. Signe particulier : à l'arrière de sa tête, un petit couvre-nuque en os, comme un casque !

GB LEPTOCERATOPS

Leptoceratopsidae Family - Period: Upper Cretaceous

Leptoceratops used its « parrot beak » to tear up the plants, ferns and conifer branches that made up its diet. It also used the five clawed fingers on each of its front legs to grab leaves and carry them to its mouth. It therefore stood upright. It is thought that it may have been a biped or quadruped. A distinctive mark: behind its head there was a small bony neck cover, a bit like a helmet !

D LEPTOCERATOPS

Famille der Leptoceratopsidae - Formation: Obere Kreide

Mit seinem « Papageienschnabel » riss der Leptoceratops Pflanzen, Farne und Zweige von Nadelbäumen ab, die seine Nahrung bildeten. Er ergriff die Blätter ebenfalls mit den fünf krallenbewehrten Fingern seiner Vorderpfoten, um sie in sein Maul zu führen. Dabei stand er aufrecht. Derzeit gibt es die Auffassung, dass er ein Zwei- oder ein Vierfüßer sein kann. Das besondere Merkmal: Am Hinterkopf ein kleines Nackenschild aus Knochen, wie ein Helm !

E LEPTOCERATOPS

Familia de los Leptoceratopsidos - Época: Cretáceo superior

Con su « pico de loro », el Leptoceratops arrancaba las plantas, los helechos, las ramas de coníferas que componían su régimen alimenticio. También cogía las hojas con los cinco dedos con garras de sus patas delanteras, para llevarlas a su boca. Entonces se erguía. Se piensa que podía ser bípedo o cuadrúpedo. Signo distintivo: en la parte posterior de su cabeza, un pequeño cubre-nuca de hueso, como un casco.

I LEPTOCERATOPS

Famiglia dei Leptoceratopsidi - Periodo: Cretaceo superiore

Con il suo « becco da pappagallo », il Leptoceratops estirpava le piante, le felci, i rami di conifere che componevano il suo regime alimentare. Afferrava anche le foglie mediante le cinque dita munite d'artigli delle sue zampe davanti, per portarle alle sue fauci. Si teneva allora dritto. Si pensa che poteva essere bipede o quadrupede. Segno particolare: sul retro della sua testa, un piccolo coprinuca in osso, come un elmo!

NL LEPTOCERATOPS

*Familie van de Leptoceratopsiërs
Tijdperk: Hogere Krijttijdperk*

De Leptoceratops rukte zijn nodige voedsel, te weten planten, varens en takken van naaldbomen los met zijn « papegaaienbek ». Hij pakte de bladeren beet met de vier van klauwen voorziene vingers van zijn voorpoten en bracht ze naar zijn bek. Om dit te doen stond hij

rechtop, men denkt dat hij een tweevoeter of een viervoeter was. Eén van de kenmerken van dit diertje is het feit dat hij aan de achterkant van zijn kop een kleinnekshaaltje had, net als een helm !

P LEPTOCERATOPS

Família dos Leptoceratops - Época: Cretáceo superior

Com a ajuda dos seu «bico de papagaio» o Leptoceratops arrancava plantas, fetos e ramos de coníferas que compunham o seu regime alimentar. Pegava nas folhas com a ajuda dos seus cinco dedos dotados de garras nas patas da frente antes de as levar à boca. Nessa altura endireitava-se. Pensa-se que poderia ser bípede e quadrúpede. Sinal particular na parte posterior da sua cabeça: encontrava-se dotado de uma pequena manilha em osso, como um capacete !

DK LEPTOCERATOPS

Familie af protoceratopsidae - Tidsalder: Sen kridttid

Leptoceratops kunne med sit «papegøjenæb» rive planter op såsom bregner og grene fra nåletræer, som dens føde bestod af. Den har også grebet ud efter blade ved hjælp af de fem fingre med kløer på dens forben, for på denne måde at føre føden op til munden. Den stod oprejst. Man mener, at den kunne have været tobenet eller firebenet. Særlige kendetegn: På bagsiden af hovedet havde den en nakkeskærm af ben ligesom en styrthjelm.

S LEPTOCERATOPS

Famil: Leptoceratopsider - Epok: Yngre krita

Med sin «papegojnäbb» räckte Leptoceratops upp växter, orm-bunkar och kvistar av barrträd, som var dess föda. Den plockade också blad med hjälp av sina fem klöförsedda fingrar på framtassarna och förde dem till munnen. Den stod då upprätt. Man tror att den kunde vara både två- eller fyrfotad. Speciellt kännetecken: på huvudets baksida fanns ett litet nackskydd, som en hjälm!

RU ЛЕПТОЦЕРАТОПС

Семейство Leptoceratopsidae – Верхнемеловой период

Своим «попугайным клювом» лептоцератопс добывал для себя, вырывая, погони растений, папоротники, ветки хвойных деревьев – все то, чем он питался. Кроме того, с помощью пяти когтистых пальцев на передних лапах, он рвал листья и отправлял их в рот. При ходьбе он держался прямо. Думается, что он мог ходить и на двух конечностях, и на четырех. Отличительная черта: на задней стороне головы имеется костная пластина, защищающая затылок наподобие каски.

F LESOTHAURUS

Famille des Fabrosauridés - Époque : Jurassique inférieure

Ce « reptile du Lesotho » a été découvert en Afrique du Sud. Lesothosaurus est un petit herbivore, à peine la taille d'un renard. Il ressemble à un lézard, doté de hautes pattes arrière, très fines. Il est prompt à détalier en cas de danger ; tout son corps semble fait pour la vitesse : léger, agile, une tête peu volumineuse. On pense qu'il pouvait, au moyen de bruits peut-être, prévenir un autre Lesothosaurus quand un prédateur rôdait.

GB LESOTHAURUS

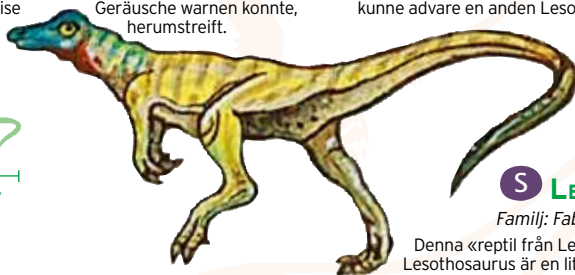
Fabrosauridae Family - Period: Lower Jurassic

This "Lesotho reptile" was discovered in South Africa. Lesothosaurus was a small herbivore, not much bigger than a fox. It looked like a lizard with long, thin back legs. It was ready to bolt when there was danger; its whole body seemed made for speed: it was light and agile with a small head. It is thought that it could warn other Lesothosauruses, perhaps by making sounds, when a predator was prowling around.

D LESOTHAURUS

Famille der Fabrosauridae - Formation: Unterer Jura

Dieses « Reptil aus Lesotho » wurde in Südafrika entdeckt. Der Lesothosaurus ist ein kleiner Pflanzenfresser, der kaum die Größe eines Fuchses erreichte. Er ähnelt einer Eidechse mit sehr hohen und schlanken Hinterbeinen. Er ist stets bereit, im Falle der Gefahr Reißaus zu nehmen. Der ganze Körper scheint für die Geschwindigkeit gemacht zu sein: Er ist leicht, flink und hat einen kleinen Kopf. Es wird angenommen, dass er vielleicht einen anderen Lesothosaurus durch leise Geräusche warnen konnte, wenn ein Räuber herumstreift.

E LESOTHAURUS

Familia de los Fabrosauridos - Época: Jurásico inferior

Este « reptil de Lesotho » fue descubierto en Sudáfrica. El Lesothosaurus es un pequeño herbívoro, apenas el tamaño de un zorro. Se parece a un lagarto, con altas patas traseras, muy finas. En caso de peligro huye con mucha velocidad; todo su cuerpo parece estar hecho para la velocidad: ligero, ágil, una cabeza poco voluminosa. Se piensa que podía advertir, tal vez emitiendo algún ruido, a otro Lesothosaurus cuando un depredador se encontraba cerca.

I LESOTHAURUS

Famiglia dei Fabrosauridi - Periodo: Giurassico inferiore

Questo « rettile del Lesotho » è stato scoperto in Africa del Sud. Il Lesothosaurus è un piccolo erbivoro, appena la dimensione d'una volpe. Assomiglia ad un lucertola, dotato d'alte zampe posteriori, molto fini. È pronto a darsela a gambe in caso di pericolo; tutto il suo corpo sembra fatto per la velocità: leggero, agile, una testa poco voluminosa. Si pensa che poteva, per mezzo di rumori forse, avvertire un altro Lesothosaurus quando un predatore s'aggirava.

NL LESOTHAURUS

Familie van de Fabrosauriërs - Tijdperk: Lagere Juratijdperk

Dit « reptiel uit Lesotho » is in Zuid Afrika ontdekt, de Lesothosaurus is een kleine plantenetor iets kleiner dan een vos. Hij lijkt op een hagedis met hoge en heel dunne achterpoten. Hij is snel verdwenen in geval van gevaar; zijn hele lichaam is op snelheid ingesteld: licht, behendig met een klein kopje. Men denkt dat hij in staat was een andere Lesothosaurus te waarschuwen in het geval een roofdier in de buurt kwam, misschien met behulp van bepaalde geluiden.

P LESOTHAURUS

Família dos Fabrosaurus - Época: Jurássico inferior

Este « réptil do Lesoto » foi descoberto na África do Sul. O Lesothosaurus é um pequeno herbívoro, quase do tamanho de uma raposa. Parece-se com um lagarto, dotado de patas traseiras altas, muito finas. Está pronto a fugir em caso de perigo ; todo o seu corpo parece ter sido concebido para a velocidade : Ligeiro, ágil, e uma cabeça pouco volumosa. Pensa-se que poderia por intermédio do ruído adiantar-se outro Lesothosaurus quando um predador rondava.

DK LESOTHAURUS

Familie af lesothosaurus - Tidsalder: Tidlig jura

Denne "Lesotho øgle" blev opdaget i Sydafrika. Lesothosaurus er en lille planteæder på størrelse med en ræv. Den ligner et firben med høje tynde bagben. Den kunne hurtigt stikke af i tilfælde af fare og hele kroppen synes at være skabt til hurtighed: let, smidig og med et lidt fyldigt hoved. Man mener, at den ved fare måske kunne advare en anden Lesothosaurus ved at frembringe en lyd.

S LESOTHAURUS

Familj: Fabrosaurider - Epok: Yngre jura

Denna «reptil från Lesotho» upptäcktes i Sydafrika. Lesothosaurus är en liten växtätare, knappt stor som en räv. Den liknar en ödla med höga, mycket smala bakben. Vid fara tog den genast till flykten. Hela kroppen verkade vara byggd för snabbhet: lätt, rörlig, inte för stort huvud. Man tror att den, kanske med ljudsignaler, kunde varna andra Lesothosaurer om ett rovdjur hotade.

RU ЛЕСОТОЗАВР

Семейство Fabrosauridae – Нижнеюрский период

Эта рептилия из Лесото была впервые найдена в Южной Африке. Лесотозавр – небольшое травоядное животное, размером примерно с лисицу. Он похож на ящерицу, имеет высокие задние лапы, очень тонкие. В случае опасности он быстро убегает. Все его тело, казалось бы, создано для скоростного бега: легкий, подвижный, с маленькой головой. Думается, что при появлении хищника где-нибудь поблизости он мог шумовыми сигналами предупреждать других лесотозавров.

F LUFENGOSAURUS

Famille des Platéosauridés - Époque : Jurassique inférieur

Malin, cet herbivore pouvait se dresser sur ses pattes arrière et tendre son long cou pour atteindre les hauts feuillages que nul autre dinosaure ne mangeait auparavant. Lufengosaurus ne possédait pas des dents assez puissantes pour broyer les végétaux. Il avalait donc des cailloux qui malaxaient la nourriture ingurgitée, à l'intérieur de son estomac. Peut-être était-il aussi carnivore. Il vivait en Chine.

GB LUFENGOSAURUS

Plateosauridae Family - Period: Lower Jurassic

A clever creature, this herbivore could stand up on its back legs and stretch out its long neck to reach the high leaves that no other dinosaur could reach. Lufengosaurus did not have strong enough teeth to crush vegetation so it swallowed stones which then mixed with and crushed the food inside its stomach. It might have also been a carnivore. It lived in China.

D LUFENGOSAURUS

Famille der Plateosauridae - Formation: Unterer Jura

Dieser gerissene Pflanzenfresser konnte sich auf seinen Hinterbeinen aufrichten und durch seinen langen Hals die obersten Laubkronen erreichen, an denen sich bis dahin noch kein anderer Dinosaurier gütlich getan hat. Der Lufengosaurus besaß keine Zähne, die kräftig genug waren, Pflanzen zu zerkleinern. Er verschlang daher Steine, mit denen die verschlungene Mahlzeit im Magen zerkleinert wurde. Vielleicht war er auch ein Fleischfresser. Er lebte in China.

E LUFENGOSAURUS

Familia de los Plateosáuridos - Época: Jurásico inferior

Listo, este herbívoro podía levantarse sobre sus patas traseras y extender su largo cuello para alcanzar las hojas superiores que ningún otro dinosaurio comía antes. Lufengosaurus no poseía dientes muy potentes para triturar los vegetales. Por eso tragaba piedrecillas que amasaban el alimento ingurgitado, en el interior de su estómago. Tal vez también fuera carnívoro. Vivía en China.

I LUFENGOSAURUS

*Famiglia dei Plateosauridi
Periodo: Giurassico inferiore*

Scaltro, questo erbivoro poteva rizzarsi sulle sue zampe posteriori e tendere il suo lungo collo per arrivare agli alti fogliami che nessun altro dinosauro mangiava prima. Il Lufengosaurus non possedeva denti abbastanza potenti per tritare i vegetali. Ingoiava pertanto dei sassi che impastavano il cibo ingurgitato, all'interno del suo stomaco. Forse era anche carnivoro. Viveva in Cina.

NL LUFENGOSAURUS

*Familie van de Plateosauriërs
Tijdperk: Lagere Juratijdperk*

Deze slimme planteneter kon recht op zijn achterpoten gaan staan en zijn nek uitsteken om bij de hoge bladeren te komen die buiten bereik van andere dinosaurussen waren. De Lufengosaurus had niet voldoende krachtige tanden om de planten te malen, hij kreeg dus ook steentjes naar binnen die zich vermengden met de rest van zijn voedsel in zijn maag. Misschien was hij ook wel een vleeseter, hij leefde in China.

P LUFENGOSAURUS

Família dos Plateosaurus - Época: Jurássico inferior

Esperto, este herbívoro podía levantar-se sobre as patas traseiras e estender o seu longo pescoço para alcançar as altas folhagens que nenhum outro dinossauro havia comido anteriormente. O Lufengosaurus não possuía dentes tão poderosos para triturar os vegetais. Ele engolia então pedras que misturava com a comida que tinha engolido, no interior do seu estômago Talvez fosse até carnívoro. Vivia na China.

DK LUFENGOSAURUS

Familie af plateosauruser - Tidsalder: Tidlig jura

Denne snu planteæder kunne rejse sig op på bagbenene og strække sin lange hals for at nå højt løv, som ingen anden dinosaur tidligere kunne nå. Lufengosaurus havde ikke tænder, der var stærke nok til at tygge plantevækster. Den slugte derfor sten, som æltede den nedsvælgede føde i maven. Måske var den også kødædende. Den levede i Kina.

S LUFENGOSAURUS

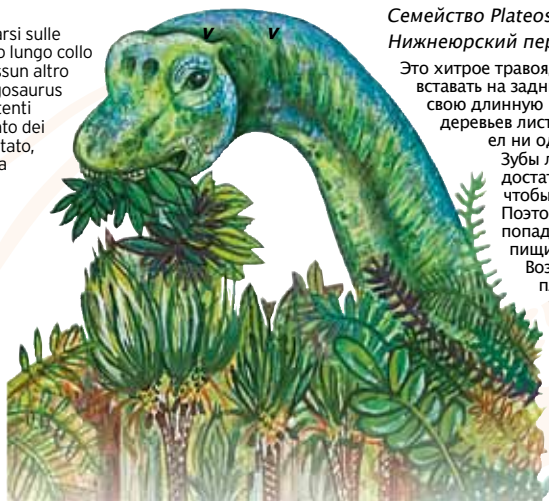
Famil: Plateosaurider - Epok: Yngre jura

Denna listiga växtätare kunde ställa sig på bakbenen och sträcka på sin långa hals för att nå högt sittande blad som ingen annan dinosaurie hade ätit förut. Lufengosaurus hade inte tillräckligt starka tänder för att krossa växterna. Den svalde därför små stenar som knådade den svalda maten i magen på den. Det är möjligt att den också var köttätare. Den levde i Kina.

RU ЛЮФЕНГОЗАВР

*Семейство Plateosauridae
Нижнеюрский период*

Это хитрое травоядное животное могло вставать на задние лапы и, вытягивая свою длинную шею, выискивать в кроне деревьев листья, которых до того не ел ни один другой динозавр. Зубы люфенгозавра не были достаточно крепки для того, чтобы разжевывать растения. Поэтому к нему в желудок попадали комки недожеванной пищи, которые он проглатывал. Возможно, что он был также и плотоядным. Обитал он на территории современного Китая.

F MAIASAURA

Famille des Hadrosauridés - Époque : Crétacé

Maiasaura montre une grande attention pour ses petits. D'ailleurs, son nom signifie « reptile bonne mère » ! La femelle pond une douzaine d'œufs dans un nid à même le sol, tapissé de feuilles. Quand il naît, le petit mesure une trentaine de centimètres. Il reste au nid deux mois environ : ses parents lui apportent ses repas (des plantes), jusqu'à ce qu'il se débrouille seul. À un an et demi, il mesure déjà 3 mètres !

GB MAIASAURA

Hadrosauridae Family - Period: Cretaceous

Maiasaura showed a great deal of attention for its young. In fact, its name means « good mother reptile » ! The female laid around a dozen eggs in a leaf-lined nest on the ground. The baby measured around 30 centimetres at birth. It stayed in the nest for roughly two months, with its parents bringing it food (plants) until it could fend for itself. At one and a half years old, it was 3 metres long!

D MAIASAURA

Famille der Hadrosauridae - Formation: Kreide

Der Maiasaura kümmerte sich aufmerksam um seine Jungen. Der Name bedeutet daher auch « Gute Mutter-Echse » ! Das Weibchen legte etwa ein Dutzend Eier in ein Nest, das sich unmittelbar auf dem Boden befand und mit Blättern ausgepolstert war. Beim Schlüpfen messen die Jungen etwa 30 cm. Sie bleiben ca. zwei Monate im Nest und werden hier von ihren Eltern mit Nahrung versorgt (Pflanzen), bis sie alt genug sind, um selbst auf Futtersuche zu gehen. Mit anderthalb Jahren haben sie schon eine Größe von 3 m !

E MAIASAURA

Familia de los Hadrosáuridos - Época: Cretáceo

El Maiasaura dedica especial atención a sus pequeños. Por otro lado, su nombre significa « reptil buena madre » ! La hembra pone una docena de huevos en un nido a nivel del suelo, cubierto de hojas. Cuando nace, el pequeño mide unos treinta centímetros. Permanece en el nido aproximadamente dos meses: sus padres le aportan su alimento (plantas), hasta que se defiende solo. A la edad de año y medio ya mide 3 metros.

I MAIASAURA

Famiglia degli Adrosauridi - Periodo: Cretaceo

Il Maiasaura mostra una grande attenzione per i suoi piccoli. D'altronde, il suo nome significa « rettile buona madre » ! La femmina stende una dozzina di uova in un nido sul suolo stesso, tappezzato di foglie. Quando nasce, il piccolo misura una trentina di centimetri. resta nel nido circa due mesi: i suoi genitori gli portano i suoi pasti (delle piante), fino a quando se la sbriga da solo. A un anno e mezzo, misura già 3 metri!

NL MAIASAURA

Familie van de Hadrosauriërs - Tijdperk: Krijttijdperk

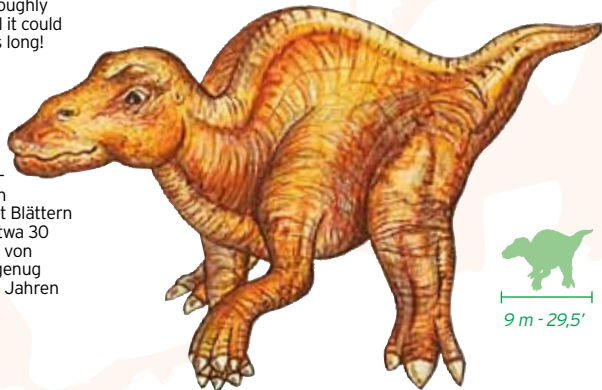
De Maiasaura zorgt heel goed voor zijn jongen, zijn naam wil trouwens zeggen « goede moeder reptiel ». Het vrouwtje legt ongeveer twaalf eieren in een nest dat ze op de grond hebben gemaakt en bedekt hebben met bladeren. Bij de geboorte is het kleintje ongeveer 30 centimeter lang en blijft nagenoeg twee

maanden in het nest: zijn ouders brengen hem het nodige voedsel (planten) totdat hij zich alleen kan redden. Als het anderhalf jaar oud is, is hij al 3 meter lang !

P MAIASAURA

Família dos Hadrossaurídeos - Época: Cretácea

O maiauro / maiaura demonstrava uma grande atenção para com os seus filhotes. De resto, o seu nome significa «lagarto boa-mãe» A fêmea punha uma dezena de ovos num ninho no chão, tapado por folhas. Quando nascem, os filhotes medem cerca de trinta cm. Permanece no ninho pelo período de dois meses aproximadamente: Os seus pais encarregam-se de lhes levar as refeições (plantas), até que ele se consiga desembaraçar sozinho. Com um ano e meio já mede 3 metros!

DK MAIASAURA

Familie af hadrosauridae - Tidsalder: Kridttid

Maiasaura var meget opmærksom over for sine unger. Forresten betyder dens navn "den gode øglemor"! Hunnen lagde cirka 12 æg i en rede på jorden dækket blade. Når de blev udklækket, målte den lille cirka tredive centimeter. Den blev i reden i cirka to måneder: dens forældre bragte den føde (planter), indtil den kunne klare sig selv. Når den var halvandet år, mätte den cirka 3 meter!

S MAIASAURA

Familij: Hadrosaurider - Epok: Krita

Maiasaura vakade noga över sina ungar. Namnet betyder för övrigt «den goda mamma dinosaurie»! Honan lade omkring ett dussin ägg i ett bladklätt bo på marken. Som nyfödd var ungen omkring 30 centimeter. Den stannade omkring två månader i boet, där den matades av föräldrarna (med växter) innan den kunde klara sig själv. Vid ett och ett halvt års ålder mätte den redan tre meter!

RU МАЙЗАВР

Семейство Hadrosauridae – Меловой период

В Малайзии обращают много внимания на этих маленьких динозавров. Название в переводе означает «рептилия добрая мама»! Самка откладывает дюжину яиц в гнезде, расположенном на земле и застеленном листьями. Когда детеныш выходит из яйца, его длина составляет тридцать сантиметров. Он остается в гнезде около двух месяцев, и родители приносят ему пищу (растительную) до тех пор, пока он не научится обходиться сам. В полтора года он имеет уже трехметровую длину!

F MAMENCHISAURUS

Famille des Diplodocidés - Époque : Jurassique supérieur

Son cou de 11 mètres est un record : Mamenchisaurus est l'animal au plus long cou ayant vécu sur Terre. Quand il se dresse sur ses pattes arrière, il peut ainsi se régaler des petites feuilles tendres situées tout en haut des arbres. Il se déplace sur ses quatre pattes, et sa queue semble très courte, seulement 6 mètres environ. Comme son proche cousin le Diplodocus, il possède une toute petite tête. C'est en Chine qu'il a été découvert.

GB MAMENCHISAURUS

Diplodocus Family - Period: Upper Jurassic

Mamenchisaurus is the longest necked animal that has ever lived on Earth: its 11-metre neck is a record. When it stood on its hind legs, it could reach the tiny tender leaves right at the top of the trees. It moved around on four legs and its tail seemed very short in comparison to the rest of its body, only about 6 metres. Like its close cousin, the Diplodocus, it had a very small head. It was discovered in China.

D MAMENCHISAURUS

Famille der Diplodocidae - Formation: Oberer Jura

Sein Hals mit einer Länge von 11 m ist ein Rekord: Der Mamenchisaurus ist das Tier mit dem längsten Hals, das je auf der Erde gelebt hat. Wenn er sich auf seinen Hinterbeinen aufrichtet, kann er sich die zarten kleinen Blätter schmecken lassen, die sich ganz oben im Wipfel der Bäume befinden. Er bewegt sich auf vier Beinen vorwärts und sein Schwanz mit einer Länge von 6 m mutet ausgesprochen kurz an. Wie sein naher Verwandter, der Diplodocus, hat er einen ganz kleinen Kopf. Entdeckt wurde er in China.

E MAMENCHISAURUS

Familia de los Diplodocidos - Época: Jurásico superior

Su cuello de 11 metros es un récord: El Mamenchisaurus es el animal con el cuello más largo que haya vivido en la Tierra. Cuando se levanta sobre sus patas traseras, puede disfrutar de las pequeñas hojas tiernas situadas en la parte más alta de los árboles. Se desplaza sobre sus cuatro patas, y su cola parece muy corta, solamente unos 6 metros. Al igual que su primo el Diplodocus, tiene una cabeza muy pequeña. Fue descubierto en China.

I MAMENCHISAURUS

Famiglia dei Diplodocidi
Periodo: Giurassico superiore

Il suo collo di 11 metri è un record: il Mamenchisaurus è l'animale dal collo più lungo che sia mai vissuto su Terra. Quando si rizza sulle sue zampe posteriori, può allora regalarsi delle piccole foglie tenere situate proprio alberi. Si sposta sulle sue quattro sua coda sembra molto corta, soltanto 6 metri circa. Come il suo cugino prossimo, il Diplodocus, possiede una piccolissima testa. È in Cina che è stato scoperto.

zampe, e la

NL MAMENCHISAURUS

Famille van de Diplodociërs - Tijdperk: Hogere Juratijdperk

Zijn nek van 11 meter vormt een record: de Mamenchisaurus is het dier met de langste nek dat ooit de Aarde heeft bevolkt. Als hij recht op zijn achterpoten gaat staan kan hij bij de sappige kleine bladeren helemaal bovenin de bomen komen. Hij verplaatst zich op vier poten en zijn staart lijkt heel kort en meet slechts ongeveer 6 meter. Net als zijn neefje de Diplodocus heeft hij een heel klein kopje, dit dier in in China ontdekt.

P MAMENCHISAURUS

Família dos Diplodocídeos («raios duplos»)
Época: Jurássica superior

O seu pescoço de 11 metros é um recorde : O Mamenchisaurus é o animal mais alto que jamais viveu na Terra. Quando se eleva nas patas traseiras, pode ainda regalar-se com as pequenas folhas tenras situadas no cume das árvores. Desloca-se apoiado nas suas quatro patas, e a sua cauda parece demasiado curta, apenas cerca de 6 metros. Tal como o seu parente próximo o Diplodoco, possui uma cabeça pequena. Foi descoberto na China.

DK MAMENCHISAURUS

Familie af sauropoderne - Tidsalder: Sen jura

Dens hals måler 11 meter, hvilket må siges at være en rekord. Mamenchisaurus er det dyr med den længste hals, der nogensinde har levet på jorden. Når den rejste sig op få bagbenene kunne den nyde de små spæde blade på træernes øverste grene. Den bevægede sig på fire ben, halen så meget kort ud i forhold til kroppen, den var nemlig kun cirka 6 meter lang. Ligesom sin fætter Diplodocus har den et meget lille hoved. Den blev fundet i Kina.

S MAMENCHISAURUS

Familj: Diplodocider - Epok: Yngre jura

Med sin elva meter lång hals satte den nytt världsrekord: Mamenchisaurus hade längre hals än något annat djur som har levat på jorden. När den reste sig på bakbenen kunde den därför festa på de små skira bladen högst upp i träden. Den förflyttade sig på sina fyra ben. Svansen verkade rätt kort, bara omkring sex meter. Som sin nära släkting Diplodocus hade den ett helt litet huvud. Det var i Kina den upptäcktes.

RU МАМЕНШИЗАВР

Семейство Diplodocidae
Верхнеюрский период

Его 11-метровая шея – это рекорд! Из всех животных, когда-либо живших на Земле, мамэншизавр имеет самую длинную шею. Когда он встает на задние лапы, то может отведать зеленые листочки на макушках деревьев. Он перемещается на четырех конечностях, и хвост его кажется очень коротким – длина его составляет всего лишь 6 метров. Голова у него очень маленькая, как и у его близкого родственника – диплодокуса. Впервые он был найден в Китае.

F MEGANEURA

Famille des Méganeuridés - Époque : Carbonifère

Cette libellule géante compte parmi les plus grands insectes de tous les temps, sur Terre. Meganeura possède six pattes robustes et articulées, des ailes renforcées par des nervures, et une bouche qui peut mordre. Il se nourrissait d'autres insectes et de petits amphibiens qu'il chassait dans les forêts tropicales, près des rivières et points d'eau. Les premiers fossiles de Meganeura ont été découverts en France, vers 1880.

GB MEGANEURA

Meganeuridae Family - Period: Carboniferous

This giant dragonfly is one of the largest insects of all time ever to have existed on Earth. Meganeura had six strong, jointed legs, wings reinforced with ribs and a mouth that could bite. It fed on other insects and small amphibians which it hunted in the tropical forests, close to rivers and other water sources. The first Meganeura fossils were discovered in France in around 1880.

D MEGANEURA

Familie der Meganeuridae - Formation: Karbon

Diese riesige Libelle zählt zu den größten Insekten, die es je auf der Erde gab. Die Meganeura besitzt sechs kräftige Beine mit Gelenken, durch Nervaturen verstärkte Flügel und einen Mund, mit dem sie beißen kann. Sie ernährte sich von anderen Insekten und kleinen Amphibien, die sie in den tropischen Wäldern in der Nähe der Flüsse und Wasserlöcher jagte. Die ersten Fossilien der Meganeura wurden gegen 1880 in Frankreich entdeckt.

E MEGANEURA

Familia de los Meganeuridos - Época: Carbonífero

Esta libélula gigante es uno de los insectos más grandes de todos los tiempos en la Tierra. Meganeura tiene seis patas robustas y articuladas, alas reforzadas por nervaduras, y una boca que puede morder. Se alimentaba de otros insectos y pequeños anfibios que cazaba en las selvas tropicales, cerca de los ríos y aguaderos. Los primeros fósiles de Meganeura fueron descubiertos en Francia hacia 1880.

I MEGANEURA

Famiglia dei Meganeuridi - Periodo: Carbonifero

Questa libellula gigante fa parte dei più grandi insetti di tutti i tempi, su Terra. Il Meganeura possiede sei zampe robuste ed articolate, delle ali rinforzate da nervature, ed una bocca che può mordere. Si nutriva d'altri insetti e di piccoli anfibio che cacciava nelle foreste tropicali, vicino a rive e punti d'acqua. I primi fossili di Meganeura sono stati scoperti in Francia, verso il 1880.

NL MEGANEURA

Familie van de Meganeuriërs - Tijdperk: Carbon

Deze reuzenwaterjuffer was één van de grootste insecten alle tijden op de Aarde. De Meganeura heeft zes stevige poten met gewrichten, vleugels versterkt met adering en een bek waarmee hij kan bijten. Hij voedde zich met andere insecten en kleine kikvorsachtige die hij ving in de tropische bossen, vlak bij rivieren en watertjes. De allereerste fossielen van de Meganeura zijn omstreets 1880 in Frankrijk ontdekt.

P MEGANEURA

Família dos Meganeuridos - Época: Carbonífera

Esta libelinha gigante conta entre os maiores insetos de todos os tempos, na Terra. O Meganeura possui seis pequenas patas robustas e articuladas, asas reforçadas por nervuras e uma boca que pode morder. Alimenta-se de outros insetos e pequenos anfíbios que caçava na floresta tropical, perto dos rios e pontos de água. Os primeiros fósseis de Meganeuras foram descobertos em França cerca do ano de 1880.

DK MEGANEURA

Familie af meganeuridae - Tidsalder: Kultiden

Denne kæmpe guldsmed er blandt de største insekter, der har levet på jorden. Meganeura havde seks stærke og bevægelige ben, forstærkede vinger og en mund, der kunne bide. Den levede af andre insekter og små padder, som den jagede i de tropiske skove tæt ved floder og vandhuller. De første fossiler af Meganeura blev fundet i Frankrig omkring 1880.

S MEGANEURA

Familij: Meganeurider - Epok: Karbon

Denna jätteslända tillhör de största insekterna någonsin på jorden. Meganeura hade starka ben, vingar som var förstärkta med nerver och en mun som den kunde bita med. Den livnärde sig på andra insekter och små amfibier som den jagade i de tropiska skogarna, nära floder och vattenhål. De första fossilen av Meganeura upptäcktes i Frankrike omkring 1880.

RU МЕГАНЕВРА

Семейство Meganeuridae – Каменноугольный период

Эта гигантская стрекоза относится к числу самых крупных насекомых, когда-либо водившихся на Земле. У нее шесть крепких ног, крылья с жесткими прожилками и рот, который умеет кусать. Меганевра питалась другими насекомыми, а также мелкими земноводными, на которых она охотилась в тропических лесах, около источников и на берегах рек. Впервые ее останки были найдены во Франции в 1880 году.

F ORNITHOCHEIRUS

Famille des Ornithocheiridés - Époque : Crétacé

Ornithocheirus est un reptile volant, probablement migrateur. Chaque année, à la saison des amours, il parcourt des milliers de kilomètres pour gagner une plage ou bien les abords d'un point d'eau, et s'accoupler. Ses os creux le rendent très léger. Omnivore, il se nourrit de poissons, occasionnellement de charognes aussi. Il pêche en rasant l'eau, plongeant sa longue mâchoire dans l'océan pour attraper ses proies.

GB ORNITHOCHEIRUS

Ornithocheiridae Family - Period: Cretaceous

Ornithocheirus was a flying reptile and probably migrated. Each year, during the mating season, it would cover thousands of miles to reach a beach or the banks of a river or lake where it could find a mate. Its hollow bones made it very light. An omnivore, it fed on fish and occasionally on rotting carcasses. It fished by skimming the water, plunging its long jaws into the ocean to trap its prey.

D ORNITHOCHEIRUS

Familie der Ornithocheiridae - Formation: Kreide

Der Ornithocheirus ist ein Flugsaurier, der wahrscheinlich jahreszeitliche Wanderungen unternahm. Alljährlich wanderte er während der Balzzeit tausende von Kilometern, um einen Strand oder die Ufer einer Wasserstelle zu erreichen. Wegen seiner hohlen Knochen war er sehr leicht. Als Allesfresser ernährte er sich von Fischen und gelegentlich wohl auch von Aas. Beim Fischen flog er dicht über das Wasser und tauchte seinen langen Kiefer in den Ozean, um seine Beute zu schnappen.

E ORNITHOCHEIRUS

Familia de los Ornitoqueiridos - Época: Cretáceo

Ornithocheirus es un reptil volador, probablemente migratorio. Cada año, en la época de celo, recorre miles de kilómetros para llegar a una plaza o las inmediaciones de un aguadero, y emparejarse. Sus huesos huecos le proporcionan mucha ligereza. Omnívoro, se alimenta de peces, ocasionalmente también de carroña. Pesca rasando el agua, sumergiendo su larga mandíbula en el océano para atrapar sus presas.

I ORNITHOCHEIRUS

Famiglia degli Ornithocheiridi - Periodo: Cretaceo

L'Ornithocheirus è un rettile volante, probabilmente migratore. Ogni anno, alla stagione degli amori, percorre migliaia di chilometri per guadagnare una spiaggia oppure i bordi d'un punto d'acqua, ed accoppiarsi. Le sue ossa cave lo rendono molto leggero. Omnivoro, si nutre di pesci, occasionalmente di carogne anche. Pesca radendo l'acqua, immergendo la sua lunga mascella nell'oceano per acchiappare le sue prede.

NL ORNITHOCHEIRUS

Familie van de Ornithocheiriërs - Tijdperk: Krijttijdperk

De Ornithocheirus was een vliegend reptiel, waarschijnlijk een « trekreptiel », ieder jaar, in de paartijd, legde hij duizenden kilometers af om naar een strand of een waterpunt te gaan en daar te paren. Het is een lichtgewicht reptiel dankzij zijn holle botten en het is een alleseter die zich voedt met vis en in het voorkomende geval ook met kadavers. Hij vist door vlak langs de wateroppervlakte te vliegen en steekt dan zijn lange bek in het water om zijn prooi te vangen.

P ORNITHOCHEIRUS

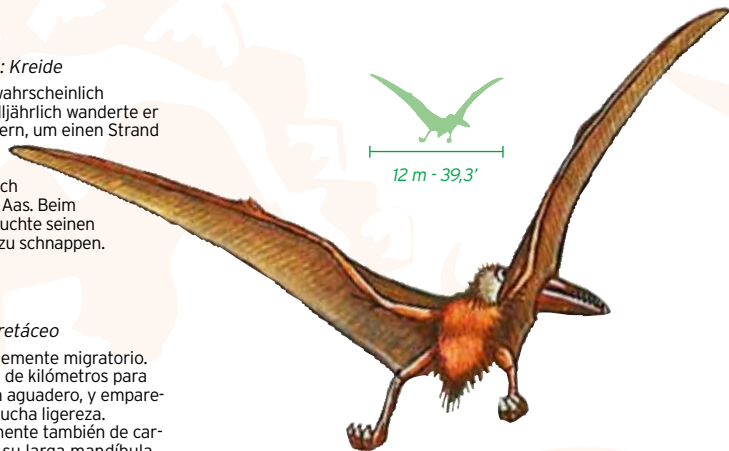
Família dos Ornithocheirus - Época: Cretácea

O Ornithocheirus é um réptil voador, provavelmente migratório. Todos os anos, na altura do acasalamento, percorre milhares para arranjar uma praia ou então nas cercanias de um ponto de água, e acasalar. Os seus ossos ocos tornam-no muito leve. Omnívoro, alimenta-se de peixes e ocasionalmente de cadáveres também. Pesca rasando a água, mergulhando o seu bocal comprido no oceano para caçar as suas presas.

DK ORNITHOCHEIRUS

Familie af ornithocheiridae - Tidsalder: Kridttid

Ornithocheirus er en flyveøgale og var muligvis en trækfugl. Hvert år i parringssæsonen fløj den tusindvis af kilometer for at finde en strand eller et vandhul, hvor den kunne parre sig. Dens hule knogler gjorde den meget let. Den var altædende og levede af fisk samt en gang imellem af ådsler. Den fisker i vandoverfladen ved at stikke sin lange kæbe ned i havet og fange sit bytte på den måde.

S ORNITHOCHEIRUS

Familij: Ornithocheirider - Epok: Krita

Ornithocheirus var en flygödda, som antagligen flyttade. Varje år, vid parningstiden, tillryggalade den tusentals kilometer för att para sig på en strand eller vid ett vattendrag. De ihåliga benen i dess skelett gjorde att den var mycket lätt. Den var allätare som livnärde sig på fiskar och ibland döda djur. Den fiskade genom att flyga tätt över vattenytan och doppa sin långa käke i havet för att fånga sitt byte.

RU ОРНИТОХЕЙРУС

Семейство Ornithocheiridae – Меловой период

Орнихейрус – это летающая рептилия, а возможно, что и перелетная. Каждый год, в брачный сезон он пролетает тысячи километров, чтобы занять пляж или площадку около водоисточника, и там совокупляться. Кости у него полые, что придает ему большую легкость. Он всеяден, питается рыбой, иногда при случае также и мясом. Он охотится и в воде, пролетая над ней в бреющем полете и опуская в воду свою длинную челюсть, чтобы поймать добычу.

F PARASAUROLOPHUS

Famille des Hadrosauridés - Époque : Crétacé

Au sommet de son crâne, Parasaurolophus arbore une incroyable crête osseuse. Cette corne creuse mesure environ 1,8 mètre, et même plus ! Avec cette sorte d'instrument à vent, l'animal peut faire résonner des sons sur une très grande distance (pour prévenir le troupeau de l'arrivée d'un prédateur, par exemple). Cet attribut semble aussi lui servir de signal sexuel. D'ailleurs, mâles et femelles auraient des crêtes différentes.

GB PARASAUROLOPHUS

Hadrosauridae Family - Period: Cretaceous

Parasaurolophus had an incredible bony crest on the top of its skull. This hollow horn measured up to 1.8 metres and sometimes more! With this sort of wind instrument, the animal could make sounds that would carry across a great distance (to warn the herd of the arrival of a predator, for example). The crest may also have been used as a sexual signal as males and females had different crests.

D PARASAUROLOPHUS

Familie der Hadrosauridae - Formation: Kreide

Den Scheitel des Parasaurolophus zierte ein unglaublicher Knochenkamm zur Schau. Dieses hohle Horn erreicht eine Länge von 1,8 m oder auch mehr ! Mit einem derartigen Blasinstrument kann das Tier über große Entfernungen Töne übertragen (z. B. um die Herde vor einem herannahenden Räuber zu warnen). Dieses Merkmal scheint ihm auch als Geschlechtssignal gedient zu haben, wobei sich die Kämme der Männchen und Weibchen anscheinend unterscheiden.

E PARASAUROLOPHUS

Familia de los Hadrosáuridos - Época: Cretáceo

En la parte superior de su cráneo, Parasaurolophus lleva una increíble cresta ósea. Este cuerno hueco mide aprox. 1,8 metro, incluso más. Con esta especie de instrumento de viento, el animal puede emitir sonidos a una distancia muy grande (para advertir a la manada de la llegada de un depredador por ejemplo. Este atributo parece que le sirve también como señal sexual. Por otro lado, machos y hembras tendrían crestas diferentes.

I PARASAUROLOPHUS

Famiglia degli Adrosauridi - Periodo: Cretaceo

In cima al suo cranio, il Parasaurolophus ospita un'incredibile cresta ossea. Questo corno cavo misura circa 1,8 metri, ed anche più! Con questa sorta di strumento a vento, l'animale può far risuonare dei suoni su una distanza molto grande (per avvenire il branco dell'arrivo d'un predatore, ad esempio). Questo attributo sembra anche servirgli da segnale sessuale. D'altronde, maschi e femmine avrebbero delle creste differenti.

NL PARASAUROLOPHUS

Familie van de Hadrosauriërs - Tijdperk: Krijttijdperk

De Parasaurolophus heeft boven op zijn schedel een hele rare beenachtige kuif van hol hoornstof die ongeveer 1,8 meter groot is en soms zelfs nog meer ! Met dit blaasinstrument kon het dier geluiden maken die heel ver droegen (om de kudde te waarschuwen dat een roofdier in aankomst was bijvoorbeeld). Dit attribuut deed ook dienst als seksueel signaal, de mannetjes en vrouwtjes hadden dan ook waarschijnlijk verschillende kuiven.

P PARASAUROLOPHUS

Família dos Hadrossaurídeos - Época: Crétacea

No cimo do seu crânio, o Parasaurolophus levanta-se uma inacreditável crista com ossos. Esta crista cem forma de corno media cerca de 1,8 m e muitas vezes até mais ! Com este tipo de instrumento de vento, o animal pode fazer ressoar os seus sons a uma enorme distancia (para prevenir a manada da chegada de um predador, por exemplo). Este atributo serve-lhe ainda como sinal sexual. Além disso machos e fêmeas teriam cristas diferentes.

DK PARASAUROLOPHUS

Familie af hadrosauridraie - Tidsalder: Kridttid

Øverst på hovedet er Parasaurolophus udstyret med en fantastisk benet kam. Dette hule horn måler cirka 1,8 meter og er somme tider længere! Med dette vindinstrument kan dyret frembringe lyde, der kan høres over store afstande (for at advare flokken om f.eks. et rovdyrs tilstedeværelse). Dette redskab synes også at have været brugt som et seksuelt signal. Desuden har hanner og hunner forskellige kamme.

S PARASAUROLOPHUS

Familj: Hadrosaurider - Époque: Krita

Högst upp på huvudet hade Parasaurolophus en otrolig benkam. Detta ihåliga horn mätte 180 centimeter eller mer! Med ett sådant blasinstrument kunde djuret göra sig hört på mycket långt avstånd (till exempel för att varna hjorden för ett rovdjur). Hornet tycks också ha fungerat som en sexuell signal. Hanar och honor hade för övrigt olika kammar.

RU ПАРАЗАВРОЛОФУС

Семейство Hadrosauridae – Меловой период

На самой макушке черепа паразавролофус имеет удивительный жесткий гребешок. По существу, это рог, полный внутри и имеющий длину 1,8 метра или даже больше! С таким «духовым инструментом» паразавролофус может распространять звуки на большие расстояния (например, чтобы предупредить стаю о приближении хищника). Видимо, этот же инструмент используется и для подачи звуковых сигналов в брачный период. Следует заметить, что у самцов и у самок эти рога неодинаковы.

9 m - 29,5'

F PETEIOSAURUS

Famille des Dimorphodontidés - Époque : Trias supérieur

Grand comme un corbeau, léger comme un merle, Peteiosaurus ne se lance pas seulement du haut des falaises, il vole vraiment, en battant des ailes. Il se nourrit d'insectes qu'il attrape en plein vol ! Et devient parfois charognard s'il trouve une carcasse. Sa longue queue droite, ses ailes courtes et vigoureuses (attachées au quatrième doigt des pattes avant) lui permettent de manœuvrer avec précision dans les airs.

GB PETEIOSAURUS

Dimorphodontidae Family - Period: Upper Triassic

As large as a crow and as light as a blackbird, Peteiosaurus not only launched itself off cliff tops but could actually fly by beating its wings. It fed on insects, which it caught in flight! It sometimes became a carrion feeder if it found a carcass. Its long straight tail and short, vigorous wings (attached to the fourth finger of its front legs) helped it to manoeuvre expertly in the air.

D PETEIOSAURUS

Famille der Dimorphodontidae - Formation: Oberes Trias

Der Peteiosaurus war groß wie ein Rabe und leicht wie eine Amsel. Er ließ sich nicht nur von Klippen herabgleiten, sondern er flog richtig mit schlagenden Flügeln. Er ernährte sich von Insekten, die er im vollen Flug erhaschte ! Er verschmähte aber auch nicht Aas, wenn er es fand. Mit seinem langen und geraden Schwanz sowie seinen kurzen und kräftigen Flügeln (die am vierten Finger seiner Vorderbeine befestigt sind) konnte er sehr präzise in der Luft manövrieren.

E PETEIOSAURUS

Familia de los Dimorphodontidos - Época: Trias superior

Grande como un cuervo, ligero como un mirlo, Peteiosaurus no solamente se lanza de la parte superior de los acantilados, vuela realmente batiendo las alas. Se alimenta de insectos que atrapa en pleno vuelo. En ocasiones es carroñero si encuentra alguna animal muerto. Su larga cola derecha, sus alas cortas y vigorosas (fijadas al cuarto dedo de las patas delanteras) le permiten maniobrar con precisión en el aire.

I PETEIOSAURUS

Famiglia dei Dimorphodontidi - Periodo: Triassico superiore

Grande come un corvo, leggero come un merlo, il Peteiosaurus non si lancia solo dall'alto delle scogliere, vola veramente, battendo delle ali. Si nutre d'insetti che acchiappa in pieno volo ! E diventa a volte avvoltoio se trova una carcassa. La sua lunga coda dritta, le sue ali corte e vigorose (attaccate al quarto dito delle zampe anteriori) gli permettono di manovrare con precisione in aria.

NL PETEIOSAURUS

Familie van de Dimorphodontiërs - Tijdperk: Hogere Trias

De Peteiosaurus was zo groot als een raaf maar woog niet meer dan een merel, hij liet zich niet alleen van de kliffen afvallen om te vliegen maar kon echt vliegen door met zijn vleugels te slaan. Hij voedde zich met insecten die hij al vliegend ving ! Soms at hij ook kadavers als hij ergens een dood dier vond. Dankzij zijn lange rechte staart en zijn korte maar krachtige vleugels (die vastzit ten aan de vierde vinger van zijn voorpoten) wist hij zich heel nauwkeurig te bewegen in de lucht.

P PETEIOSAURUS

Família dos Dimorphodontidés - Época: Triássico superior

Grande como um corvo, mas ligeiro como um melro o Peteiosaurus não se limita apenas a lançar-se do alto das falésias, voa também livremente batendo as asas. Alimenta-se de insectos que apanha em pleno voo ! E por vezes torna-se num animal necrófago se encontra algum esqueleto. A sua longa cauda direita, as suas asas curtas e vigorosas (presas ao quarto dedo das patas da frente) permitem-lhe mexer-se com grande precisão pelos ares.

DK PETEIOSAURUS

Familie af dimorphontidae - Tidsalder: Sen Trias

Peteiosaurus er stor som en ravn og let som en solsort, den kaster sig ikke kun ud fra høje skrænter, men flyver rigtigt ved at batke med vingerne. Den levede at insekter, som den fangede i luften ! En gang imellem var den ådselæder, hvis den fandt et ådsel. Den lange lige hale, de korte og kraftige vinger (fastgjort på den fjerde finger på forbenene) gjorde det muligt for den at bevæge sig i luften med stor præcision.

S PETEIOSAURUS

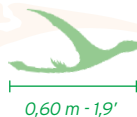
Familj: Dimorphodontider - Epok: Yngre trias

Peteiosaurus, som var stor som en korp men inte vågde mer än en trast, kastade sig inte bara ned från toppen på en klippa, den flög verkligen genom att flaxa med vingarna. Den livnärde sig på insekter som den fångade i flykten och blev ibland asätare. Med sin långa raka svans och sina korta och starka vingar (som satt fast vid det fjärde fingret på frambenen) kunde den manövrera med stor precision i luften.

RU ПЕТИНОЗАВ

Семейство Dimorphodontidae – Верхнетриасовый период

Огромный как ворон и легкий как скворец, петинозавр не только умеет бросаться вниз с обрыва и планировать, но умеет и по-настоящему летать, работая крыльями. Он кормится насекомыми, которых ловит в полете. Но иногда, если находит добычу, то становится и плотоядным. Его длинный прямой хвост и короткие энергичные крылья (прикрепленные к четвертым пальцам передних конечностей) позволяют ему уверенно маневрировать в воздухе.

F PTERANODON

Famille des Pteranodontidés - Époque : Crétacé supérieur

C'est l'un des derniers reptiles volants. Pteranodon vivait sur les falaises en bord de mer. Terrible prédateur, il décimait les bancs de poissons. Sûrement chassait-il, comme l'albatros, en piquant sur sa proie qu'il avalait entière. Sous sa mâchoire sans dents, une poche de peau lui permettait de conserver les poissons pour les digérer plus tard ou nourrir ses petits. On le reconnaît à la longue crête qui surmonte son crâne.

GB PTERANODON

Pteranodontidae Family - Period: Upper Cretaceous

This was one of the last flying reptiles. Pteranodon lived on the cliffs by the sea. A formidable predator, it decimated shoals of fish. It probably hunted like an albatross by swooping down on its prey and swallowing it whole. Beneath its toothless jaw it had a pocket of skin in which it stored fish to digest later or to nourish its young. It could be recognised by the long crest on its skull.

D PTERANODON

Famille der Pteranodontidae - Formation: Obere Kreide

Das Pteranodon ist einer der letzten Flugsaurier und lebte auf den Klippen am Rande des Meeres. Der durchterregende Räuber dezimierte die Fischschwärme. Wahrscheinlich jagte er wie der Albatros, der auf seine Beute herabstößt und sie dann ganz herunter schluckt. Unter seinem zahnlösen Kiefer besitzt er eine Tasche, in der er die Fische aufbewahren kann, um sie später zu verdauen oder um seine Jungen damit zu füttern. Er ist leicht an dem langen Kamm zu erkennen, der seinen Kopf ziert.

E PTERANODON

Familia de los Pteranodontidos - Época: Cretáceo superior

Es uno de los últimos reptiles voladores. Pteranodon vivía en los acantilados a orillas del mar. Terrible depredador, diezaba los bancos de peces. Seguramente cazaba como el albatros, descendiendo en picado sobre su presa que tragaba entera. Bajo su mandíbula sin dientes, una bolsa de piel le permitía conservar los peces para digerirlos más tarde o alimentar a sus pequeños. Se le reconoce por la larga cresta que corona su cráneo.

I PTERANODON

Famiglia dei Pteranodonti - Periodo: Cretaceo superiore

È uno degli ultimi rettili volanti. Il Pteranodon viveva sulle scogliere sul bordo del mare. Terribile predatore, decimava i banchi di pesci. Sicuramente cacciava, come l'albatros, lanciandosi sulla sua preda che ingoiava intera. Sotto la sua mascella senza denti, una sacca di pelle gli permetteva di conservare i pesci per digerirli più tardi e nutrire i suoi piccoli. Si riconosce per la lunga cresta che sormonta il suo cranio.

NL PTERANODON

*Familie van de Pteranodontiërs
Tijdperk: Hogere Krijttijdperk*

Dit is één van de laatste vliegende reptielen. De Pteranodon leefde op de kliffen langs zee. Het was een schrikwekkend roofdier dat hele scholen vissen uitroeide. Hij ving net als de albatros de vissen door er recht op af te vliegen en hij slokte ze helemaal op. Onder zijn tandloze kaak had hij een huidzakje waarin hij de vissen bewaarde om ze laten te verteren of om zijn jongen te voeden. Men herkent hem aan de hoge kuif op zijn schedel.

P PTERANODON

Família dos Pteranodontes - Época: Cretáceo superior

E dos últimos reptéis voadores. O Pteranodon habitava as falésias à beira-mar. Terrível predador, dizimava os cardumes de peixes. Devia certamente pescar tal como o albatroz em voo picado sobre a sua presa que seguidamente devorava inteira. Debaixo do seu bocal um saco de pele permitia-lhe conservar os peixes para os digerir mais tarde ou alimentar os seus filhotes. Era facilmente identificado pela sua longa crista no alto do crânio.

DK PTERANODON

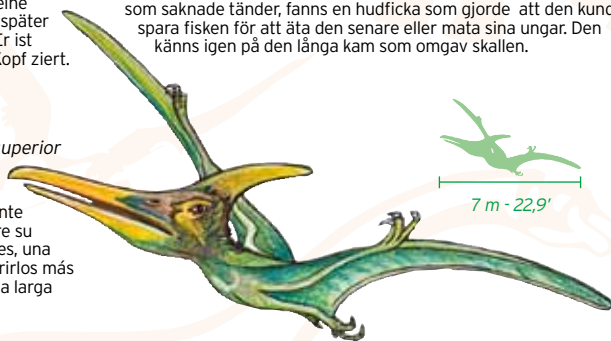
Familie af pterodontidae - Tidsalder: Sen kridttid

Det er en af de sidste flyveøgler. Pteranodon levede på skrænterne ved kysten. Den var et frygteligt rovdyr, der tyndede ud i fiskestimerne. Den jagede ligesom en albatros ved at snuppe sit bytte og sluge det helt. Under kæben, der var uden tænder, fandtes en hudlomme, som gjorde det muligt at opbevare fisk til senere indtagelse eller til at fodre sine unger med. Man kan genkende den på den lange kam, der sidder på hovedet.

S PTERANODON

Familij: Pteranodontider - Epok: Yngre krita

levde på klippor vid kusten och var ett fruktansvärt rovdjur som härjade fiskstimmern. Säkert jagade den, precis som albatrossen, genom att dyka ned på bytet som den svalde helt. Under munnen, som saknade tänder, fanns en hudficka som gjorde att den kunde spara fisken för att äta den senare eller mata sina ungar. Den känns igen på den långa kam som omgav skallen.

RU ПТЕРАНОДОН

Семейство Pteranodontidae – Верхнемеловой период

Это одна из последних летающих рептилий. Птеранодон жил на обрывистых морских берегах. Неумолимый охотник, он буквально истреблял стаи рыб. Конечно, он охотился как альбатрос: убивая свою жертву ударом клюва и проглатывая ее целиком. В его челюсти нет зубов, а под ней расположен мешок с водой, в котором можно хранить рыбу, чтобы потом переварить ее позже. Птеранодона можно узнать по длинному гребню на голове.

F PTERODACTYLUS

Famille des Ptérodactylidés - Époque : Jurassique supérieur

On estime qu'il volait à 20 km/heure. Il savait saisir les courants d'air chaud pour mieux s'élever dans l'air. Son crâne allongé semble aérodynamique. Pterodactylus a la taille d'un vautour, une courte queue, un long cou, des métacarpes (os des mains) allongés. Ses dents très coupantes sont fort utiles quand il chasse les poissons et les insectes. Des traces de poils ont été détectées sur certains fossiles de Pterodactylus.

GB PTERODACTYLUS

Pterodactylidae Family - Period: Upper Jurassic

It is thought that Pterodactylus flew at 20 km an hour. It knew how to make use of warm air currents to help it rise up. Its elongated skull appears to be aerodynamic. Pterodactylus was the size of a vulture, a short tail, a long neck and long metacarpals (bones in the hand). Its cutting teeth were very useful when hunting fish and insects. Traces of hair have been detected on certain Pterodactylus fossils.

D PTERODACTYLUS

Famille der Pterodactylidae - Formation: Oberer Jura

Es wird geschätzt, dass er beim Fliegen eine Geschwindigkeit von 20 km/h erreichte. Er nutzte die Thermik, um sich leichter in die Luft zu erheben und sein lang gezogener Kopf hat anscheinend eine aerodynamische Form. Der Pterodactylus hat die Größe eines Geiers, einen kurzen Schwanz, einen langen Hals und verlängerte Mittelhandknochen (Metakarpfen). Seine sehr scharfen Zähne sind bei der Jagd auf Fische und Insekten überaus nützlich. Bei einigen Fossilien des Pterodactylus wurden Spuren von Haaren gefunden.

E PTERODACTYLO

Familia de los Pterodactiloides - Época: Jurásico superior

Se estima que volaba a 20 km/hora. Sabía coger las corrientes de aire calientes para elevarse mejor en el aire. Su cráneo largo parece aerodinámico. El Pterodactilo tiene el tamaño de un buitre, una cola corta, un cuello largo, metacarpas (huesos de las manos) largos. Sus dientes muy afilados son extremadamente útiles cuando caza peces e insectos. Se detectaron huellas de pelos en algunos fósiles de Pterodactilo.

I PTERODACTYLUS

*Famiglia dei Pterodactili
Periodo: Giurassico superiore*

Si stima che volasse a 20 km/ora. Sapeva prendere le correnti d'aria calda per meglio elevarsi in aria. Il suo cranio allungato sembra aerodinamico. Il Pterodactylus ha la dimensione d'un avvoltoio, una corta coda, un lungo collo, dei metacarpi (ossa delle mani) allungati. I suoi denti molto taglienti sono potenti strumenti quando caccia i pesci e gli insetti. Delle tracce di peli sono state individuate su certi fossili di Pterodactylus.

NL PTERODACTYLUS

*Familie van de Pterodactylidiërs
Tijdperk: Hogere Juratijdperk*

Men denkt dat dit dier met een snelheid van 20 km / uur kon vliegen. Hij was eveneens in staat de warme luchtstromen op te sporen om hoger te gaan. Zijn lange schedel ziet er gestroomlijnd uit, de Pterodactylus is zo groot als een gier, hij heeft een korte staart, een lange nek en lange middelhandsbeentjes. Hij heeft hele scherpe tanden waarmee hij vis en insecten ving. Op sommige fossielen heeft men ook sporen van haartjes gevonden.

P PTERODACTYLUS

Família dos Pterodáctilos - Época: Jurássica superior

Calcula-se que voasse a uma velocidade de 20 km/h. Sabia aproveitar as correntes de ar quente para melhor se elevar nos ares. O seu crânio alongado parecia aerodinâmico. O Pterodáctilo apresentava a altura de um falcão, cauda curta, pescoço longo metacarpas (ou mãos) alongados. Os seus dentes muito cortantes eram fortes aliados na sua caça de peixes e insectos. Foram detectados vestígios de pelos ou cabelos em alguns fósseis do Pterodáctilo.

DK PTERODACTYLUS

Familie af pterodactylidae - Tidsalder: Sen jura

Man mener, at den kunne flyve 20 km/timen. Den vidste at den kunne benytte sig af de varme luftstrømme for at løfte sig op i luften. Dens aflange kranium syntes at være aerodynamisk. Pterodactylus er på størrelse med en grib, kort hale, lang hals og mellemhånd (håndens knogler). Dens skarpe tænder var meget praktiske, når den jagede fisk og insekter. Der er fundet spor af pels på visse Pterodactylus fossiler.

S PTERODACTYLUS

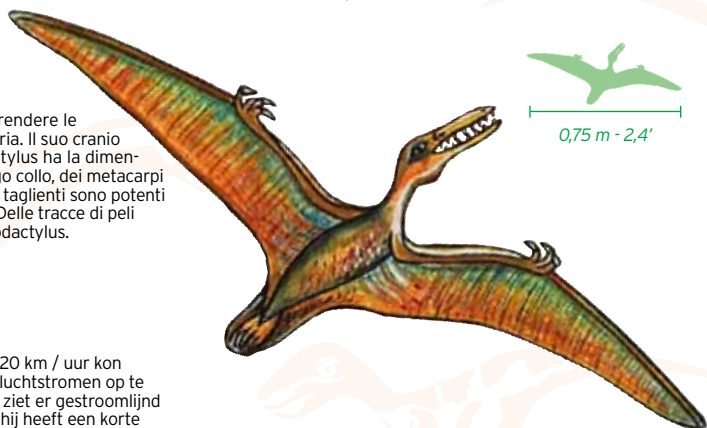
Familij: Pterodactylider - Epok: Yngre jura

Det beräkmas att Pterodactylus kunde flyga med 20 kilometer i timmen. Den hade förmågan att utnyttja varmluftströmmar för att komma högre upp i luften. Dess långa huvud gav ett intryck av strömlinjeform. Pterodactylus är stor som en gam med kort svans, lång hals och utdragna mellanhandsben. Dess mycket vassa tänder var till stor nytta när den jagade fisk eller insekter. Man har upptäckt spår av hår på vissa fossil av Pterodactylus.

RU ПТЕРОДАКТИЛЬ

Семейство Pterodactylidae – Верхнеюрский период

По оценкам, скорость его полетов составляла 20 км/час. Он умел улавливать движения теплого воздуха, чтобы с их помощью лучше подняться в воздух. По своим размерам птеродактиль подобен грифу, у него короткий хвост и длинная шея и длинные кости кистей передних конечностей. Зубы-резцы у него очень острые, это помогает ему охотиться на насекомых и рыб. На некоторых останках птеродактилей находят следы шерсти.

F QUETZALCOATLUS

Famille des Azhdarchidés - Époque : Crétacé

Quetzalcoatlus porte le nom d'un dieu aztèque qui signifie « serpent à plumes ». Pourtant, c'est faux, aucune plume n'a recouvert le corps de cet animal préhistorique. Les ailes déployées, il est aussi grand qu'un avion. C'est d'ailleurs le plus grand des reptiles volants. Dans les airs, il planait ; à terre, il pouvait très bien se déplacer sur ses quatre pattes. Son long bec fin cherchait les mollusques dans la boue.

GB QUETZALCOATLUS

Azhdarchidae Family - Period: Cretaceous

Quetzalcoatlus has the name of an Aztec this is misleading and incorrect because this prehistoric animal had no feathers. With its wings outstretched, it was as wide as an aeroplane. It was, in fact, the largest of the flying reptiles. In the sky it glided and on the ground it could move around very well on its four feet. It used its long thin beak to search for molluscs in the mud.

D QUETZALCOATLUS

Familie der Azhdarchidae - Formation: Kreide

Der Quetzalcoatlus trägt den Namen « Feder-schlange » nach dem Gott der Azteken. Das ist allerdings falsch, denn keine Feder bedeckte den Körper dieses prähistorischen Tieres. Mit ausgereiteten Flügeln hatte er die Größe eines Flugzeugs. Damit war er übrigen der größte Flugsaurier. Durch die Luft bewegte er sich im Gleitflug und auf dem Boden konnte er sich sehr gut auf seinen vier Beinen bewegen. Mit seinem langen Schnabel suchte er im Schlamm nach Weichtieren.

E QUETZALCOATLUS

Familia de los Azhdarquidos

Época: Cretáceo

Quetzalcoatlus lleva el nombre de un dios azteca que significa « serpiente de plumas ». No obstante, es falso, este animal prehistórico no llevaba ninguna pluma en su cuerpo. Con las alas desplegadas es tan grande como un avión. Es el más grande de los reptiles voladores. En el aire planeaba; en tierra se podía desplazar muy bien sobre sus cuatro patas. Su pico largo y fino buscaba los moluscos en el barro.

I QUETZALCOATLUS

Famiglia degli Azhdarchidi - Periodo: Cretaceo

Il Quetzalcoatlus porta il nome d'un dio atzeco che significa « serpente a piume ». Tuttavia è falso, nessuna piuma ha ricoperto il corpo di questo animale preistorico. Ad ali dispiegate, è grande come un aereo. È peraltro il più grande dei rettili volanti. In aria, planava; a terra, poteva molto bene spostarsi sulle sue quattro zampe. Il suo lungo becco fine cercava i molluschi nel fango.

NL QUETZALCOATLUS

Familie van de Azhdarchiën - Tijdperk: Krijttijdperk

De Quetzalcoatlus draagt de naam van een Azteekse god die wil zeggen « veerslang ». Dit is echter niet juist, dit voorhistorische dier had totaal geen veren op zijn lichaam. Als hij zijn vleugel uitspreidt is hij even groot als een vliegtuig en hij is de grootste van de vliegende reptielen. In de lucht zweefde hij en op de grond wist hij zich heel goed te bewegen op zijn vier poten. Met zijn lange dunne bek ving hij weekdieren in de modder.

P QUETZALCOATLUS

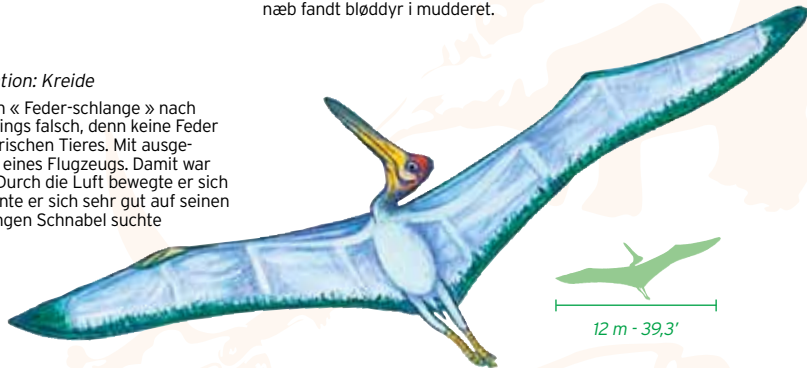
Família dos Azhdarchidae - Época: Cretácea

O Quetzalcoatlus ostenta o nome de um Deus asteca que significa « serpente de plumas ». E no entanto, isso não é verdade pois não foi nunca encontrada qualquer pluma neste animal pré-histórico. Com as suas asas estendidas, é tão grande como um avião. É para além disso o maior dos répteis voadores. Nos ares planava, em terra conseguia deslocar-se facilmente nas suas quatro patas. O seu bico comprido procurava moluscos na lama.

DK QUETZALCOATLUS

Familie af azhdarchidae - Tidsalder: Kridttid

Quetzalcoatlus bærer navnet på en aztekisk gud, der betyder en «slange med fjer». Dette er dog ikke rigtigt, da ikke en eneste fjer har dækket kroppen på dette præhistoriske dyr. Når vingerne var udfoldet, var de lige så store som på en flyvemaskine. Den var i øvrigt den største flyvevøgle nogensinde. I luften svævede den, og på jorden kunne den bevæge sig på sine fire ben. Dets lange tynde næb fandt bløddyr i mudderet.

S QUETZALCOATLUS

Familj: Azhdarchider - Epook: Krita

Quetzalcoatlus är uppkallad efter en aztekisk gud vars namn betyder «fjäderorm». Men det är fel. Detta förhistoriska djur hade inga fjädrar. Med utbredda vingar var den stor som ett flygplan. Den var för övrigt den största av alla flygdödlor. Den glidflog i luften; på marken kunde den utan svårighet förflytta sig på fyra ben. Med sin långa näbb sökte den efter mollusker i dyn.

RU КЕТЦАКОАТЛ

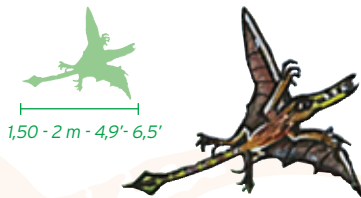
Семейство Azhdarchidae – Меловой период

Кетцакоатл носит имя ацтекского божества, в переводе оно означает «пернатая змея». Однако это неправда, никаких перьев на теле этого доисторического животного не было. Когда кетцакоатл разворачивал свои крылья, то он был размером с самолет. Это была тогда самая крупная летающая рептилия. В воздухе он планировал, а на земле мог очень быстро перемещаться на четырех конечностях. Своим длинным тонким носом он искал моллюсков в иле.

F RHAMPHORHYNCHUS

Famille des Rhamphorhynchidés
Époque : Jurassique supérieure

Avec ses ailes de grande envergure et ses pattes courtes, Rhamphorhynchus devait paraître malhabile au sol. Une fois dans les airs, utilisant sa longue queue comme un gouvernail, il pouvait voler au ras de l'eau, plongeant sa mâchoire inférieure dans le courant pour attraper les poissons. Légèrement retroussé, son long bec pointu fonctionne comme un harpon. Les jeunes, eux, se nourrissent d'insectes et de fruits de mer.

GB RHAMPHORHYNCHUS

Rhamphorhynchidae Family - Period: Upper Jurassic

With its large wingspan and short legs, Rhamphorhynchus must have seemed very clumsy on land. However, once airborne, using its long tail as a rudder, it could fly skimming the water, plunging its lower jaw into the current to trap fish. Its long, slightly upturned beak acted as a harpoon. The young fed on insects and shellfish.

stroom steken om vissen te vangen. Hij had een iets gekrulde lange puntige bek die dienst deed als harpoen. De jongen voedden zich met insecten en zeevruchten.

D RHAMPHORHYNCHUS

Famille der Rhamphorhynchidae - Formation: Oberer Jura

Mit der großen Spannweite seiner Flügel und mit seinen kurzen Beinen erwies sich der Rhamphorhynchus am Boden sicherlich nicht besonders geschickt. In der Luft nutzte er jedoch seinen langen Schwanz zum Steuern, wenn er dicht über die Wasserfläche flog und seinen Unterkiefer in das vorbeiströmende Wasser tauchte, um damit Fische zu fangen, wobei der lange und leicht geschürzte Schnabel wie eine Harpune wirkte. Die Jungen ernährten sich ihrerseits von Insekten und Meeresfrüchten.

P RHAMPHORHYNCHUS

Família dos Rhamphorhynchus - Época: Jurássica superior

Com as suas asas de grande envergadura e patas curtas o Rhamphorhynchus deveria parecer descoordenado no solo. Uma vez nos ares, utilizária a sua cauda como um leme, e podia voar raso á agua mergulhando a sua mandíbula inferior na água para apanhar os peixes. Ligeiramente arrebitado o seu bico comprido funciona como um arpão. Os jovens alimentam-se eles próprios de insectos e frutos do mar.

E RHAMPHORHYNCHUS

Familia de los Ramforínquidos - Época: Jurásico superior

Con sus alas de gran envergadura y sus patas cortas, Rhamphorhynchus debía parecer torpe sobre el suelo. En el aire, utilizando su larga cola como timón, podía volar a ras del agua, sumergiendo su mandíbula inferior en la corriente para atrapar peces. Ligeramente respingón, su pico largo y puntiagudo funciona como un arpón. Los ejemplares jóvenes a su vez se alimentaban de insectos y marisco.

DK RHAMPHORHYNCHUS

Familie af rhamphorhynchoidae - Tidsalder: Sen jura

Med sit store vingefang og sine korte ben synes Rhamphorhynchus at være klodset på jorden. Men når den var i luften, brugte den sin lange hale som styrepind, og den kunne flyve i vandoverfladen og stikke sin nederste kæbe ned i strømmen for at fange fisk. Det lange spidse næb, der vendte lidt opad, fungerede som en harpun. De unge levede af insekter og skaldyr.

I RHAMPHORHYNCHUS

Famiglia dei Ramforinchi - Periodo: Giurassico superiore

Con le sue ali a grande apertura alare e le sue corte zampe, il Rhamphorhynchus doveva apparire maldestro al suolo. Una volta in aria, utilizzando la sua lunga coda come un timone, poteva volare a raso d'acqua, immergendo la sua mascella inferiore nella corrente per acciappare i pesci. Leggermente all'insù, il suo lungo becco appuntito funziona come un arpione. I giovani, loro, si nutrono d'insetti e di frutti di mare.

S RHAMPHORHYNCHUS

Familj: Rhamphorhynchider - Epok: Yngre jura

Med sidan breda vingar och korta ben kunde Rhamphorhynchus se klumpig ut på marken. Men när den väl var i luften och använde sin långa svans som roder kunde den flyga strax ovanför vattenytan och doppa underkäken i strömmen för att fånga fiskar. Dess långa, lätt uppåtriktade näbb kunde fungera som en harpun. Ungarna livnärde sig på insekter och skaldjur.

NL RHAMPHORHYNCHUS

Familie van de Rhamphorhynchidien
Tijdperk: Hogere Juratijdperk

Met zijn brede vleugels en zijn korte pootjes zag de Rhamphorhynchus er waarschijnlijk heel onhandig en log uit op de grond maar in de lucht kon hij, met behulp van zijn lange staart als roer, vlak langs de wateroppervlakte vliegen en zijn onderkaak in de

RU Рамфоринхус

Семейство Rhamphorhynchidae – Верхнеюрский период

У него огромный размах крыльев, а ноги короткие, поэтому на земле он должен казаться неповоротливым. Но когда он оказывался в воздухе, то, используя свой длинный хвост как руль, он мог совершать брешющие полеты над поверхностью воды, опустив свою нижнюю челюсть в воду, чтобы поймать рыбу. Он использовал свой длинный острый клюв как гарпун. Молодняк питался насекомыми и морепродуктами.

F SALTASAURUS

Famille des Titanosauridés - Époque : Crétacé supérieur

Cet herbivore est un géant : il est plus long qu'un autobus ! Son corps porte une véritable armure, formée de plaques osseuses rondes et de centaines de « clous », en os eux aussi, qui parsèment sa peau. Saltasaurus vit sur la terre ferme, mais ne dédaigne pas se reposer dans l'eau, à la manière des éléphants. Il peut se hisser sur ses seules pattes arrière pour manger les feuilles tout en haut des arbres. Il s'appuie alors sur sa grosse queue souple.

GB SALTASAURUS

Titanosauridae Family - Period: Upper Cretaceous

This herbivore was a giant, longer than a coach! Its body was covered in an armour of round bony plates and hundreds of « nails », also made of bone, dotted all over its skin. Saltasaurus lived on dry land but didn't mind rolling in water occasionally like elephants do. It could rise up on its hind legs to eat leaves at the top of trees, leaning back on its large, flexible tail for balance.

D SALTASAURUS

Familie der Titanosauridae - Formation: Obere Kreide

Dieser Pflanzenfresser ist ein Gigant und länger als ein Autobus ! Sein Körper ist von einer wahren Rüstung aus runden Knochenplatten und hunderten mind « Spitzen » geschützt, die ebenfalls aus Knochen bestehen und über seine Haut verteilt sind. Der Saltasaurus lebte auf dem festen Land und wie die Elefanten ver-schmähete er es keinesfalls, sich im Wasser zu wälzen. Er kann sich auf seinen Hinterbeinen aufrichten, um die Blätter aus dem Wipfel der Bäume zu fressen. Dabei stützt er sich auf seinen dicken und biegsamen Schwanz.

E SALTASAURIO

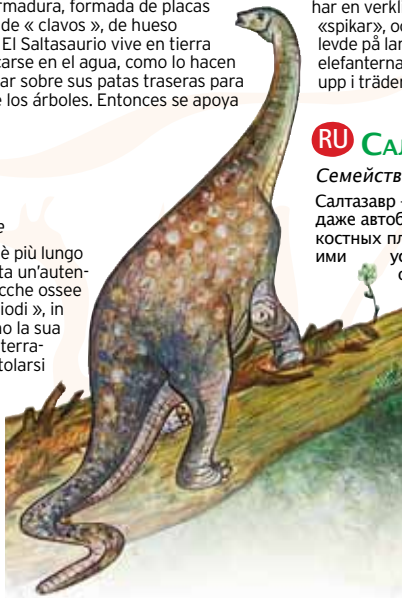
*Familia de los Titanosáuridos
Época: Cretáceo superior*

Este herbívoro es un gigante: es más largo que un autobús. Su cuerpo lleva una verdadera armadura, formada de placas óseas redondas y centenares de « clavos », de hueso también, que salpican su piel. El Saltasaurio vive en tierra firme, pero no desdena revolcarse en el agua, como lo hacen los elefantes. Se puede levantar sobre sus patas traseras para comer las hojas superiores de los árboles. Entonces se apoya en su gran cola flexible.

I SALTASAURUS

*Famiglia dei Titanosauridi
Periodo: Cretaceo superiore*

Questo erbivoro è un gigante: è più lungo d'un autobus! Il suo corpo porta un'autentica armatura, formata da placche ossee rotonde e da centinaia di « chiodi », in osso anch'essi, che cospargono la sua pelle. Il Saltasaurus vive sulla terraferma, ma non disdegna di rotolarsi nell'acqua, alla maniera degli elefanti. Può issarsi sulle sue sole zampe posteriori per mangiare le foglie proprio in alto degli alberi. S'appoggia allora sulla sua grosse coda flessibile.

NL SALTASAURUS

*Familie van de Titanosauriërs
Tijdperk: Hogere Krijttijdperk*

Deze plantenetter is een ware reus: hij is langer dan een bus ! Zijn lichaam is bedekt met een waar pantser gevormd door beentachtige ronde schilden en honderden « spijkers », ook van been over zijn hele huid. De Saltasaurus leeft op het vaste land maar vindt het ook lekker om, net als olifanten, in het water te rollen. Hij kan recht op zijn achterpoten gaan staan om bij de bladeren helemaal bovenin de bomen te komen, hiervoor steunt hij op zijn dikke soepele staart.

P SALTASAURUS

Família dos Tyrannosauridae - Época: Cretáceo superior

Este herbívoro é um gigante: sendo mais comprido que um autocarro ! O seu corpo possui uma verdadeira armadura, formada por placas ósseas redondas e centenas de «pregos», igualmente em material óseo, que se espalhavam pela pele. O Saltasaurus vive em terra firme, mas não desdenha rebolar-se na água como se fosse um elefante. Pode içar-se apenas sobre as patas traseiras para comer as folhas bem lá no alto das árvores. Apoiar-se então na sua grande cauda flexível.

DK SALTASAURUS

Familie af titanosauridae - Tidsalder: Sen kridttid

Denne plantæder er en gigant: den er længere end en bus! Dens krop havde et rigtig panser, der var formet af runde knogleplader og med hundredvis af «pigge» liggendes med knogler, som var spredt over huden. Saltasaurus levede udelukkende på landjorden, men kunne godt lide at rulle sig i vand, ligesom elefanter. Den kunne løfte sig op på bagbenene for at spise blade i trætoppene. Den støttede sig så på sin store smidige hale.

S SALTASAURUS

Familij: Titanosaurider - Epok: Yngre krita

Denna växtätare var jättestor. Den var längre än en buss. Dess kropp har en verklig rustning, bildad av runda benplattor och hundratals «spikar», också de av ben, som översållade kroppen. Saltasaurus levde på land men tyckte om att rulla sig i vatten precis som elefanterna. Den kunde resa sig på bakbenen för att äta blad högt upp i träden. Den stödde sig då på sin tjocka, mjuka svans.

RU САЛТАЗАВР

Семейство Titanosauridae – Верхнемеловой период

Салтазавр – это гигантское травоядное животное. Он длиннее даже автобуса! На теле у него защитное покрытие из круглых костных пластин, а также около сотни шипов, тоже костных – ими усеяна вся его кожа. Салтазавр живет на суше, но охотно залезает и в море, ведя себя при этом как слон. Он может подтянуться на задние лапы, чтобы сорвать листочки с верхних веток деревьев. В такие минуты он опирается на свой большой гибкий хвост.

F SEGNO SAURUS

Famille des Therizinosauridés - Époque : Crétacé supérieur

Il demeure assez mystérieux, Segnosaurus. On ignore encore exactement quelle nourriture ingurgitait ce bipède... Était-il herbivore ? Nageait-il dans les rivières pour pêcher des poissons ? Ou bien mangeait-il des termites ? Derrière son bec édenté, au fond des mâchoires, se nichent des dents tranchantes. Ses membres trapus ne lui permettaient pas de se déplacer rapidement, il aurait fait un mauvais prédateur !

GB SEGNO SAURUS

Therizinosauridae Family - Period: Upper Cretaceous

Segnosaurus remains a mystery. It is still not known what type of food this biped ate. Was it a herbivore? Did it swim in rivers and hunt fish? Or did it eat termites? There were sharp teeth behind its toothless beak, at the back of its jaws. Its stocky legs would not have allowed it to move around quickly, so it would have been a poor predator!

D SEGNO SAURUS

Familie der Therizinosauridae - Formation: Obere Kreide

Der Segnosaurus ist weiterhin recht rätselhaft. Noch weiß man nicht genau, welche Nahrung dieser Zweifüßer verschlang. War er ein Pflanzenfresser ? Schwamm er in den Flüssen, um Fische zu fangen ? Fraß er vielleicht auch Termiten ? Hinter seinem zahnlosen Schnabel verstecken sich am Ende des Kiefers Schneidezähne. Seine gedrunghenen Glieder erlaubten ihm nicht, sich schnell zu bewegen. Er wäre daher ein schlechter Räuber gewesen !

E SEGNO SAURIO

Familia de los Therizinosaurios - Época: Cretáceo superior

El Segnosaurio sigue siendo bastante misterioso. Aún no se sabe exactamente de qué se alimentaba este bipedo.... ¿Era herbívoro? ¿Nadaba en los ríos para pescar peces? ¿O comía termitas? Detrás de su pico desdentado, en el fondo de las mandíbulas, se esconden unos dientes muy afilados. Sus miembros rechonchos no le permitían desplazarse muy rápido, habría sido un mal depredador.

I SEGNO SAURUS

*Famiglia dei Therizosauridi
Periodo: Cretaceo superiore*

Resta abbastanza misterioso il Segnosaurus. S'ignora ancora esattamente quale cibo ingurgitava questo bipede... Era erbivoro? Nuotava nei corsi d'acqua per pescare dei pesci? Oppure mangiava termiti? Dietro il suo becco sdentato, in fondo alle mascelle, si annidavano dei denti taglienti. Le sue membra tozze non gli permettevano di spostarsi rapidamente, sarebbe stato un cattivo predatore !

NL SEGNO SAURUS

*Familie van de Therizosauriërs
Tijdperk: Hogere Krijttijdperk*

De Segnosaurus is nog steeds een mysterie, we weten bijvoorbeeld niet waarmee deze tweevoeter zich voedde .... was hij een planteneter ? Ging hij de rivier in om vissen te vangen ? Of at hij termiten ? Achterin zijn tandloze bek, helemaal achteraan de kaken, had hij hele scherpe tanden. Zijn logge ledematen maakten het hem niet mogelijk zich snel te bewegen, en hij was dus geen roofdier !

P SEGNO SAURUS

Família dos Therizinosauridae - Época: Cretáceo superior

Permanece bastante misterioso o Segnosaurus. Ignoramos ainda hoje que alimentos ingeririam este bipede.... Seria herbívoro? Nadaria nos rios para pescar os peixes? Ou talvez comesse térmitas ? Por detrás do seu bico desdentado, no fundo das mandíbulas, aninham-seão dentes afiados. Os seus membros robustos não lhe permitiam que se deslocasse muito rápido, teria feito um mau predador!

DK SEGNO SAURUS

Familie af therizinosauridae - Tidsalder: Sen kridttid

Segnosaurus er stadig et mysterium. Man ved stadig ikke, hvilken føde dette tobenede dyr levede af... Var den planteædende? Svømmede den i floderne for af fange fisk? Eller spiste den termitter? Bag sit tandløse næb, helt nede bag kæberne, gemte der sig skarpe tænder. Dens firskårne lemmer gav det ikke mulighed for af bevæge sig hurtigt, og den må have været et dårligt rovdyr!

S SEGNO SAURUS

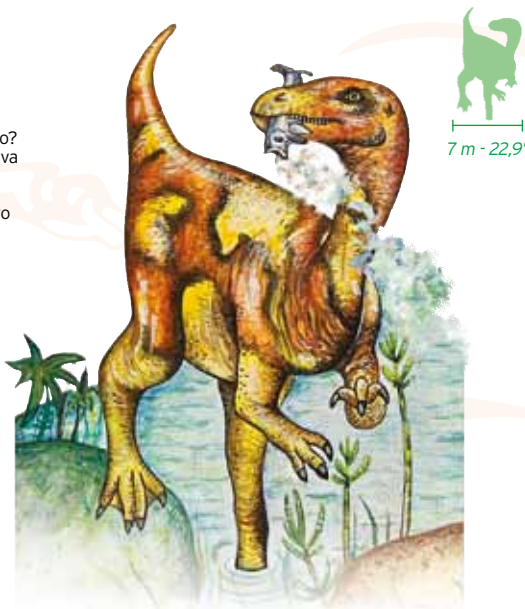
Famil: Therizosaurider - Epok: Yngre krita

Segnosaurus är fortfarande gåtfull. Man vet inte exakt vad detta tvåbenta djur åt. Var den växtätande? Simmade den i floderna för att fånga fisk? Eller åt den termiter? Bakom sin tandlösa näbb, långt nere i svalget, gömde sig vassa tänder. Med sina korta ben kunde den inte förflytta sig snabbt och skulle ha varit ett dåligt rovdjur.

RU СЕГНОЗАВ

Семейство Therizinosauridae – Верхнемеловой период

Жизнь сегнозавра полна таинственности. Никто не знает даже, чем он питается, хоть и известно, что ходил он на двух конечностях. Травоядный он или нет? Плавал ли он в реках, чтобы ловить рыбу? Или же он ел термитов? За его беззубым клювом, в глубине челюстей, прячутся острые зубы. Но с таким тучным телом он бы не смог быстро бегать – значит, он был бы плохим хищником!

F STEGOCERAS

Famille des Pachycéphalosauridés
Époque : Crétacé supérieur

Stegoceras possède un crâne incroyablement solide, mesurant plus de 6 centimètres d'épaisseur, chez un adulte mâle. Sa tête ronde et volumineuse porte tout autour de petites boules osseuses. Était-ce un ornement ? Ce crâne devait être une arme redoutable, pour mettre à terre un attaquant ou dans un combat entre mâles. Paisibles herbivores, les Stegoceras se battaient pour prendre la tête du troupeau ou choisir une femelle.

GB STEGOSAURUS

Pachycephalosauridae Family - Period: Upper Cretaceous

Stegosaurus had a remarkably solid skull, more than 6 centimetres thick in an adult male. Its round, large head was covered in little bony balls. Was this just decoration? No, the skull must have been a formidable weapon for seeing off an attacker or fighting other males of the same species. Peaceful herbivores, Stegosaurus fought to lead a herd or choose a female.

D STEGOCERAS

Famille der Pachycéphalosauridae - Formation: Obere Kreide

Der Stegoceras besitzt einen unglaublich festen Schädel, der bei einem erwachsenen Männchen eine Dicke von mehr als 6 cm erreicht. Der runde und großvolumige Kopf ist rundherum mit kleinen knöchernen Kugeln bedeckt. War das ein Schmuck? Dieser Schädel war sicherlich eine furchterregende Waffe, um einen Gegner niederzustrecken oder für einen Kampf zwischen den Männchen. Als friedliche Pflanzenfresser kämpften die Stegoceras gegeneinander, um ein Weibchen zu wählen oder um die Führung der Herde zu übernehmen.

E STEGOCERAS

Familia de los Paquicefalosauridos - Época: Cretáceo superior

El Stegoceras tiene un cráneo increíblemente resistente, que en un adulto macho mide más de 6 centímetros de grosor. Su cabeza redonda y voluminosa lleva alrededor pequeñas bolas óseas. ¿Sería un adorno? Este cráneo debía ser un arma temible, para abatir a un atacante o en un combate entre machos. Herbívoros apacibles, los Stegoceras combatían entre sí para encabezar la manada o elegir una hembra.

I STEGOCERAS

Famiglia dei Pachicefalosauridi - Periodo: Cretaceo superiore

Lo Stegoceras possiede un cranio incredibilmente solido, che misura più di 6 centimetri di spessore, in un adulto maschio. La sua testa rotonda e voluminosa porta tutto attorno delle piccole palle ossee. Si trattava d'un ornamento? Questo cranio doveva essere un'arma temibile, per mettere a terra un attaccante o in un combattimento fra maschi. Placidi erbivori, gli Stegoceras si battevano per prendere la testa del branco o scegliere una femmina.

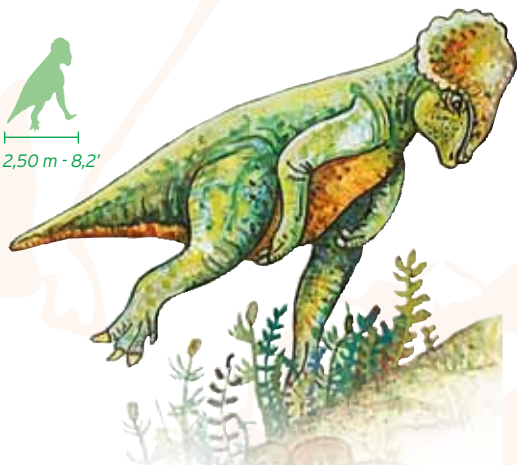
NL STEGOCERAS

Familie van de Pachycelalosauriërs
Tijdperk: Hogere Krijttijdperk

De Stegoceras heeft een ongelofelijke harde schedel van meer dan 6 centimeter dik wat betreft het volwassen mannetje. Om zijn grote ronde kop heen zitten kleine beenachtige rondingen. Was dit een soort tooi? Zijn schedel vormde waarschijnlijk een schrikwekkend wapen waarmee hij een aanvallende moeiteloos kon vloeren en bij gevechten tussen twee mannetjes. De Stegoceras was een vredige plantenetter die alleen een gevecht aanging om de leiding van de kudde te nemen of om een vrouwtje te veroveren.

2,50 m - 8,2'

P STEGOCERAS

Família dos Pachycephalosaurus - Época: Cretáceo superior

O Stegoceras possui um crânio incrivelmente sólido medindo mais de 6 centímetros de espessura num adulto macho. A sua cabeça redonda e volumosa e apresentava pequenas bolas ósseas. Seria um ornamento? O seu crânio devia ser uma arma temível, para deitar ao chão um atacante ou num combate entre machos. Herbívoros pacíficos os Stegoceras batiam-se para ser o chefe da manada ou escolher uma fêmea.

DK STEGOCERAS

Familie af pachycephalosaurididae - Tidsalder: Sen kridttid

Stegoceras havde et enormt solidt hoved, der hos en voksen han målte mere end 6 centimeter i tykkelsen. Dens runde og fyldige hoved var omkranset af små benagtige knolde. Var det en udsmykning? Dette hoved kunne være et farligt våben til at nedlægge en angriber eller i nærkamp mellem hannerne. Stegoceras var en fredsommelig planteæder, der sloges for at blive flokkens overhoved eller for at vælge en hun.

S STEGOCERAS

Familij: Pachycéphalosaurider - Epok: Yngre krita

Stegoceras har en oerhørt hård skalle som är mer än sex centimeter tjock hos en vuxen hane. Dess stora och runda huvud är omgivet av små benkmlölar. Var det en prydnad? Dess skalle måste ha varit ett fruktansvärt vapen för att slå ned en fiende eller i en kamp mellan hanar. Stegoceras var en fridsam växtätare som slogs för att ta ledningen över flocken eller välja en hona.

RU СТЕГОЦЕРАС

Семейство Pachycephalosauridae – Верхнемеловой период

Череп стегоцеракса невероятно крепок – толщина черепа взрослого самца составляет более 6 см. У него круглая голова и объемистое «ожерелье» из маленьких шариков. Что это? Украшение? Неизвестно... Череп должен был быть очень крепким, чтобы выдерживать драки самцов, ведь при этом они кидают друг друга на землю. Мирные травоядные стегоцерасы бились за то, чтобы стать вожаком стаи, либо чтобы завоевать самку.

F TRICERATOPS

Famille des Cératopsidés - Époque : Crétacé supérieur

Il a l'allure d'un énorme rhinocéros. Aussi solide qu'un char d'assaut, Triceratops pèse entre 5 et 10 tonnes. Son crâne, à lui seul, mesure 2 mètres. Il est muni de trois cornes : une courte sur le nez, deux longues sur le front. Une collerette en os protège son cou et ses épaules. Ce sont sans doute des moyens de défense, pour cet herbivore. Il vit en troupeau, dans les plaines et les forêts, sous des latitudes au climat assez doux.

GB TRICERATOPS

Ceratopsidae Family - Period: Upper Cretaceous

Triceratops looked like an enormous rhinoceros. Solid as a tank, it weighed between 5 and 10 tons. Its skull alone was 2 metres long. It had three horns, a short one on the nose and two long ones on the forehead. A bony collar protected its neck and shoulders. These were undoubtedly a means of defence for this herbivore. It lived in herds in the plains and forests, in latitudes with a mild climate.

D TRICERATOPS

Famille der Ceratopsidae - Formation: Obere Kreide

Der Triceratops hat die Gestalt eines gewaltigen Nashorns, ist ebenso robust wie ein Panzer und wiegt zwischen 5 und 10 t. Alleine sein Schädel hat eine Größe von 2 m und trägt drei Hörner: Ein kurzes Horn auf der Nase und zwei längere Hörner auf der Stirn. Ein knöcherner Kragen schützt seinen Hals und seine Schultern. Es handelt sich ohne jeden Zweifel um Mittel zur Verteidigung dieses Pflanzenfressers. Er lebte in den Breiten mit recht mildem Klima auf Ebenen und in Wäldern.

E TRICERATOPS

Familia de los Ceratopsidos - Época: Cretáceo superior

Tiene el aspecto de un enorme rinoceronte. Tan resistente como un tanque, el Triceratops pesa entre 5 y 10 toneladas. Sólo su cráneo mide 2 metros. Está provisto de tres cuernos: uno corto sobre la nariz, y dos largos sobre la frente. Un collarín de hueso protege su cuello y sus hombros. Sin duda son medios de defensa para este herbívoro. Vive en manadas, en llanuras y bosques, en climas bastante suaves.

I TRICERATOPS

Famiglia dei Ceratopsidi - Periodo: Cretaceo superiore

Ha l'aspetto d'un enorme rinoceronte. Solido come un carro armato, il Triceratops pesa fra 5 e 10 tonnellate. Il suo cranio, da solo, misura 2 metri. È munito di tre corna: uno corto sul naso, due lunghi sulla fronte. Un colletto in osso protegge il suo collo e le sue spalle. Si tratta senza dubbio di mezzi di difesa, per questo erbivoro. Vive in branco, nelle pianure e foreste, sotto latitudini dal clima abbastanza dolce.

NL TRICERATOPS

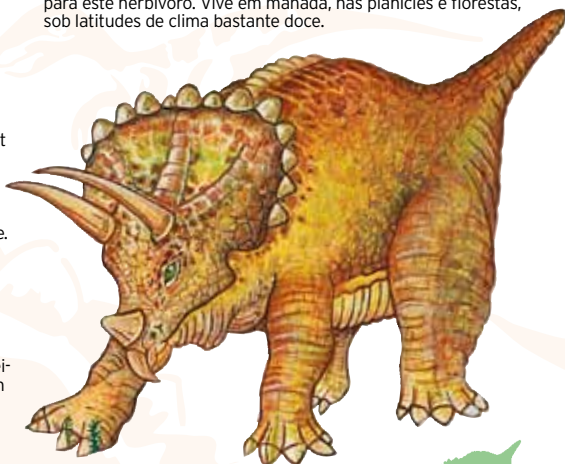
*Familie van de Ceratopsiërs
Tijdperk: Hogere Krijttijdperk*

Dit beest ziet eruit als een enorme rhinoceros, net zo krachtig als een tank en hij weegt tussen de 5 en 10 ton. Zijn schedel alleen al is 2 meter en is voorzien van drie hoornen: een korte hoorn op de neus en twee lange op het voorhoofd. Zijn nek en zijn schouders worden beschermd door een kraag van beenderen. Voor deze planteneten waren dat waarschijnlijk de wapens waarmee hij zich kon verdedigen. Dit was een kudde die leefde op de laagvlaktes en in de bossen in streken met een vrij zacht klimaat.

P TRICERATOPS

Família dos Ceratopsídeos - Época: Cretáceo superior

Tem o porte de um enorme rinoceronte. Sólido como um carro de assalto, o Triceratops pesa entre 5 e 10 toneladas. O crânio só por si, mede 2 metros. Está munido de três cornos : um curto sobre o nariz e dois compridos na frente. Um colarinho em osso protege o pescoço e as espáduas. Serão sem dúvida os seus meios de defesa, para este herbívoro. Vive em manada, nas planícies e florestas, sob latitudes de clima bastante doce.

DK TRICERATOPS

Familie af ceratopsidae - Tidsalder: Sen kridttid

Den har gang som et enormt næsehorn. Er ligeså solid som en kampvogn og vejer mellem 5 og 10 tons. Dens kranium alene måler 2 meter. Den er udstyret med tre horn: Et kort på næsen, to lange i panden. Et knoglehalsbånd beskytter dens hals og skuldre. Det er uden tvivl et forsvarsmiddel for denne planteæder. Den lever i flokke, på stepperne og i skovene under breddegrader med rimeligt mildt klima.

S TRICERATOPS

Familij: Ceratopsider - Epok: Yngre krita

Triceratops såg ut som en väldig noshörning, verkade vara lika solid som en tank och vägde mellan fem och sex ton. Enbart huvudet mätte två meter. Den hade tre horn: ett kort på näsan och två långa i pannan. En benkrage skyddade hals och axlar. Den fungerade nog som försvarsvapen för denna växtätare, som levde i hjordar på slätterna och i skogarna. Klimatet var antagligen tämligen mildt.

RU ТРИЦЕРАТОПС

Семейство Ceratopsidae – Верхнемеловой период

Он выглядит, как огромный носорог и мощью напоминает боевой танк. Вес трицератопса составляет от 5 до 10 тонн. Один только череп имеет размер 2 метра. На черепе этом три рога – один короткий на носу и два длинных во лбу. Костяной «воротник» защищает шею и плечи. Конечно, для этого травоядного животного все это – не что иное, как средства защиты. Трицератопсы живут стаями, в полях и в лесах, на широтах с довольно теплым климатом.

F TROPEOGNATHUS

Famille des Criorhynchidés - Époque : Crétacé inférieur

Animal étrange, Tropeognathus possède un grand bec pourvu de 28 dents placées à l'extérieur. Ses mâchoires se terminent par une protuberance, comme une quille, au-dessus et en dessous. Sans doute cette anatomie lui permettait de happer ses proies en vol, puisqu'il devait pêcher en rasant les vagues. Son bec fendait l'eau pour prendre poissons et calmars. Il a vécu à l'emplacement de l'actuel Brésil.

GB TROPEOGNATHUS

Criorhynchidae Family - Period: Lower Cretaceous

A strange animal, Tropeognathus had a large beak with 28 teeth on the outside. Its jaws, both top and bottom, ended in a skittle-shaped protuberance. This anatomy no doubt helped it to capture its prey in flight, as it fished by skimming the waves. Its beak broke the water, capturing fish and squid. It lived in what is now known as Brazil.

D TROPEOGNATHUS

Famille der Criorhynchidae - Formation: Untere Kreide

Ein seltsames Tier. Der Tropeognathus besitzt einen großen Schnabel mit 28 Zähnen, die auf dessen Außenseite angeordnet sind. Seine Kiefer enden oben und unten wie ein Kegel in einem seine Beute im Flug zu erschassen, wenn er dicht über den Wellen dahin glitt und seinen Schnabel durch das Wasser zog, um Fische und Kalmare zu fangen. Er lebte in der Gegend des heutigen Brasiliens.

E TROPEOGNATHUS

Familia de los Criorinquidos - Época: Cretáceo inferior

Animal extraño, el Tropeognathus tiene un gran pico provisto de 28 dientes colocados en la parte exterior. Sus mandíbulas terminan en una protuberancia, como una especie de quilla, por encima y por debajo. Esta anatomía sin duda le permitía atrapar sus presas en pleno vuelo, ya que debía pescar rasando las olas. Su pico surcaba el agua para coger peces y calamares. Vivió en el territorio del actual Brasil.

I TROPEOGNATHUS

Famiglia dei Criorinchiidi - Periodo: Cretaceo inferiore

Animale strano, il Tropeognathus possiede un grande becco provvisto di 28 denti collocati all'esterno. Le sue mascelle terminano con una protuberanza, come una chiglia, sopra e sotto. Senza dubbio questa anatomia gli permetteva di afferrare le sue prede in volo, dato che doveva pescare radendo le onde. Il suo becco fendeva l'acqua per prendere pesci e calamari. È vissuto nell'ubicazione dell'attuale Brasile.

NL TROPEOGNATHUS

Familie van de Criorhynchien - Tijdperk: Lagere Krijttijdperk

Dit is een vreemd dier, de Tropeognathus heeft een grote bek met 28 tanden aan de buitenkant. Zijn kaken lopen uit in een knobbel die de vorm van een kegel heeft boven en onder de kaak. Het is waarschijnlijk dankzij deze ongebruikelijke lichaamsbouw dat hij in staat was al vliegend zijn prooi te vangen aangezien men denkt dat hij viste door vlak over de golven te vliegen. Hij stak zijn bek in het water om vissen en pijlinktvissen te vangen. Hij leefde in de streek waar nu Brazilië ligt.

P TROPEOGNATHUS

Família dos Criorhynchus - Época: Cretácea inferior

Animal estranho, o Tropeognathus possui um grande bico equipado com 28 dentes colocados no exterior. As suas mandíbulas terminam numa protuberância, como uma quilha, por cima e por baixo. Pensa-se que com esta anatomia lhe permitia arrebatar as suas presas em voo, já que deveria pescar a rasar as ondas. Utilizando seu bico em forma de quilha para capturar peixes e lulas na superfície da água. Viveu no local que hoje corresponde ao Brasil.

DK TROPEOGNATHUS

Familie af criorhynchidae - Tidsalder: Tidlig kridttid

Tropeognathus er et mærkeligt dyr, der har et stort næb med 28 tænder på ydersiden. Dens kæber ender i en pukkel, som en kegle, både på over- og undernæbbet. Denne anatomi har sandsynligvis givet den mulighed for at gribe sit bytte i luften, da den fiskede ved at strejfe bølgerne. Dens næb brød vandspejlet for at tage fisk og blæksprutter. Den levede i området, der i dag udgør Brasilien.

S TROPEOGNATHUS

Familij: Criorhynchider - Epok: Yngre krita

Tropeognathus var ett märkvärdigt djur. Den hade en stor näbb med 28 tänder på utsidan. Käkarna slutade med en kägelliknande utväxt på både över- och undersidan. Med denna anatomi kunde den nog fånga sitt bytte i flykten när den strök tätt ovanför vattenytan. Den klöv vågorna med näbben för att fånga fiskar och bläckfiskar. Den levde i det område där Brasilien nu ligger.

RU ТРОПЕОГНАТУС

Семейство Criorhynchidae - Нижнемеловой период

Тропеогнатус – очень странное животное. У него большой клюв с 28-ю зубами, расположенными снаружи. Его челюсти завершаются какими-то странными клиньями типа килей, как снизу, так и сверху. Несомненно, такое строение тела позволяет тропеогнатусу хватать свою добычу, когда он ловит рыбу на бреющем полете над волнами. Его клюв рассекает воду, чтобы вытащить рыбу или кальмара. Место его обитания – территория современной Бразилии.

F TYRANNOSAURUS

Famille des Tyrannosauridés - Époque : Crétacé

Avec ses puissantes mâchoires aux dents tranchantes comme des poignards, Tyrannosaurus, ou « lézard tyran », était l'un des dinosaures les plus terrifiants du Crétacé. Un carnivore redoutable ! D'un seul coup de gueule, il arrachait des kilos de chair. Ce bipède de 6 tonnes ne courait pas plus vite que 18 km/heure. Il vivait en troupeaux, se faisant charognard à l'occasion. Les premiers fossiles de Tyrannosaurus ont été trouvés en Amérique du Nord, vers 1900.

GB TYRANNOSAURUS

Tyrannosauridae Family - Period: Cretaceous

With its strong jaws and dagger-sharp teeth, Tyrannosaurus, or "tyrant lizard" was one of the most terrifying dinosaurs of the Cretaceous period. A formidable carnivore! With one snap of its jaws it could rip off kilos of flesh. This 6 ton biped could not run faster than 18 km an hour. It lived in herds and was a carrion feeder when necessary. The first Tyrannosaurus fossils were found in Northern America, in around 1900.

D TYRANNOSAURUS

Famille der Tyrannosauridae - Formation: Kreid

Mit seinen mächtigen Kiefern und seinen Zähnen, die scharf waren wie Dolche, war der Tyrannosaurus, die « Tyrannenechse », einer der grauenhaftesten Dinosaurier der Kreidezeit. Ein furchterregender Fleischfresser ! Mit einem einzigen Biss konnte er viele Kilo Fleisch aus seiner Beute herausreißen. Dieser Zweifüßer mit einem Gewicht von 6 t erreichte nur eine Geschwindigkeit von nicht mehr als 18 km/h. Er lebte in Herden und betätigte sich gelegentlich auch als Aasfresser. Die ersten Fossilien des Tyrannosaurus wurden gegen 1900 in Nordamerika gefunden.

E TYRANNOSAURIO

Familia de los Tiranosáuridos - Época: Cretáceo

Con sus potentes mandíbulas de dientes afilados como puñales, el Tyrannosaurio, o « lagarto tirano », era uno de los dinosaurios más aterradores del Cretáceo. Un carnívoro temible. Su boca arrancaba de un solo golpe kilos de carne. Este bípedo de 6 toneladas sólo corría a 18 km/hora. Vivía en manadas, alimentándose de carroña ocasionalmente. Los primeros fósiles de Tiranosaurio fueron encontrados en Norteamérica hacia 1900.

I TYRANNOSAURUS

Famiglia dei Tiranosauridi - Periodo: Cretaceo

Con le sue potenti mascelle dai denti taglienti come dei pugnali, il Tyrannosaurus, o « lucertola tiranno », era uno dei dinosauri più terrificanti del Cretaceo. Un carnivoro temibile! D'un sol colpo di fauci, estirpava dei chili di carne. Questo bipede di 6 tonnellate non correva più veloce di 18 km/ora. Viveva in branchi, facendosi avvoltoio all'occasione. I primi fossili di Tyrannosaurus sono stati trovati in America del Nord, verso il 1900.

NL TYRANNOSAURUS

Familie van de Tyrannosauriërs - Tijdperk: Krijttijdperk

Met zijn krachtige kaken en zijn tanden zo scherp als een dolk was de Tyrannosaurus of de « tiran hagedis » één van de meest schrikwekkende dinosaurussen van de Krijttijd. Een geduchte vlee-seter ! Hij kon in één enkele beweging met zijn bek meerdere ki lo's vlees wegrukken. Deze tweeevoeter van 6 ton verplaatste zich met een snelheid van minder dan 18 km per uur. Het was een kuddedier en at af en toe kadavers. De eerste fossielen van de Tyrannosaurus zijn omstreeks 1900 in Noord Amerika gevonden.

P TYRANNOSAURUS

Família dos Tyrannosauridae - Época: Cretácea

Com as suas potentes mandíbulas e dentes aguçados como punhais, o Tiranosáurio (Tyrannosaurus rex) que significa «lagarto tirano rei» era um dos dinossauros mais aterradores da Cretácea. Um temível carnívoro ! Com um só golpe de boca, arrancava quilos de carne. Este bípede de 6 toneladas não corria mais do que 18 km/h. Vivía em manadas, tornando-se num animal necrófago dependendo da ocasião.

DK TYRANNOSAURUS

Familie af tyrannosauridae - Tidsalder: Kridttiden

Tyrannosaurus, eller "tyranfirben" som de også kaldes, har kraftige kæber med tænder, der skærer som dolke. De var en af de mest frygtindgydende dinosaurer i kridttiden. En imponerende køddæder! Med et enkelt bid kunne de flænsede flere kilo kød. Denne tobenede øgle på 6 tons kunne ikke løbe hurtigt end 18 km/timen. De levede i flokke og oprådte lejlighedsvis som be. De første fossiler af tyrannosaurus blev fundet i Nordamerika omkring år 1900.

S TYRANNOSAURUS

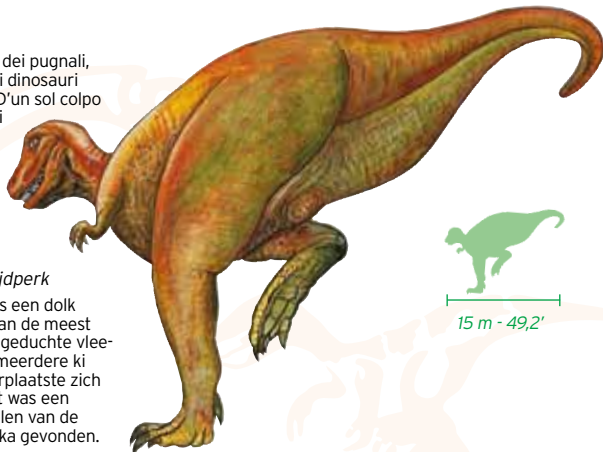
Familij: Tyrannosaurider - Epok: Krita

Tyrannosaurus, eller skrækködlan, en av de mest skrämmande dinosaurierna under Krita. En fruktansvärd köttätare! Den kunde ta flera kilo kött i en munsbitt. Denna tvåfoting på sex ton kunde inte springa fortare än 18 kilometer i timmen. Den levde i flock och kunde också livnära sig på as. De första fossilen av Tyrannosaurus hittades i Nordamerika omkring år 1900.

RU ТИРАНОЗАВР

Семейство Tyrannosauridae – Меловой период

Со своими мощными челюстями и зубами, острыми как кинжалы, тиранозавр (то есть ящерица-тиран) был одним из самых страшных динозавров мелового периода. Это был просто пожиратель мяса! Одним глотком он мог отправить себе в желудок несколько килограммов мяса. Он передвигался на двух задних лапах, но не быстрее 18 км/час, поскольку весил 6 тонн. Тиранозавры жили стаями, и иногда становились добычей хищников. Впервые их останки были найдены в Северной Америке, примерно в 1900 году.

F WUERHOSAURUS

Familles des Stégosauridés - Époque : Crétacé inférieur

C'est l'un des rares Stégosauridés qui vécut jusqu'au Crétacé. Mais Wuerhosaurus, herbivore primitif, fut dominé par d'autres dinosaures à armure, les Ankylosauridés. Seuls des fragments de squelette ont été trouvés, en Chine. On sait surtout que des plaques rectangulaires se dressaient le long de son dos, et des pointes sur sa queue. Ces épines maintenaient des muscles puissants qui faisaient de cette queue une vraie arme.

GB WUERHOSAURUS

Stegosauridae Family - Period: Lower Cretaceous

This is one of the rare Stegosauruses that lived in the Cretaceous period. But Wuerhosaurus was a primitive herbivore and was dominated by the other armoured dinosaurs, the Ankylosauruses. Only fragments of its skeleton have been found in China. We know that it had rectangular plates along its back and spikes on its tail. These spikes had powerful muscles that made the tail a real weapon.

D WUERHOSAURUS

Familie der Stegosauridae - Formation: Untere Kreide

Der Wuerhosaurus war einer der wenigen Stegosauridae, die in der Kreidezeit lebten. Der Wuerhosaurus, ein primitiver Pflanzenfresser, wurde jedoch von anderen gepanzerten Dinosauriern beherrscht, den Ankylosauridae. In China wurden nur Fragmente von Skeletten gefunden. Man weiß jedoch, dass sich auf seinem gesamten Rücken und an den Enden seines Schwanzes rechteckige Platten erhoben. Diese Sporen wurden durch kräftige Muskeln gehalten, die diesen Schwanz zu einer richtigen Waffe werden ließen.

E WUERHOSAURUS

Familia de los Estegosauridos - Época: Cretáceo inferior

Es uno de los raros Estegosauridos que vivió hasta el Cretáceo. Pero el Wuerhosaurus, herbívoro primitivo, fue dominado por otros dinosaurios de armadura, los Anquilosauridos. Sólo se encontraron fragmentos de esqueleto, en China. Sabemos que unas placas rectangulares se elevaban a lo largo de su espalda, y puntas sobre su cola. Estas espinas mantenían músculos potentes que convertían esta cola en una auténtica arma.

I WUERHOSAURUS

Famiglia degli Stegosauridi - Periodo: Cretaceo inferiore

È uno dei rari Stegosauridi che visse fino al Cretaceo. Ma il Wuerhosaurus, erbivoro primitivo, fu dominato da altri dinosauri con armatura, gli Ankilosauridi. Solo dei frammenti di scheletro sono stati trovati, in Cina. Si sa soprattutto che delle placche rettangolari s'ergevano lungo il suo dorso, e delle punte sulla sua coda. Queste spine mantenevano dei muscoli potenti che facevano di questa coda una vera arma.

NL WUERHOSAURUS

Familie van de Stegosauriërs - Tijdperk: Lagere Krijttijdperk

Dit is één van de zeldzame Stegosauriërs die tot aan de Krijttijd heeft geleefd zij het dat de Wuerhosaurus, die een primitieve plantenetor was, gedomineerd werd door andere gepantserde dinosaurussen, de Ankylosauriërs. Men heeft alleen enkele fragmenten van zijn skelet teruggevonden in China. Men weet dat hij op zijn rug rechthoekige schilden had en puntige stekels op zijn staart. Deze stekels hielden krachtige spieren op hun plaats waardoor de staart een waar wapen was.

P WUERHOSAURUS

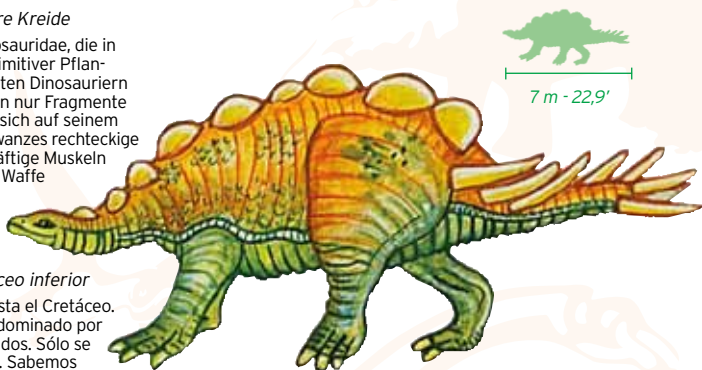
Família dos Stegosauria - Época: Cretácea inferior

É um dos raros Stegosauria que terá vivido até à Cretácea. Mas o Wuerhosaurus, um herbívoro primitivo, foi dominado por outros dinosauros com armadura os Ankylosauridae. Apenas foram descobertos fragmentos na China. Sabe-se sobretudo que se encontrava revestido de placas rectangulares ao longo do dorso, e de pontas na sua cauda. As espinhas mantinham os músculos potentes que faziam dessa cauda uma verdadeira arma.

DK WUERHOSAURUS

Familie af stegosauridae - Tidsalder: Tidlig kridttid

En af de sjældne stegosauridae, som overlevede op til kridttiden. Men Wuerhosaurus, som var en primitiv planteæder, blev domineret af andre dinosaurer, nemlig ankylosauridaeerne. Der er kun fundet brudstykker af skeletter af den i Kina. Man ved kun at rektangulære plader rejste sig langs dens ryg, og at den havde pigge på halen. Disse pigge var forholdsvis af stærke muskler og gjorde halen til et sandt våben.

S WUERHOSAURUS

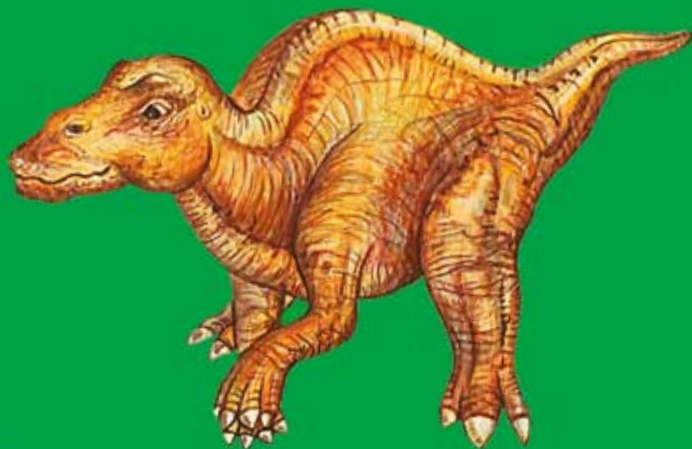
Famil: Stegosaurider - Epok: Yngre krita

Detta var en av de få Stegosaurider som levde enda in i Krita. Men Wuerhosaurus, en primitiv växtätare, trängdes ut av andra bepansrade dinosaurier, Ankylosauriderna. Man har bara hittat skelettfragment av den, i Kina. Man vet dock att den hade långa rektangulära plattor på ryggen och piggar på svansen. Dess taggar satt i starka muskler som gjode svansen till ett verkligt vapen.

RU ВУЕРХОЗАВР

Семейство Stegosauridae – Нижнемеловой период

Это один из самых редких представителей семейства Stegosauridae, доживший до мелового периода. Однако благодаря примитивному травоядному вуерхозавру, семейство Ankylosauridae стало доминировать среди других броненосных динозавров. Найдены были только фрагменты его скелета, в Китае. Известно, что вдоль его спины шли прямоугольные пластины, а на хвосте его были шипы, благодаря которым поддерживалась мощь мускулов, поскольку ими этот хвост приводился в действие как оружие.

Attention. Petits éléments. Warning. Small parts. Achtung. Kleine Teile. Advertencia. Partes pequeñas. Avvertenza. Piccole parti. Atenção. Peças de pequenas dimensões. Waarschuwing. Kleine onderdelen. Varning. Små delar. Advarsel. Små dele. Advarsel. Små deler. Внимание. Маленькие части. Προειδοποίηση. Μικρά μέρη.

Djeco
3, rue des Grands Augustins
75006 Paris - France
www.djeco.com